

Luka Linjiili

Roraqe

Luka feti Yahuudiya yi (Kol 4.10-11,14), xa a ni jaarandaana be do Pawulu ga tere doome siri. A ñi safandiini gereguxannen di siri. Tonju a do Mariyama ñi digaamunu ya siri, ken gani Isa ma yi, ken do sere tananu, ku be ga rawa Isa kiteye do a bireye do a wundiyeen gilli kallen di xibaaren koono a da. A da a su telenjondi; a Atu kitaaben xa safa. A da ku kitaabu filli safa i menjanje yogo da, a toxon ga ni Tewofiili.

Luka da Isa koyi xo yugo, Adama bonsonjen di xo o su moxo, duna su Kisindaana. A da suugu linu naxati kini o yi: Mariyama xalle, Jakariya xalle, maleyikannun xallen, ken do Belen do Simeyoni. A da xiisa gabe xa ko ku beenu ganta Xibaari Linen kitaabun yogonu noxon ña, xo Isa ga Allanbatikan di, samarigankan yugu sire, ren sankunte, ken do fo tananu xadi.

1

Luka di i kitaaben safanden moxon kon Tewofiili da

¹ N xana linje Tewofiili, xibaaru beenu ga ñan o naxan yere, sere gabe da feere muuru ni safa, ² xoyi, i ga da i laxami o dan moxo be, kun soro beenu ga da i laxami o dan fiinu ña i ya taanun xanma gelli i jonaadin ña. I saage ñaana Alla digaamen kiñandindaanon xa yi. ³ Ken ña ni, n xa ga tiridindi moxo siri, ma n ga da fiinu ku su fiiduxullen kita gelli i joppadin ña. N da a wari nan ti, n nan xawa safandini katta an ña na a ko ña an da i ga ri moxo be, ⁴ kuudo i ga da fiinu beenu ko ña an dan, ma an ni faxaamu sirin.

Maleyikannen da kon nan ti Yahaya ya riini kite

⁵ Tunka Herodi* ga ñi toorini Yahuuda yi waxatin be, sadaxakiñandaana* yogo ñi no, a toxon ga ni Jakkariyaawu, a ga Abiya sadaxakiñandi sappan ña. A kaagumen toxon ni Elisabeeti, a xa bogu Haaruna* xabillan ña di. ⁶ Jakkariyaawu do Elisabeeti su ni Alla sere telenjonton ña yi, i ya Alla ñaamarindun batta xoyi a gan xawa moxo be. ⁷ Xa, i ma ñi ga da renme kita boyinaxa Elisabeeti ni boroken ña yi, i soro filli su xa xaso.

⁸⁻¹⁰ Sadaxakiñandaanon* laadan ña ni nan sokkun xoso nan sere sugandi, sere be ga cuurayi tiidindini Allanbatikaxooren* noqu senonten* noxon di. I da Jakkariyaawu ya sugandi a nan ken golle dabari boyinaxa yontan ñi a sappan ña yi. Keeta, koota yogo, Jakkariyaawu ga ñi sadaxakiñanden gollun ña, cuurayi tiidinden waxatin ña, Allanbattaanon jaman ñi Allayaagene sellan ña.

¹¹ Alla* Maleyikanne yogo xusi i du koyi Jakkariyaawu yi. Maleyikanne ke ñi sikki ti cuurayi tiidindi noqun, teyen ña yi. ¹² Jakkariyaawu ga da Maleyikanne ke wari, a

dire, nan kanu. ¹³ Xa Maleyikanne ke ti a dan: “Maxa kanu Jakkariyaawu, boyinaxa an ga da fo be muuru Alla maxa, a da an jaabi. An kaagume Elisabeeti ya lenyugo saarana an dan, an na a toxora Yahaya^a. ¹⁴ Renme ke ya ñaana an dan sewoye do ñaxaliyi xooren ña, a kiteyen ña ñaana sere gabe xa dan ñaxaliye ña. ¹⁵ Boyinaxa a ñaana Alla sere xooren ña. A nta dolo minni, a nta mini fo su xa minni senben ga yi^b. A ya senben kitta ti Alla Fanka Sennen* ña gelli a ga saaxen saarekan di. ¹⁶ A ya Isirayila* ren gabe sondonmun yillandini katta i Kaman Alla yi. ¹⁷ A ya riini sigi Kamanen dan xoyi, Annabi* Eliya senben me ña; nan xonnaaxun bogu saaranon do i renmun naxa, na i sondonmun ñan baane yi*, soron beenu ga nta Alla killen xanma, na i sondonmun yilla, na i ñan xoyi soro telenjonton sondonmun moxo, ma i na jaman moxon gemundi, jama be ga riini sigi Kamanen dan.”

¹⁸ Jakkariyaawu da maleyikanne ke tirindi: “Nke xa saqa ken ña kan moxo? Boyinaxa n xaso, n kaagumen xa wuyin laato.”

¹⁹ Maleyikanne ke ti a dan: “N ka ni Jibiriilu ya, nke ya na Alla wure, n ga a faarun kiñandini. A yan di n xayi katta an ña n nan digaamu an dan, nan ke xibaari liqe kiñandi an ña. ²⁰ Xa, boyinaxa an ma saxu n digaamen ña, ken saabuda an ña ñaana muumunten ña; an neenen ña ragene ma waxatin be fi ke ga ñaana. Xa, a ñaana koota rakutunten ña yi.”

²¹ Ken waxati ñi, Allanbattaanon jaman ña Jakkariyaawu dukku sellan ña. A ga dalla noqu senonten* noxon ña, a ma bogu, jama ke lasame. ²² Xa a ga ri bogu sellan ña, a ma ni nan digaamu. Jaman da a faxaamu ken di nan ti Alla da fo yogo koyi a yi noqu senonten* noxon di. Jakkariyaawu konto digaamu, a ñi i moxon konjo ti taagumansen ña yi.

²³ A golli kootanun ga tinme Allanbatikaxooren* di, a saage katta i banje ya. ²⁴ Fi falle, a kaagume Elisabeeti ri warijaxa. A da xasu karagi ñan a ma bogu sellan ña, A ti: ²⁵ “Kamanen da fi xooe ñanji n dan! A da i falle faayi n ña. Fo be ga ñi n yaagunu soron naxa, a da a wutu bakka n xanma.”

Maleyikannen riye katta Mariyaamu yi

²⁶ Elisabeeti noxon ga xasu tunmi ya, Alla da Maleyikanne Jibiriilu xayin dagana Nasaara, ken ga ni Galileya mare debe yogo yi, ²⁷ katta yaxannan xuso yogo yi, a toxon ga ni Mariyaamu. Xuso ke tanman raganten ñi yugo yogo dan, a toxon ni Yuusufu, a ga bugu tunka Dawuda xabiilan di. ²⁸ Jibiriilu daga katta Mariyaamu yi i banje, a ti a dan: “Salamaleyikun! Alla da i neeman ña ña an dan! A da an tanga.”

²⁹ Mariyaamu ga da kun digaamu mugu a kanu siri; a lasame kuuñinde ke maanan ña. ³⁰ Jibiriilu ti a dan ña ni: “Mariyaamu, maxa kanu, boyinaxa Alla neemandindi an dan. ³¹ An ña warijaxen kitana nan lenyugo saara, an na a toxora

^a**1.13** Yahaya wure ni “Alla neemandaanan ni.”

^b**1.15** Alla da a kon Yahaya dan ke moxo ya di xoyi a ga da a kon non moxon be Samusan do Samuyeli dan.

Isa^c. ³² A ñaana sere xooren ña yi, a na xiri Alla Renmen* ña Kanmulaatedunken. Kamanen ña tunkaaxun kinni a yi, xoyi a kisima Dawuda moxon^d. ³³ A na toori Yaaxuba bonsonñun xanma, abada a tunkaaxun xa nta ñemene.”

³⁴ Mariyaamu ti Jibiriilu dan: “Nke ni xuson ña yi, ken xa ra wa yi ñaana kan moxo?”

³⁵ Jibiriilu ti a dan: “Alla Fanka Sennen* ña yanqana an xanma xoyi sirawu. Ken ña saabun ni an ga renme be saarana a ga xiriini ti Ren Senne do Alla Renme*.

³⁶ A faayi, hari an maarenme Elisabeeti yinme do i xasoye su, soron ga ñi tini a ra nta saarene, saasa a warijaxanten ña ni xasu tunmi. ³⁷ Ken ña ni, Fo nta ke be ga da Alla kaaña.”

³⁸ Mariyaamu ti a dan: “N faayi, nke ni Kamanen komoyaxaren ña yi. An ga da a kon moxo be, hari na a sabatindi n danña ni ken moxo yi.” Jibiriilu daga nan Mariyaamu toxu.

Mariyaamu daga Elisabeeti banje

³⁹ Kun bito yi, Mariyaamu da a soobe dagana Yahuuda mare debe yogo yi konkon kaaran ña. ⁴⁰ A ga kiñe non ña, a ro Jakkariyaawu kan noxon di nan Elisabeeti kuuñi. ⁴¹ Elisabeeti ga da Mariyaamu kuuñindixannen mugu waxatin be, a renmen yonke a noxon di. Alla Fanka Sennen** yanqa Elisabeeti xanma. ⁴² A ferenfenti nan ti: “Alla da xeerin ña an danña ni diinanta yaxarun su yi. Renme ke be an ga a kitta, a da xeeru ña ña a xa dan. ⁴³ Yinmanken* ma nan ri n kuuñi, nke xa da ken derontaaxu kita ti mani ya? ⁴⁴ N ga da an kuuñindixannen mugu waxatin be, n renmen ñaxali ma a ga du yonkono n noxon di. ⁴⁵ An Alla tiiga, anken be ga saxu Kamanen* xibaari koninten ña nan ti a ga da ke be kon a ñaana ya.”

Mariyaamu ya Alla Tiigana

⁴⁶ Mariyaamu ti:

“N ña Kamanen tiigana ti n yonkin ña,

⁴⁷ N sondomen ñaxalinten ña Alla dan n kisindaanan,

⁴⁸ boyinaxa a sinme di n ña, a komoyaxarin maxayaxanten. Gelli ken ña, saasa waxati su yi soron ña tini n dan; Yaxare be ga da Alla tiiga.

⁴⁹ Boyinaxa Kamane Kallanñunten da fi xoore ñanji n dan. Sennaaxun ña a dan.

⁵⁰ Soro beenu ga kanna a yi nan saxamo a yi, a hinnene kun ña ya abada nan siro i dan xabiila do xabiila.

⁵¹ A da kaawafiinun ñan ti i senben ña. Duxoorontaaxun ga soro beenu maxa, a da i sanqi.

⁵² A da tunkanyugun xata bakka i tunkaaxun ña, nan soro maxayanqanton segendi.

^c**1.31** Isa wure ni ya ‘Alla ya o kisini’.

^d**1.32** Ke da a koyi ya nan ti a kite ti Alla Tunkaaxun ña yi, a do xadi Alimasixu ya ni a ga ñaana kisindaanan ña ku beenu ga a dukku danña.

⁵³ A da fo siren gaben kini dullinton ɗa, nan bannaanun xata telle, i kitti duuru.

⁵⁴⁻⁵⁵ A ri Isirayilankon* deema a komon, a sinme i

siroyen koyi ni Iburahiima do i xabiilanun ɗa a ma abada, xoyi ga da a kon o faaba xasun dan moxo be.”

⁵⁶ Mariyaamu do Elisabeeti da xasu sikki me ñan me xaama, ken falle a saage katta i banɗen ya.

Yahaya wanɗindaana kiteyen

⁵⁷ Elisabeeti nuxuntaaxun ga tinme, a jiidi ti lenyugo ɗa. ⁵⁸ Biran be a maarenmun do a taaxallenmon ga da a mugu nan ti Kamanen da ke siroye xoore ña a dan, i ñaxali do a batten ɗa.

⁵⁹ Leminen saareyen bita seegundin ga tinme, i ri, ti i ya a sunnandini. I ñi a mulla na a toxora faaben toxon ɗa yi, Jakkariyaawu. ⁶⁰ Xa saaxen ti i dan: “Xani, a toxorene Yahaya ya yi.”

⁶¹ I ti a dan: “Ke toxo nta an maarenme su yi de.” ⁶² I da faaben yinme muumuntan tirindi: “Ma i na tun a ga muula na toxo be kini i renmen ɗa.” ⁶³ A ti i nan walaxa yogo kini i ya, a da safa walaxa ke xanma nan ti: “A toxon ni Yahaya.” Soron su kaawe ken ɗa. ⁶⁴ Ken sigira yi, a neenen wase a joppe digaamu, a ya Alla tiigana. ⁶⁵ A taaxallenmon su kanu. Xibaaru ku sanqi do debe su ga Yahuuda konkon xanma yi. ⁶⁶ Soro beenu ga da xibaaru ku mugu, i toxu hanmini, i ga du tirindini: “Yaala ke lemine ñaana mani seran xabiila yi?” Boyinaxa Tunka Duumanten* senben ñi do a batten ɗa.

Jakkariyaawu ya Alla tiigana

⁶⁷ Alla Fanka Sennen* yanqa leminen faaba Jakkariyaawu xanma a Annabinyinmaxu, a digaamu nan ti:

⁶⁸ “O nan Alla tiiga Isirayilankon* Kaman, a ga faayindi katta i soron ɗa, nan kisiyen ñaɗi i dan,

⁶⁹ a ga da Kisindaana senbenten bangandi o dan, i komoyugo tunka Dawuda xabiilan di.

⁷⁰ A da ken ña na i laahidun tinmandi, laahidu be a ga da a ro i Annabinyin* fananon neenun ɗa i ga digaamu ti a yi, ti:

⁷¹ I ya o bakka o xonnon kittun di, na o tanga soron ɗa, o fin ga nta linji soro beenu dan;

⁷² ti ni, i hinnene o faaba xasun ɗa, nan siro i dan. Ti i nta mungunu do i laahidu tinmanden ɗa.

⁷³ I ga da kunaye be ñan o xooxo Iburahiima dan.

⁷⁴ Ti i ya o bakka o xonnon kittun ɗa, ken ɗa ni, o nan kattu i batta a na ñi o kiilun taaxunten

- ⁷⁵ o nan seno, nan ña telenonton ña i dan koota su, o bireyen noxon di.
- ⁷⁶ N renme, anken xa, an ña riini xiri ti Kanmulaatedunken* Annabinyinme* ña; boyinaxa an ña riini a killen sirondi a kaane,
- ⁷⁷ na a tuyindi a soron xa yi nan ti: Alla ya yanpana i maxa i junubunun di na i kisi.
- ⁷⁸ Boyinaxa Alla hinneyen nta ñemene, xenpa nta a siroyen xa yi, ken ña saabuda ni, a ga da xurayen yogo wara katta o yi nan giri kanmun di a ga xoyi soxoba fanan kiyeen nooron moxo.
- ⁷⁹ Ma a na xurayen kini, ku beenu ga sondon finkintaaxun biten noxon di, do kallen jooten biten di, na o kanda genmen sabatiyen killen xanma.”

⁸⁰ Leminen n ña xoorono, a haqilen xa ya tallan xoorono. Fi falle, a daga daaxe gun laate yogo yi, sere ga nta taaxunu noqu be, ma koota be a ga da du bagandi xuran ña Isirayilankon* dan.

2

Isa kiteye

(Mat 1.18-25)

¹ Ken waxati ri, Oromu tunkanyugu xoore Kayisari Augusto da ñaamariyen kini ti i ñiiñen soron su toxon nan safe. ² A ta fanan ña ni ke yi, toxosafeye ken ga ñaana; a ga ñi ñaana biran be Sireniu ya ñi gubeneeraaxun ña Sariya mare ñiiñen yinmen ña. ³ Ken ña ni, soron su ñi telle i faabandebun ña, nan daga i toxonun safa non ña. ⁴ Yuusufu xa giri ken ña yi Nasaara, ken ga ni Galileya mare deben yogo yi, nan daga Yahuuda mare debe yogo yi, a toxon ga ni Betilaheemi, tunka Dawuda ga saare debe be yi; boyinaxa aken yinme ni Dawuda bonsonñen yogo ya yi. ⁵ A do i yaxarinxuson daga doome, Mariyaamu, nan daga i toxonun safa non ña. Ken bire, Mariyaamu warijaxanten ñi.

⁶ Keeta na i toxu Betilaheemi non ña, Mariyaamu saare kootan ga kiñe, ⁷ a jiidi ti renyugo yi, a sooma. A da yiraamen fanafana renme ke yi, na a saxundi naaburun yigefuuren noxon ña, boyinaxa ikun ma tojora kita mukkonkonpen noxon di.

⁸ Ken debe yi, nagaanun do i naaburun ñi wuyini gunnen ña di. ⁹ Kamanen Maleyikanne yogo da du koyi nagaanun ku yi. Kamanen nooron ñaali i xanma. I kanu buru. ¹⁰ Xa Maleyikannen ti i dan: “Xa maxa kanu, boyinaxa n ri xibaari liñe ya kiñandi axa yi, a ga Isirayilankon* su sewondini. ¹¹ Kisindaana saare axa dan wuro ke yinme Dawuda deben di^e, a ya ni Yinmanken ña, Alimasixu,* Alla da a ya sugandi na a ña Kisindaanan ña.” ¹² Axa ga a tuunu ti taagumanse be yi, ken faayi: Axa ya yiraamen fanafananten ñiini leminandunbe yogo yi a ga saqa naaburun

^e**2.11** Isa kite tegenda be Dawuda ga kite a di, do a ga da laahidu be wutu non nan ti: “Alimasixu kitene Dawuda xabiilan ña di.”

yigefuuren noxon ɗa.

¹³ Ken sigira yi, Maleyikannun jama yogo giri kanxotten ɗa nan ri kafi Maleyikannen ke yi i ga Alla tiigana nan ti:

¹⁴ “Dorontaaxun ɗa Alla dan a ga kanxotten ɗa, xeerin ɗa soron xa dan ñiiñen xanma, Alla ga da soro beenu xanu!”

¹⁵ Bire be Maleyikannun ga giri nagaanahun ɗa nan saage katta kanxotten ɗa, nagaanahu ku ti me dan: “Ken di kuna o nan daga ma Betilahemi, Kamanen ga da ke be tuyindi o yi, o na a wari.” ¹⁶ I da a jowondi telle nan mundundi, i ri Mariyaamu do Yuusufu ya wari do leminandunbe, a ga saqa naaburun yigefuuren noxon ɗa. ¹⁷ I ga da a wari, Maleyikannen ga da fo be ko i danɗa ni lemine ke fin xanma, i da ken laxami. ¹⁸ Sere wo sere ga da nagaanahu ku digaamu mugu, a ña i maxa kawande yi. ¹⁹ Mariyaamu yinme ñi ku su marana i haqilen ɗa a ga sinmene i xanma. ²⁰ Ken falle nagaanahu ku saage do i taabattun ɗa i ga Alla tiigana, na a kuufa, na a sabaabu ña i ga da fo be mugu do i ga da fo be wari, boyinaxa Maleyikannen ga da a ko i dan moxo be, fin su ña ken moxo ya yi.

I da Isa deni Allanbatikaxooren* di

²¹ Leminen kiteyen bita seegundin ga tinme, i da a sunnandi na a toxora Isa yi, toxu be Maleyikannen ga da a ko saaxen danɗa da ñi a ma a warijaken kita.

²² Mariyaamu do Yuusufu daga Yerusalaamu, Annabi Muusa sariyan* ga da fo be ramuuru yaxare saare falle senoyen xanma, i daga ken dabari non ɗa. I do Isa xa daga doome na a kini Kamanen ɗa, ²³ boyinaxa a safanten ɗa Kamanen Sariyan* noxon ɗa ti: “Renyugo wo Renyugo, sooman ɗa ga ni, a nan kini Kamanen ɗa.”

²⁴ Kamanen ga da sadaxa be ramuuru: Booru filli, yugo do yaxare, ma makkaboorillenmu filli; i da ken bagandi.

²⁵ Keeta yugo yogo ñi Yerusalaamu, a toxon ni Simoona. A telenɗonten ñi, a ya kanna Alla yi; a ñi taaxunu na Isirayilankon* kisindaanan ɗa dugu, Alla Fanka Sennen** xa ñi do a batten ɗa. ²⁶ A da a tu ti Alla Fanka Sennen* senben ɗa ti i nta kalla na a ñi i ma Alimasiixu* wari ti i yaaxen ɗa, Kamanen da Kisindaana sugandinte. ²⁷ Bire be Yuusufu do Mariyaamu ga da i rendunbe Isa deni Allanbatikaxooren* di na sariyan ramuuruyen maxafaga a xanma, Alla Fanka Sennen* da Simoona kanda katta non ɗa. ²⁸ Simoona da leminandunbe ke wutu, Isa, i kittun filli noxon ɗa na Alla tiiga ti:

²⁹ “N Kama, an komoyugon wara a nan horomantan daga keeta: An da an laahidun tinmandi;

³⁰ Boyinaxa n da an Kisindaana xayinten wari ti n yaaxon ɗa,

³¹ An ga da Kisindaana be moxon gemundi soron su yaaxen ga a yi.

³² A ya ñaana nooron ɗa duna su ga an tuunu ta a yi, a ya an soron xa dorontaaxunu, kun ga ni Isirayilanko yi.”

³³ Yuusufu do Mariyaamu kaawe Simoona ga ñi digaamu beenu konɗo i renmen fin xanma. ³⁴ Simoona duwa i dan, ken falle a ti Mariyaamu xa dan Isa ma: “An ma

a wari de, ke lemine ya ñaana sabaabu yi na sere gabe sankundi, a ya ñaana sabaabu yi sere gabe xa ga kandene Isirayila.* A ya ñaana Alla taagumanse yi soron ga balla a yi, ³⁵ ken ña, a ya sere gabe sinmeyi muxunton bagandini na i wara xuran ña. Anken yinme, Mariyaamu, an butten ña fakka ti tooxen ña xoyi kaafan ña ga da a sufa^f.”

³⁶ Ken waxati baane yi, yaxare yogo ñi non ña, Annabinyinmen* ña ni, a toxon ni Anna. Anna ni Fanuweli renmen ña yi, a ga bogu Aseeri xabiilan ña. A ñi a ga xaso siri. A leminaaxun ña, a yaxi na siino ñeeri ña a yaxinten ga ni. ³⁷ Ken falle kiinen faati, a maxa yaxi xadi. A toxi kundun ña ma a wuyun ga kiñene tansege do siino naxati ya. A ñi Allanbatikaxooren* noxon ña waxati su yi a ga Alla batta non ña wuron do kiye, na a yaaga do na suumi a danña. ³⁸ A xa da ña a Alla kuufayen ña nan digaamu lemine ke fin xanma soron su dan, soro beenu ga ñi dugundindini Alla na Yerusalaamunkon kisi bakka tooran noxon ña.

³⁹ I ga duguta Kamanen Sariyan* ramuuruyen gollun ña, i do Isa saage katta i deben ña Nasaara, Galileya mareyen ña. ⁴⁰ Leminandunbe ke ñi xoorono, a haqilen xa ya tallan xoorono. Alla da a faga ti i tuwaaxun do i neeman ña.

Isa ga Allanbatikaxooren* noxon di, a wuyun ña siino tanmi do fillo yi

⁴¹ Siine su Yuusufu do Mariyaamu ñi telle Pesaxan* sallen ña, Yerusalaamu^g. ⁴² Isa wuyun ga da siino tanmi do fillo бага, i do Isa daga doome sallen ña Yerusalaamu xo salle ke laadan ga da a koyi moxo be. ⁴³ Sallen ga ñeme, Yuusufu do Mariyaamu saage katta i kaara yi, xa Isa toxi Yerusalaamu, i ma a tu. ⁴⁴ Sinmeye maxa a ya kafini i terallenmon ña, i da kiye tera. Ken falle ya ni, i ga da a muuru i soron do i tuwallenmon naxa. ⁴⁵ Xa i ma a wari, ken ña ni i saage katta Yerusalaamu nan daga a muuru non ña. ⁴⁶ A bita sikkandi ña i da a ñi Allanbatikaxooren* noxon di, a ga taaxunu sariyanxaranmoxonun naxa, a ga i terinkana, a ga i tirindini. ⁴⁷ Soro beenu su ga ñi a terinkana, i ma xenpa kita a haqilen lijoyen ña a digaamun noxon ña. ⁴⁸ Yuusufu do Mariyaamu ga da Isa wari, i kaawe ken ña, saaxen ti a dan: “N renme, do mani saabuda an ga da ke moxo ña ño yi? An ma a tu ti nke do an faaba su kunpa, o ga an muurunu.”

⁴⁹ Isa ti i dan: “Axa ni n muurunu mani ya? Axa nta a tun nan ti n nan xawa ñi ni n Faaba kan noxon ña ya ba?”^h ⁵⁰ Xa i ma a digaamu wure faxaamu.

⁵¹ Isa do i saage doome ken di nan daga Nasaara. A ñi Yuusufu do Mariyaamu lijun batta. Saaxen ñi ku fiinu su marana i sondomen ña. ⁵² Isa ya xoorono, a tuwaaxun ña tallan gabono, a fiinun ña tallan lijono Alla do soron dan.

3

^f**2.35** Ke ñaana Isa kari kootan ña yi.

^g**2.41** Ke ni demunta fin ña yi, forisen yugon su ni i marenmu wutu ya siine su ni deni Jerusalemu nan tewo diinan sallen ña.

^h**2.49** Gelli Isa tugunnen ña a ya tun Alla ga da Ke be ga riini kini ya.

Yahaya ya kawandini

(Mat 3.1-12; Mar 1.1-8; Yoh 1.6-8,19-36)

¹ Keeta Oremu tunkanyuguxoore Tibeeri Kayisari toori siino tanmi do karago, Ponti Pilaati yan ñi Yahuuda mareyen guberineerin ña, Herodi* ñi toorini Galileya mare ñiiñen ña, a gida Filipi ñi Ituraayo mareyen do Taraxoniti mare ñiiñen ña, Lisani ñi toorini Abilene mare ñiiñen ña. ² Haana do Kayifaⁱ, kun ni sadaxakiñandaanon yinmankon* ña yi. Ken siine xa ya ni Alla ga da Jakkariyaawu renme Yahaya wara faaranaaxun kiñandinden ña, ken waxati a ñi gun laate noxon di. ³ Yahaya wuru do Yarade fanxannen noqunun su yi, a ga gangundini ti: “Xa wanqi* kuudo na a koyi ti axa da du rasaaga katta Alla yi, na axa jikkunun faraaxu; Alla xa na yanpa axa maxa axa junuubunun di.” ⁴ Ken ña xoyi, Annabi* Yesayahu ga da fo be safa i kitaaben di, gelli a ya ga ni:

“Yugo yogo xaarunxannen ña gunnen di a ga tini:

‘Xa da killen sirondi Tunkan da, xa da killi misun telenjondi a dan.

⁵ Xa da gunbaanun bulu, nan gidi xooron do gidi lenmun su kara ni i ñerondi.

Xa da killun telenjondi nan yengeyen bogi i ya, Nan killun noqu mañanton su sirondi ni i gemundi.

⁶ Alla na kisiyen koyi soron su yi.”

⁷ Jama gaben ñi riini, Yahaya ni i wanqi.* A ti i dan: “Axakun xabiilan ni samaqun* ña yi! Alla yanganqata be ga riini, kon n ti axa ra wa kisini a ya ti wanqiyen* ña, du rasaagaye ga nta a yi? ⁸ Xa da gollu ña dabari i ga a koyini ti axa da du rasaaga. Xa maxa a sinma nan ti Iburahiima kisimaraaxu baane ya axa kisini; boyinaxa n da a ko ña axa dan ti Alla ra wa ku gidu yillana ni i ña Iburahiima xabiilanun ña. ⁹ Yiden moxon sironten ña ni yittun xanne maxa ni i kutu ma ñiimen ña: Yitte wo yitte ga ma ren siri renmu, a kutiini ya nan sedi yinben di.”

¹⁰ Jaman da a tirindi ken di, i ti a dan: “O nan xawa mani ñaana?” ¹¹ A ti i dan: “Doroku filli ga sere be xannen ña, a nan baanen kini fata duurugumen ña. Biraadogumen xa ya kundun ña. Biraado ga nta sere be maxa, a na a kaman yigandi.”

¹² Sagalliraaganon* xa ri wanqi*, i da a tirindi, i ti a dan: “Xaranmoxo, o nan xawa mani ñaana?” ¹³ A ti i dan: “Xa maxa fo raga soron ña, sariyan ga ma fo be taaxi i ya.”

¹⁴ Militerinun xa da a tirindi, i ti: “Oku xa, o nan xawa mani ñaana?” A ti i dan: “Xa maxa sere gode boosi a ya, walla, nan gaare siiti sere yi. A ga nta xa na Alla raga axa tugaadin xanma.”

¹⁵ Soron su ñi dugundini, i soobinta xoore, be su ñi a sinmana nan ti Yahaya ya ni Alimasiixu* ya. ¹⁶ Ken falle, Yahaya ti jaman su dan: “Nke, na axa wanqini* ti jin ña yi, xa yogo ya riini nke falle, a nan xoti n ña: N nta hari a kitta kamanyugo yi. Aken

3.2 Ku ya ni yinmanka xooron ña sadaxakiñandaanon yinmankon di.

na axa senondini ti Alla Fanka Sennen* do yinben ɗa yi. ¹⁷ A sigi tentenɗe ɗa a kitten di a ga maaron fesini ma ga xura, a da fo sennen mara marandikonpen di, nan fo mexinte buyi yinbe be ga nta kalla.”

¹⁸ Yahaya da Xibaari Liɗen* kiɗandi soron ɗa maxaɗen gabo a do digaame tananu xa. ¹⁹ Xa, a da Herodi* xa jalagi siri, a ya ga ni guberneerin ɗa, a ga da Herodiyadi* yaxi, ken ga ni a gida yaqen ɗa; do a ga da gollu buru gabu tananu beenu dabari. ²⁰ Herodi* saage golli buru xoore tana ɗaana kafini ku su yi: A da Yahaya soxo kason ɗa.

Yahaya da Isa wanqi*

(Mat 3.13-17; Mar 1.9-11; Yoh 1.32-34)

²¹ Soron su wanqi* falle, Yahaya da Isa xa wanqi*. Nan Isa toxu Allanyaageyen ɗa, kanxotten wuɗi. ²² Alla Fanka Sennen* xawurantan yanqa a xanma xo boorinxullen moxo. Diganxanne yogo xa mugi bakka kanmun di ti: “Anken ni n Lemen ɗa yi, n ga da an xanu buru.”

Isa xabiilan

(Jop 5; 11.10-32; Mat 1.1-17)

²³ Isa ga da tanjikke siine me kita ya ni a ga da i gollen joppa^j. Soron sinmeye maxa, Isa faaba ni Yuusufu ya yi, Yuusufu faaba ni Yeli, Yeli faaba ni Matta, ²⁴ Matta faaba ni Leewi, Leewi faaba ni Maaliki, Maaliki faaba ni Yannayi, Yannayi faaba ni Yuusufu, Yuusufu faaba ni Matata, ²⁵ Matata faaba ni Hamoosi, Hamoosi faaba ni Naahumu, Naahumu faaba ni Silli, Silli faaba ni Nagayi, Nagayi faaba ni Maxadi, ²⁶ Maxadi faaba ni Matata, Matata faaba ni Simiyi, Simiyi faaba ni Yosexi, Yosexi faaba ni Jogoda, Jogoda faaba ni Yoxanna, ²⁷ Yoxanna faaba ni Ereesa, Ereesa faaba ni Sorobaabeli, Sorobaabeli faaba ni Salatiyeli, Salatiyeli faaba ni eri, eri faaba ni Maaliki, ²⁸ Maaliki faaba ni Aadi, Aadi faaba ni Xasa, Xasa faaba ni Madaani, Madaani faaba ni Hare, Hare faaba ni Yesuwa, ²⁹ Yesuwa faaba ni Eliyesi, Eliyesi faaba ni Yoorimi, Yoorimi faaba ni Matta, Matta faaba ni Leewi, Leewi faaba ni Simoona, ³⁰ Simoona faaba ni Yahuuda, Yahuuda faaba ni Yuusufu, Yuusufu faaba ni Yonaamu, Yonaamu faaba ni Yaxiimu, Yaxiimu faaba ni Meli, ³¹ Meli faaba ni Manna, Manna faaba ni Matata, Matata faaba ni Natama, Natama faaba ni Dawuda, Dawuda faaba ni Yiseyi, ³² Yiseyi faaba ni Obedi, Obedi faaba ni Boxaasi, Boxaasi faaba ni Sala, Sala faaba ni Naxasoni, Naxasoni faaba ni Haminadaabu, ³³ Haminadaabu faaba ni Adimi, Adimi faaba ni Rama, Rama faaba ni Hesironi, Hesironi faaba ni Peretisi, Peretisi faaba ni Yahuuda, Yahuuda faaba ni Yaaxuba, ³⁴ Yaaxuba faaba ni Isiyaaxa, Isiyaaxa faaba ni Iburahiima, Iburahiima faaba ni Teera, Teera faaba ni Nahooro, Nahooro faaba ni Seruya,

^j**3.23** Isa wuyi ga tanjikke do siino sikki ya a da i gollen joppa, boyinaxa Annabinyinmen wuyi ga na ke бага ya ni a ga faranaaxunu.

³⁵ Seruya faaba ni Ragawu, Ragawu faaba ni Pelege, Pelege faaba ni Hebeeri, Hebeeri faaba ni Sala, Sala faaba ni Genne, ³⁶ Genne faaba ni Arafaxa, Arafaxa faaba ni Saama, Saama faaba ni Nuuha, Nuuha faaba ni Lemeki, Lemeki faaba ni Metusaala, ³⁷ Metusaala faaba ni Xanuuxa, Xanuuxa faaba ni Jaare, Jaare faaba ni Maalaha, Maalaha faaba ni Genne, Genne faaba ni Henosi, ³⁸ Henosi faaba ni Siisa, Siisa faaba ni Adama, Adama faaba ni Alla.

4

Ibilisa da Isa were baga

(Mat 4.1-11; Mar 1.12-13)

¹ Alla Fanka Sennen* ga yanqa Isa xanma, a saage riini nan giri Yarade fanxannen ɗa. Alla da a kanda katta gun laate ya ti i Fanka Sennen ɗa. ² Tannaxate bito a ga non ɗa, Ibilisa xa ɗi a xatana. A ma fo wo fo yiga ken waxati noxon di. Tannaxaten biton ga dangi, dullen da a raga.

³ Ken biren Ibilisa ti a dan: “Gelli an ga ni Alla Renmen* ɗa yi tonɗun ɗa, a kon ke gide dan ti a nan du yilla ponɗen ɗa.” ⁴ Isa ti a dan: “A safanten ɗa ni Alla kitaaben noxon di ti: Haadamarenme nta birene ti ponɗun baane yi.”

⁵ Ibilisa da a deni kanmu laaten di nan duna jamaanun su koyi a yi wucinne noxon di. ⁶ A ti a dan: “N ni i tunkaaxun di i darajan kinni an ɗa ya, kafini naabure be su ga i noxon di, boyinaxa ku su kini nke ya yi, sere be xa ga na lini n dan, n na a kinni a kaman ɗa yi. ⁷ Anken xa, an ga na sujudi n dan su, ke su ya ɗaana an xallen ɗa.” ⁸ Isa ti a dan: “A safanten ɗa ni Alla kitaaben noxon di ti: ‘Sujudi an Kaman dan, Alla, aken baane ya ni bati Kamanen ɗa.’”

⁹ Ken falle, Ibilisa da a kanda katta Yerusalaamu yi, na a sigindi Allanbatikaxooren* noqu gillen xanma nan ti a dan: “Gelli an ga ni Alla Renmen* ɗa yi su tonɗun ɗa, du sedi katta ɗiiniɗen ɗa; ¹⁰ boyinaxa a safanten ɗa ni Alla kitaaben di ti Alla yi i Maleyikannun ɗaamarini ti i na an koroosi, ¹¹ do xadi i ya an wuttu i kittun noxon di kuudo an nan maxa finbi giden ɗa.” ¹² Isa ti a dan: “A konji Alla kitaaben di ti: ‘Maxa Alla wure baga, an Kaman.’”

¹³ Ibilisa da a xata do Isa ya moxon danbe su yi nan duguta, a laato bakka a yi ma katta ta tana.

Isa da i gollen joppa Galileya

(Mat 4.12-17; Mar 1.14-15)

¹⁴ Isa saage katta Galileya, Alla Fanka Sennen** senben ɗa a xanma. Soron ɗi a fin konɗo noqun su yi mare ɗiine ke noxon di. ¹⁵ A ɗi soron xaranɗundini Allaxarankonpo* noxon di, be su ɗi a derono.

¹⁶ Isa daga Nasaara, non ga ni a xoro deben ɗa. A ro Allaxarankonpen* noxon di Tuumakootan* ɗa, Sibiti, xoyi a ga demu moxo be. A giri ti i ya Safandini Sennun* xaranɗa. ¹⁷ I da Annabi* Yesayahu kitaaben kini a yi. A da kitaabe ke

bogu me di; nan noqu muuru na a xaran, noqu be a safanten ga ni ti:

¹⁸ “Alla* Fanka Sennen* ɗa di n batten ɗa,

boyinaxa a di n sugandi n nan Xibaari Lijen* kiɗandi misikiinon ɗa.

Komonkaccen ga soro beenu xannen ɗa, a di n xayin nan kacce ke kutiyen kiɗandi i ya,

ku beenu finkinten ga ni, n ni i yaaxon wuɗi, soro beenu ga tooran noxon di, n nan tooran bogi i xanma

¹⁹ do Kamanen* ga neemandini siine be yi, n nan soron xibaari ti ken ɗa.”

²⁰ Xaranɗe ke falle, a da kitaaben gusu na a kini xarankonpen golliɗaɗaanan ɗa, nan taaxu. Soro beenu ga ɗi Allaxarankonpe ke noxon di, a su yan di i yaaxon sigindi a di. ²¹ Ken bire Isa ti i dan: “Axakun beenu ga giri ke noqu terinka Alla Kitaaben noxon di, ke sabati axakun dan lenki.”

²² A terinkandaanon su ɗi a toxon lijen konɗo, i kaawe a ga ɗi digan liɗu beenu xa konɗo ya. I ti xadi: “Xa Yuusufu lenyugo ke ya ni de!”

²³ Isa ti i dan: “N ɗa a tun ti axa ya riini ke taali konji n da, ken ga ni: ‘Jaarandaanan ni i du jaara fina.’ Axa ya tini n dan xadi: ‘An ga da fo be dabari Kaperinahumu, o da a su mugu, an xa nta a me ɗaana an yinme deben di yere.’”

²⁴ A saage tini xadi: “N ɗa a tonɗun konɗo axa danɗa ti Annabinyinme* su ma deroye kita yinme saare deben di.

²⁵ N faayi tonɗun konɗo axa dan: Annabi* Eliya kiyen di, kanmen da siino sikki do taxande bito ya ɗa a ma tolli Isirayila* jamaanen noxon di. Ken ɗa sabaabuda ni dulli xoore ga kutundi non ɗa. Ken biren xa yi, yaxarin gabo ɗi jamaane ke yi i kiinanu ga faati. ²⁶ Xa Alla ma Eliya xayin katta hari yaxarin baane ya Isirayila* kun yaxaru yi di; a da a xayin katta yaxare yogo ya yi a ga Sapata, ken ga ni Sidooni mare debe yogo yi, a xa kiina ga faati. ²⁷ Sere gabe xa ɗi Isirayila* Annabi* Elise kiyen di fatawatti buren ga yi; xa Isirayilankon fo wo fo ma daga a ni, ni i senondi bakka i watten ɗa ma ga nta Suriyanka yugo yogo a toxon ga ni Nayima.”

²⁸ Soro beenu ga ɗi Allaxarankonpen noxon di, i ga da ku digaamu mugu, i butun fogu ti tooxen ɗa. ²⁹ I giri na Isa deni deben falle ma giden xanma, deben taaxunten ga gide be xanma kuudo na a yonto katta ɗiɗiɗen ɗa. ³⁰ Xa Isa bogu i kittun di nan dangi ti i naxa.

Isa da yugo yogo jaara jinnan jangiron ga a yi

(Mar 1.21-28)

³¹ Isa daga Galileya debe yogo di, ken ga ni Kaperinahumu^k; a ɗi soron xarandundini Tuumakootan* ɗa. ³² I kaawe a xarandundi moxon ɗa, boyinaxa a ɗi digaamun su konɗo ti sooben ɗa yi. ³³ Yugo yogo ɗi Allaxarankonpen* noxon di,

^k**4.31** Kaperenawu ni tegendan ya yi Isa ga golli noxun be siri, boyinaxa non ni dingira ya yi xarankonpon gabe ga non i ga soron xarandundini Alla xibaaren ɗa.

jinnan jangiron¹ ga a yi. Yugo ke xaarun kanmun di. ³⁴ A ti: “E! Isa Nasaaranke, an lafi mini ya o maxa? An ri o halakki ya ba? N ɗa a tun siri, an ga ni seren be ya; anken ni Alla sere sennen ɗa yi.”

³⁵ Isa da a jaabi, a ti a dan: “Kuuru, bogu yugo ke yi!” Jinna bure ke da yugon fanxa ɗiɗiɗiɗi di soron su naxan, a bogu a yi xa maxa toora su ɗa ɗa yi.

³⁶ Soron su lasame ken ɗa, i da me tirindi: “Ke xa ni mani digan danbe ya? A digaamunu jinna burun dan ti tunkaaxun do ɗaamariyen ɗa yi, nan ti: ‘I nan bogu soron ɗa, i na bogi i ya.’” ³⁷ A darajan sanqi do debun su yi.

Peduru kalluyaxaren jaareye

(Mat 8.14-17; Mar 1.29-34)

³⁸ Isa giri Allaxarankonpen** di nan daga Simoona kan di. A kalluyaxaren towoyinten ɗi fatawatti buren ga a yi. I da a yaaga a ni i barike saxu towoyinte ke xanma ma a na saha. ³⁹ A ri jimi towoyinte ke yinma, nan ɗamarindi ti towoyen nan yaxare ke wara, a da yaxaren wara. Ken noxon di, yaxare ke giri nan yiganden soro i dan.

⁴⁰ Kiyen ga ɗi xenne, towoyinta tanpiten ga sere su maxa, i da deni katta Isa yi. A di i kitten saxu i baananbe su xanma ni i jaara. ⁴¹ Jinna burun xa toxu bakka i sere gabe yi, i ya xaarun ɗa nan ti: “Anken ni Alla Renmen* ɗa yi!” Xa Isa ɗi doxono i ya, a ma dufe i nan digaamu, boyinaxa i ya a tun nan ti aken ni Alimasiixu* ya yi.

⁴² Yillen ga kare, Isa daga dingira xidinten yogo di. Sere gabe ya a mundunu, i ga da a wari i daga katta yi; i lafi a kabana dagayen ɗa, i da xanu a nan toxi i maxa non ɗa. ⁴³ Xa aken ti i dan: “N nan xawa dagana, Alla Tunkaaxun* Xibaari Linen* fin kon debu tananu xa di, boyinaxa i din xayi riini ken ɗa yi.” ⁴⁴ Ken ɗa ni a ga toxu kawandini Alla xarankonpon* noxon di Galileya.

5

Isa da i xarallen fanaanun xiri

(Mat 4.18-25; Mar 1.16-20)

¹ Koota yogo Isa daga sigi Genesarati faranxannen ɗa. Jama yogo da me ɗi a kaaran ɗa i ga me yontono katta a yi ma i na a ni nan Alla Digaamen terinka. ² A da fuuru filli wari sikki jinxannen ɗa, ɗexe ragaanon ga giri yanqa a di, i ya jalanun wanqini*. ³ A waxu fuura baanen di, ken ga ni Simoona fuuren ɗa, a ti Simoona da: Fuuren durubagandi jinxannen ɗa fonne, an na a riiti jin xanma. A taaxu fuure ke noxon di, a jokki do jaman xaranɗunden ɗa.

⁴ Biran be a ga ɗeme digaamunu, a ti Simoona dan: “Xa daga noqu jippe yogo di,

¹**4.33** Jinnan jangiron, a ɗaana ya waxatin be jinnan ga na ro sere di na a faten su bonon di, a haqilen na xosi bono maxa a na yogo barama. Waxati su a na Alla xoni.

axa na axa jalan sedi non, nan xañe.”

⁵ Simoona ti a dan: “Xaranmoxo, o da wuron muuman su golli o ma fo wo fo raga, xa an ga da a kon kundu, o na sedde ya.” ⁶ I di i jalan sedi jin di, i da ñexen gaben laga ma jalla ke ga ñan xoyi a ya booxini do ñexen gaboyen saabudan. ⁷ I di i kitten girindi i kappallen baanu ku dan, i ga fuura fillandi ke di, i ti i nan li i deema. I ri nan fuuru ku filli su faga ñexen ña, ma i ga ñaana xoyi i ya yanqana jin wure. ⁸ Biran be Simoona Peduru ga da a wari ke be ga ñan, a tusi Isa taanun wure, a ti: “N Yinmanken, laato bakki n ña, boyinaxa nke ni yugo ya yi n ga junubungollun ñaana!”

⁹ A do ku beenu ga ñi doome, i su kanu ñexe gabe ke ragayen ña. ¹⁰ Jebedewu renyugun filli, Yaaxuba do Yoxanna, i xa ni Simoona kappallenmun ña yi. Isa ti Simoona dan: “Maxa kanu! An saagene soron kandana ya xoyi an ga da ñexen raga moxon be.”

¹¹ I da fuurun deni jinxannen ña, i di i sigindi; i da fo wo fo su wara, i da Isa jokki.

Isa da yugo yogo jaara, watte buren ga a yi

(Mat 8.1-4; Mar 1.40-45)

¹² Da ñi a ya debe yogo di, yugo yogo ñi non fatawatti buren^m ga a yi; watte ke da a faten kontin su wutu. A ga da Isa wari, a bifi ni i tenjen lo ñiiñen ña, na a xanjo, a ti a dan: “N Yinmanke, an ga na lafi an ra wa yi n senondini.”

¹³ Isa da i kitten fuutu, a kati a yi, a ti a dan: “Xa; n lafi; seno!” Ken sigira yi, a watte ke saha. ¹⁴ Isa da a ñaamari a nan maxa fo wo fo kon sere dan, a ti a dan: “Daga, an nan faten koyi sadaxakiñandaanon* ña, boyinaxa an seno, an nan sadaxan kini Annabi Muusa Sariyan* ga da ke be seedanaaxu i dan.”

¹⁵ Xa a darajan ña tallan sanqini. Soron gaben ñi me ñiini na a digaamen terinka, do a ni i wattun jaara. ¹⁶ Xa aken ñi dingira xiidinten ña mundunu waxati su nan daga Alla yaaga non ña.

Isa da towoyinte yogo jaara a ga ra nta yi terene

(Mat 9.1-8; Mar 2.3-12)

¹⁷ Koota yogo, a ga ñi soron xaranjundini. Farisigankon* do sariyanxaranmoxonun* ñi taaxunu non; i ga giri Yerusalaamu do Galileya do Yahuuda mare debun su yi, Kamanen* Tunkaaxun ñi do a batten ña nan jaarandi.

¹⁸ Yugu yogonu da towoyinten riite kanappen di, boyinaxa a towoyi ya xa ma a ra nta yi i faten yonkono; i da feere mundu na a rondi na a saxundi Isa jon di. ¹⁹ Xa jaman gaboyen maxa, i lasame i ga a rondini moxo be konpen noxon di. I sege kankaranjen xanma nan bote yogo bagandi non, na a do kanappe ke yanqandi ti bote ke ya na a saxundi Isa jon di soron su naxan. ²⁰ Isa ga da yugu ku danqanaaxun wari biran be, a ti towoyinte ke dan: “Yugo, an junuubunun xafari.”

^m**5.12** Digaame be ga konjini a ya ñaana towoyi gabe ya faten di.

²¹ Sariyanxaranmoxonun do Farisiganko* ku joppe tini i haqilen di, “Ke ni koyi a ga neqe Alla yi? Ko n ra wa yi junuubunun xafarini, a ga feti Alla baane ya yi?”

²² Xa Isa da i sinmeyen tun, a di i jaabi, ni i tirindi: “Mandañan axa ga sinmene ke moxo di?” ²³ Kandi xa jowenni, nan ti: ‘Seren dan a junuubunun xafari,’ maxa nan ti: ‘Giri an nan tere?’ ²⁴ Xa n ɗa a koyi na axa ya nan ti tunkaaxun ɗa Seren Renmen* maxa ñiiñen xanma nan junuubunun xafari.” A saage tini towoyinte ke dan: “N faayi da n ɗa yi, Giri an nan kanappen wutu, an nan daga an kan di!”

²⁵ Ken sigira yi a giri ni i kanappen wutu soron su jondi, a ga ñi saqa kanappe be di, a da gi i banɗe, a ya Alla tiigana. ²⁶ I su kaawe ken ɗa. I kanunta xooren, I da Alla Tiiga, i ti: “Lenki o da fi jindanton wari!”

Isa da Leewi xiri

(Mat 9.9-13; Mar 2.14-17)

²⁷ Ken dangi falle, a bogu nan daga. A danginten a da sagalliragaana* yogo wari taaxunu sagallirage konpen di, a toxon ga ni Leewi. A ti a dan: “Li o n daga.”ⁿ ²⁸ A giri, a da fiinun su toxu non, a da a jokki telle.

²⁹ Leewi da baase xooɗe soro i kan di Isa dan. Sagalliragaanon do sere gabe ñi ya non i di ga ñi yigene doome Tabalin ɗa. ³⁰ Farisigankon* do sariyanxaranmoxonun* butu, i da Isa xarallenmun jalagi nan ti i dan: “Do mani fi ya, axa do sagalliragaanon do golliburiñaɗaanon ga yigene doome?”

³¹ Isa da i jaabi, a ti: “Soro sahanton xaajun nta jaarandaana yi, towoyinton ɗa xaajun na jaarandaanan ɗa.”^o ³² Soro beenu telenɗonton ga ni, n ma ri kun xiri; ku beenu ga junubungollen ñaana, n ri i ya xiri ma i na du rasaaga.”

Soron da Isa tirindi suumen fin ɗa

(Mat 9.14-17; Mar 2.18-22)

³³ I ti a dan: “Yahaya xarallenmun do Farisigankon* xarallenmun ɗa suumini, i ya Alla yaagana, xa aken xallun ɗa yigene, i ya minni.”

³⁴ Isa da i jaabi: “Yaala xa ra wa yi a ñaana maañuyugon menllenmon nan suumi a toxu i do maañuyugon ɗa doome maañaxun di ba?” ³⁵ Xa koota ya riini maañuyugon ɗa wutini bakka i naxa. Ken koota ya ni i na suumi.”

³⁶ A da misaali yogo xa konji i dan, a ti: “Seren nta dunɗen kuttu doro ke kurunban ɗa, nan doro ke xasen betera ta a yi. A ga na ken ñan, doro ke kurunba ke bonna; a ga da dunɗe be kuttu, ken xa do fo xasse ke nta me wuttu.” ³⁷ Sere su xa nta dolo kurunban roono sumalle xassen noxon di. A ga na ken ñan, sumalle ke karene ya, dolo ke na joxi, sumallen na bono. ³⁸ Dolo kurunban roono sumalle kurunban ɗa noxon di. ³⁹ Seren be ga na dolo xassen mini, ken waxati a nta lafi ni dolo

ⁿ**5.27** A wure ni ya: “A nan ña i xarallenman ɗa.”

^o**5.31** Isa lafi ti ni junubun ni towoyen ɗa yi, a ga na ñi kundu soron su ra wa yi nimisini i junubunun di ma Alla na yanpa i maxa.

kurunban minni, boyinaxa a tini ya: ‘Dolo xassen ɗa siren ni.’”

6

Soron da Isa tirindi tuumakootan* fin ɗa

(Mat 12.1-8; Mar 2.23-28)

¹ Tuumakoota* yogo, Isa do i xarallenmun ga ɗi dangini faran di. A xarallenmun da maarun tinsanɗun xoso, i di i turunxu i kittun noxon di ni i funsun kanbu.

² Farisiganke* yogo di i tirindi: “Do mani fi ya axa ga fo dabarini Tuumakootan ɗa sariyan ga ma ɗuɗe ke be ya?”

³ Isa da i jaabi, a ti i danɗa ni: “Axa ma demu Tunka Dawuda xiisan xaran ɗa ba, da ɗi dullen ɗa yi a di i kappallenmun? ⁴ A ro Allanbatikaxooren* noxon di, a da sadaxan poɗun wutu nan fo yiga, a da fo kini i kappallenmun xa yi, xa sariyan di sadaxakiɗandaanon* baane ya n xawa ponɗu ku yigana.” ⁵ Ken falle Isa ti i dan: “Seren Renmen* ɗa ni Tuumakootan* Yinmanken ɗa.”

Isa da Yugo yogo jaara a kitten karinten ga a yi

⁶ Tuumakoota* tana yi, Isa ro Alla xarankonpe* yogo noxon di nan xaranɗundi. Yugo yogo ɗi non ɗa, a kitti teyen karinten ga ni. ⁷ Sariyanxaranmoxonun* do Farisigankon* ɗi Isa koroosini na a faayi gelli a ga yugo ke jaarana ya Tuumakootan ɗa. Ma i nani na a tooɗa. ⁸ Xa Isa ɗi i ɗanniyen tun. A ti yugo ke be kittin karinten ga yi dan: “Giri, an nan sigi naxaanen di.” Yugo ke giri nan sigi. ⁹ Isa ti i dan: “N ɗa axa tirindini fi baane ya: Sariyan ti o nan fi siren ɗa dabari Tuumakootan ɗa ba ma fi buren? Nan yogo yonkin kisi ba, maxa na a bagandi?” ¹⁰ A di i su faayi i kaaron ɗa, ken biren a ti yugo ke dan: “An kitten fuutu!” A di i kitten fuutu, kitten saha.

¹¹ Sariyanxaranmoxonun* do Farisigankon* ga da ken wari, i suno siri; I joppe ti me dan: O nan xawa mani ɗaana Isa yi.

Isa da xarallenmu tanmi do fillo sugandi

¹² Ken koota yi, Isa sege konkon xanma nan Alla yaaga, a da wuron muuman ɗan non a ga Alla yaagana. ¹³ Yillen ga kare, a di i xarallenmun xiri i kaaran ɗa, nan soro tanmi do fillo sugandi, nan ti kun dan, n Faarun*. ¹⁴ Kun soro toxonun ɗa faayi konji ni: Simoona, (a ga da toxo tana kafu ken ɗa, nan ti Simoona Peduru), a do a xoxone Andere, Yaaxuba, Yoxanna, Fillipe, Battelomewu, ¹⁵ Matewu, Tumaani, Alifa renme Yaaxuba, Simoona be i ga tini a dan “Siloti”, ¹⁶ Yaaxuba renme Yudasi, do Yudasi Isikariyooti, a ga lagarini Isa janba.

Isa ya xaranɗundi, a ya jaarandini

(Mat 10.2-4; Mar 3.13-19)

¹⁷ Isa do i Faarun* yanɗa konkon xanma, i sigi beranxulle yogo yi a xarallenmun

gabun ñi non ña. Jama xoore xa ñi non ña i ga ri nan giri Yahuuda yi, do Yerusalaamu, do debu beenu ga Tiiru do Sidooni fanxannen ña, ¹⁸ I ri Isa digaamun terinka, a do xadi a ni i wattun jaara. Jinnan towoyen ga ñi soron beenu tanpindini, ma kun xa na jaarande kita. ¹⁹ Jama ke su ñi a mulla nan kati a yi boyinaxa tunkaaxu yogo ya a maxa, soron ga na kati a yi a gi sahandini.

Sewoyen do hinneyen

(Mat 5.1-12)

²⁰ Isa yille i xarallenmun faayi, a ti:

“Sewoyen ña axa dan, axakun beenu ga ni misikiinon ña, boyinaxa axa ya riini taqe kita Alla Tunkaaxun* noxon di!

²¹ Sewoyen ña axa dan, dullen ga axakun beenu yi saasa, boyinaxa axa ya riini fogu!

Sewoyen ña axa dan, axakun beenu ga wuunu saasa, boyinaxa axa ya riini soyi!

²² Sewoyen ña axa dan, soron ga na axa xonu, nan bara axa di, na axa ka, na axa xata bakka i kaaron ña, na axa toxon bonondi do Seren Renmen* fin ña, nan ti axa buren. ²³ Xa sewo ken koota yi, axa nan ñaxali nan bonte, axa nan danqanaaxu nan ti tugaadi xoore ya axa dan kanmun di. Boyinaxa i baabanu xa da Annabinyinmun* ñan kundu ya yi.

²⁴ Axakun beenu ga ni bannaanu ña, axa hinnanten, boyinaxa axa da axa xeerin kita nan duguta!

²⁵ Axakun beenu fakkan ga ni saasa, axa hinnanten, boyinaxa axa riini dullu ya.

Axakun beenu ga soyini saasa, axa hinnanten, boyinaxa axa riini nimisi ya, nan wu!

²⁶ Axakun beenu soron su ga axa jakkini, axa hinnanten, boyinaxa ku beenu ga da du ñan Annabinyinmun* ña, i faabanu xañi i jakkini kundu ya yi.”

Xonnen xanuye

(Mat 5.38-48; 7.12)

²⁷ Isa ti: “Axakun beenu gi n terinkana, n ña a konjo axa dan: Xa da axa xonnon xanu, ku beenu ga bara axa di, axa nan siro katta i ya. ²⁸ Soro beenu ga axa langana, xa duwan ñi i dan. Soro beenu ga axa toorono, xa da Alla yaaga i dan.

²⁹ Sere ga na an fenta an xumu kaara baanen di, an nan kaara baanen xa koyi a kaman ña. Sere ga na an doroke xooren bugan ña, maxa a kuma doroke n lenmen xa di. ³⁰ Sere su ga na an yaaga, an na a kaman ku. Sere ga na an xallen wutu, maxa saage a kaman tirindini a yi. ³¹ An ga a mulla soron kuttun nan fo be ña an dan, an xa na ken me ña soron dan.

³² Gelli axa ga na soro xanu, soro beenu baane ga da axa xanu, mani baraaji na axa dan? Soro beenu buren ga ni, i ni men soro burun ña xanna! ³³ Gelli axa ga nta fo siri ñaana sere dan, ma sere be ga na fo siren ña ña axa dan, mani baraaji na axa dan? Sere burun xa na a ñaana kundu ña yi! ³⁴ Gelli axa ga na fo sumundini

soron ɲa, axa da axa haqilen la yi nan ti i na axa du rasaagana, mani baraaɲi na axa dan? Sero burun xa na me sumundini kundu ya yi, i ga me rasaagana! ³⁵ Xa axakun na axa xonnon xanu, a xa nan siro i dan, a xa ni i sumundi, axa na axa haqilen bogu tanbo ke ya nan ti i na axa du rasaagana ya. Axa ya baraaɲin kitana, axa na ɲan Alla Renmen* ɲa Kanmulaatedunken, boyinaxa aken ɲa n sirono fisirinwallun do soro burun dan. ³⁶ Xa hinne, xoyi axa Faaba ga ɲi hinnene moxon be.

Xa maxa yogonu jalagi

(Mat 7.1-5)

³⁷ Xa maxa sere kiitindi, Alla nta axa kiitidini. Xa maxa sere kaba, Alla nta axa kabana. Xa yanpa soron maxa, Alla na yanpa axa maxa. ³⁸ Xa da soron ku, Alla xa na axa ku. Axa ga ra nta yi ke be ragana axa kittun di. Axa ga xensen di ti ke be yi nan soron ku, Alla xensendini ti ken ɲa yi na axa ku.”

³⁹ Isa da misaali yogo koɲi i dan, a di i tirindi xadi: “Kana finkinte ra wa yi i men finkinte geesunu? Ken ga na ɲan i filli su nta yerene gunban noxon di?

⁴⁰ Xarallenma su nta xoto i xaranmoxo yi, xa xarallenma su ga na xaran ti i moxon ɲa, a ya ɲaana xoyi i xaranmoxo.

⁴¹ Doore be ga an gida yaaxen noxon di, mani na an walla ken faayinden ɲa, na a toxu sollen ɲa an yinme yaaxen noxon di? ⁴² Anken ra wa yi tini an gida dan kan moxo: ‘N gida, dugu n na ke doore bogu an yaaxen noxon di,’ na a toxu sollen ɲa an yinme yaaxen noxon di? Ke munafaxi ke! Solle be ga an yinme yaaxen noxon di, ken bagandi fana, ken ɲa ni an na wari sirin, nan katu dooren bakka an gida yaaxen noxon di.

Yitten di i renmen

(Mat 7.16-20; 12.33-35)

⁴³ Hari yitti siri baanen nta di ke be ga ren maɲanten renmen, yitti maɲante xa nta ren siri renmen. ⁴⁴ Yitte su ya tuyini ti i yinme renmen ɲa: Turu renmen nta fatene saasitiɲen ɲa, mango xa nta fatene saasitiɲen ɲa. ⁴⁵ Sondon siren ga sere be yi, a na fo siren ɲa ɲaana, sondon buren ga sere be xa yi, a na fo buren ɲa ɲaana. Sondonmen ga fogu ti ke be yi, raqen na ken ɲa konɲo.

Konpon xabiilanu filli

(Mat 7.24-27)

⁴⁶ Mandaɲan axa ga ti n dan: ‘O Yinmanke, o Yinmanke’ xa n ga ke be konɲo axa dan, axa ga nta ken dabarini? ⁴⁷ Sere su ga riini kattin ɲa, a ga n digaamen ɲa terinkana nan golli ti a yi, n ɲa a konɲo axa dan ken kaman do seren be ga n baanan. ⁴⁸ A do sere ya n baanan, seren be ga ɲi i konpen tagana: A ga da kunmen soxo ma a ga kiɲe gidun ɲa, ni i konpen taaxundi i xanma. Biran be fanɲen ga fogu, wooyan do senben ri nan konpe ke sanpa, xa a ma ni na a yonko,

boyinaxa konpe ke taaxu moxon siro ya. ⁴⁹ Xa seren be ga ni n digaamen mugu, a ma ñan xoyi n ga ti moxon be, ken do sere ya n baanan, sere be ga di i konpen taga ñiiñen xanma, a ga ma kunme soxo na a taaxu gidun xanma. Wooyan do senben ri nan konpe ke kara na a su xenun di.”

7

Isa da yinmanken komoyugon jaara

(Mat 8.5-13)

¹ Biran be Isa ga duguta digaamen su konjo jama ke dan, a ro Kaperinahumu debe yogo di. ² Yinmanken yogo ñi ken debe di, a ga di i komoyugon xanu siri. Komoyugo ke jangiranten ñi xoyi a ga kalla. ³ Yinmanke ke ga da Isa fin mugu, a da Yahuudiyanun xirisu yogonu xayi katta a yi, i nan daga a yaaga ma a na ri i komoyugo ke jaara. ⁴ I daga katta Isa yi na a yaaga siri, i ti a dan: “An nan xawa ke yinmanke deemana ⁵ boyinaxa a ya o xabiilan mulla, a yinme ya n da Allaxarankonpen* ke taga o dan.”

⁶ Isa do i daga doome. I ga ña xoyi i ya kiñene kan di, yinmanke ke da i menjanju yogonu xayi nan ti i na ko ña a dan: “O Yinmanken, maxa an du soxola, boyinaxa nke ma jaare ken ña, an nan ro n kan di. ⁷ N ma hari a wari ya wo nan ti, a jaare n nan daga an sagata. Xa, digan baane kon tan, mi n komoyugon na saha. ⁸ Boyinaxa n xa na yogo ya kandeeyendi, n batulanun xa yi kandeeyendi. N ga na ti baane be dan: ‘Daga ke noqu yi!’ A ya dagana; n ga na ti baane be dan: ‘Ri yere!’ A ya riini; n ga na ti n komoyugon dan: ‘Ke dabari!’ A ya dabarini.”

⁹ Isa ga da ku digaamu mugu, a lasame ti yinmanken fin ña. A di i falle faayi jama ke be ga ñi a jokkini ya, a ti i dan: “N ña konjo axa dan nan ti, n ma ke danqanaaxu me wari, hari Isirayilankon* ña.”

¹⁰ Yinmanken menjanjun ga saage katta kan ña, i da a ñi komoyugon saha.

Isa da yaxare yogo renmen wundi kallen di

¹¹ Ken falle Isa daga debe yogo di a toxon ga ni Nayini; a xarallenmun do jama gabe da a jokki telle. ¹² Biran be a ga tinto deben roraqen ña, a do jaman xossi gemu i do furen ña telle xaburan di. Ken renme baane yan ñi saaxen maxa, saaxe ke xa kiina ñi ya a ga faati. Deben sere gabe da saaxe tuusi telle xaburan di. ¹³ Yinmanken ga da yaxare ke wari, a hinne a yi siri, a ti a dan: “Maxa wu!” ¹⁴ A daga katta fure ke yi, nan kati sanbaxan ña; a ga ñi soron beenu maxa, i sigi. A ti: “Maxanbaane ke, n da an ñaamari, giri!” ¹⁵ Fure ke giri nan taaxu, a joppe digaamunu. Isa da a saaga saaxen ña.

¹⁶ Soro ku su kanu, i da Alla tiiga nan ti: “Annabinyin* xoore yogo bange o dan yere; Alla faayindi katta i soron ña!”

¹⁷ Isa xibaaren sanqi do Yahuuda ñiiñen su yi, do debu beenu tintonten ga non.

Yahaya di i xarallenmu filli xayi katta Isa yi

(Mat 11.1-6)

¹⁸Yahaya xarallenmun da ku fiinu su laxami a dan. A da soro fillo xiri i di, ¹⁹ni i xayi katta Isa yi, i na a tirindi: “Gelli a ya ga n xawa riini, maxa o nan sere tana ya dukku?”

²⁰Soro ku ri katta Isa yi nan i ti a dan, Yahaya wanqindaana* ya n da o xayi katta an ŋa, o nan an tirindi: “Gelli an ŋa ni ke be gan xawa riini ya ba, ma o nan sere tana ya dukku?”

²¹Ken sigira yi, Isa da towoyinta gabe jangiron jaara; yogonu towoye be ga waqa; yogonu jinna burun, a da finkinta gabe yaaxon wuñi. ²²Ken falle a da Yahaya faaru ku jaabi, a ti i dan: Xa ga da a kon Yahaya dan: “Axa ga da fo be wari, do axa ga da fo be mugu, finkinton yaaxon wuñi, muruxunton ŋa terene, fatawatti buru gumun ŋa jaarene, lungunton torunun ŋa mugini, furun ŋa wundini, Xibaari Lijen* ŋa konjini misikiinon dan. ²³Warijaxen ŋa sere dan, sere be danqanaaxunten gi n ŋa!”

Isa da Yahaya fin ko

(Mat 11.7-19)

²⁴Yahaya faaru ku saage falle, Isa digaamu Yahaya xibaaren xanma jaman dan, a di i tirindi: “Axa bogu nan daga mani faayi gunjuran di? Axa ma xore yogo wari fanken ga a yonkono? ²⁵Ken di axa daga mani xa faayi? Axa daga yugo yogo ya faayi, a ga da yiran faranfarun rondi? Xa soron beenu ga yiran jonko xoten rondini i ga bire lijen noxon di, kun na Tunkanyugun ŋa kaanun noxon di. ²⁶Ken di axa daga mani xa faayi? Annabinyinmen* ba? Xa tonŋun n ŋa a konŋo axa dan, a nan xooronta hari Annabinyinmen ŋa. ²⁷Ke ni Alla ga da ke be fin kon Safandi Sennen di: ‘N ŋa xayifaaren walla an kaane a nan killen sirondi an dan.’ ²⁸N ŋa a konŋo axa dan nan ti: Sere su ma kite ke duna di be gan fasunta Yahaya yi. Ma, ke be roxen ga ni Alla Tunkaaxun* noxon di, ken ŋa nan fasunta Yahaya yi.”

²⁹Ku beenu su ga da digaamu ku mugu, xa sagalliragaanon*, i su da Alla tiiga, boyinaxa Yahaya wanqinden* ŋa di i ya. ³⁰Ma, Farisigankon* do sariyanxaranmoxonun* be ga ma duŋe Yahaya wanqinden* ŋa, i bara Alla feeren ŋa, i dan.

³¹Isa saage i tirindini xadi: “N nan xawa saasa soron do ko katta me ya? I do mani nan xawa? ³²I ga xoyi lemunu beenu ga taaxunu tegendandi, i ga me gangunu nan ti: ‘O da seredun timi axa dan, axa ma rege; o da sugi hinnanten sugu axa dan, axa ma wul!’ ³³Yahaya Wanqindaana* ri, a ma ponŋe yiga, hari a ma dolo mini; a ti: ‘Jinnan ŋa a di.’ ³⁴Seren Renmen* li, a ya yigene, a ya minni; axa ti: ‘Ke yugo ni yiganfaren ŋa yi, minnaana xoore ya ni, a menjanŋun ni sagalliragaanon* do golliburiñaŋaanon ŋa yi!’ ³⁵A ga nta, soro beenu ga tonŋondi ti Alla gollen ŋa, i da a killen tera.”

Isa ya Farisiganke* yogo kan di

³⁶Farisiganke* yugo yogo da Isa xiri yigeyen ŋa i kan di, a toxon ga ni Simoona.

Isa ga ro yugo ke kan di, a da taaxu nan yige. ³⁷ Keeta yaxarinsangaana yogo ñi ken debe di, a ga da a mugu ti Isa ri yige Farisiganke ke kan di, a da jaaru yogo faga ti te time lijen ña, jaaru be ga dabari ti gidi faranfaren ña; a da a daga non ña.

³⁸ A daga sigi Isa falle, a taanun ña. A wu nan Isa taanun safindi ti i yaaxanjin ña. Ken falle a di i yinten wutu na a taanun suusa. A di i tiigi nan te ke daari i ya.

³⁹ Farisiganka yugo ke be ga da Isa xiri yigeyen ña, a ga da ken wari, a ti du dan: “Gelli ke yugo ga ni Annabinyinmen* ña yi tonɗun ña, ke yaxare be ga kati a yi, a ya a tuunu a ga ni ke be yi, yaxarinsangaana.”

⁴⁰ Isa ti Farisiganke ke dan: “Simoono, digaamen ñi n maxa, n ga a mulla na a ko ña an dan.” Farisiganke ke ti: “A kon ke, Xaranmoxo!”

⁴¹ Isa ti: “Ke ña yugo yogo ya yi, a gode tanbon ñi soro filli ya. A kamon karagi gode tanbon ñi baanen ña, tankarage gode ñi baanen xa yi. ⁴² A ga da a wari ti fo nta i filli baananbe su maxa i ga ra wa yi i tugana, a yanpa i filli su tanbon di. An sinmeyer maxa i filli di, kon na yugo ke xanna siri?”

⁴³ Simoono ti: “N sinmeyer maxa, tanbo xooren ga ke be xannen ña, ken ña na a xanna siri.” Isa ti a dan: “An da tonɗu ko.” ⁴⁴ Ken falle a di i jonko yi katta yaxaren ña, nan ti Simoono dan: “An yaaxen nta ke yaxare yi? Gelli, n ga ro an kan di, an ma ji kini n ña n gi n taanun wanqini*; xa aken, di n taanun wanqi* ti i yaaxanjin ña, ni i suusa ti i yinten ña. ⁴⁵ An mi n kuuñi siri; xa gelli n ga ro an kan di a do saasa naxa, aken ña a xanma ni n taanun tiigi. ⁴⁶ An ma te daari n yinmen ña; xa aken da te time lijen daari n taanun ña. ⁴⁷ Ken ña sabaabuni n ga a konɗo an dan ti, a ga da xanuye xooore ke be koyi kundu, ken da a koyi ti a junuubu gabe ke su xafari a dan. Xa, yanpayen ga na ña sere be maxa junuubu buccinen ña, ken kaman nta xanuye gabe koyini.”

⁴⁸ Ken falle Isa ti yaxare ke dan: “An junuubunun xafari an dan.” ⁴⁹ Soro beenu do a ga ñi yigene doome, kun ti du dan: “Ke yugo ni ko xa yi, a ga hari junuubunun xafarini?” ⁵⁰ Xa Isa ti yaxare ke dan: “An danganaaxun da an kisi. Daga, xeeru ya do an ña!”

8

Yaxaru beenu ga da Isa jokki

¹ Ken falle, Isa daga debi xooron do debi lenmun di, nan Alla Tunkaaxun* Xibaari Lijen* kiñandi i ya. A xarallenmun tanmi do fillo ya do a batten dagana, ² kafini yaxaru yogonu ya, a ga da jinna burun xata bakka ku beenu ya, xoyi: Mariyaamu, i ga tini a dan Mariyaamu Madalenanken, a ga da jinna buru ñeeru xata bakka ke be ya; a do ³ Cusa yaqe Jowonma, Cusa ni tunka Herodi* golliñañaañan ña yi, do Susaana, do yaxarin gabu tananu. Yaxaru ku da Isa do i xarallenmun deema ti i naaburen ña.

Soxaanan misaalin*

(Mat 13.1-23; Mar 4.1-20)

⁴ Da ñi jama xoore da me kafu me ya fana, i ga riini katta yi nan giri debu gabu yi. A nan ke misaali ke konji i dan:

⁵ “Soxaana yogo yan giri nan daga soxoodin sanqi i ten di. A ga a sanxindini, foonu yere do killinxannen ña, dangaanon tere i xanma, yeliñun ri ni i soppi. ⁶ Fo tananu yere koccun xanma. I ga bogu, a ma dalla i kaawa, boyinaxa dingiran ma mulo. ⁷ Soxoodi tananu xa yere saasun naxa; i do saasun su bogu doome, xa saasun da fo sanqinte ke raga na a kaba xoorono. ⁸ Xa, soxoodi tananu yere ñiiña siren di; i bogu nan xooro nan kare. Soxoodi funsi baane su jogoden da kame funse funsu.”

Isa saage ferenfenti nan ti: “Sere be ga a mulla nan fo faxaamu, a kaman nan terinke sirin!” ^p

Isa da misaali* ke wure ko i xarallenmun da

⁹ Isa xarallenmun da a tirindi misaali* ke wure yi. ¹⁰ A ti i dan: “Alla Tunkaaxun* gundonun tuwaaxun kuni axakun ña yi, xa a misaalin* ña soro kuttun dan. Ken ña sabaabun ni i ga faayindini, xa i nta warini; i ya mugini, xa i nta faxaamini.

¹¹ Keeta misaali* ke wure faayi ke yi: “Soxoodi” ken wure ni Alla Digaamen ña yi. ¹² “Killinxanne” ke wure ni soro beenu ga Alla Digaamen mukku ya yi, xa Ibilisa ni i xiri bakki i sondonmun di kuudo i nan maxa toñondi i ga kisini. ¹³ “Kocci noqu” ke wure ni ya, soro beenu ga Alla Digaamen mukku na a raga ti sewooyen ña. Xa a ñiimun ma tonte i sondonmun di; i toñondiyen ni wucinne ya yi boyinaxa Ibilisa ga ni i jarabi, danqanaaxun ke na duguta i ya. ¹⁴ “Saasin noqu” ke wure ni ya soro beenu ga Alla Digaamen mukku, xa duna hanmin do a naaburen do a daxanmoyen na ro i sondonmun di ni i danqanaaxun bonondi, xoyi jogode be ga kaawa na a toxu a ma funsu. ¹⁵ “Ku beenu ga yere ñiiña siren di”, kun wure ni ya soro beenu sondonmen xalasinten ga ni; i ga da Alla digaamen raga ti a yi na a batu.

Lanpan misaalin*

(Mar 4.21-25)

¹⁶ Sere su nta lanpan kunmu nan xollen bifindi a yi, maxa, na a taaxundi bilin wure. Xa ga nta, an na a jongini ya kuudo soro beenu ga roono konpen noxon di, i nan xuran wari. ¹⁷ Fo wo fo muxunten ga ni, a ya riini bogu xuran ña; fo wo fo ga ni gundon ña, a ya riini bange nan wari xuran ña koota yi. ¹⁸ Ken di kuna, xa da axa terinkandimoxon tun siri! Boyinaxa tuwaaxu yogo ga sere be maxa, a kaman ga na golli ti a yi, fo ya tallan kafini a tuwaaxun ña ya; xa tuwaaxu buccine ga sere be maxa, a kaman ga ma golli ti a yi, a ya dugutana a kaman ña.”

Isa maarenmu

^p**8.8** Ke digaame wure ni ya: “Toron ga sere be yi, a Kaman nan terinke siri!”

(Mat 12.46-50; Mar 3.31-35)

¹⁹ Isa ma do a gidaanun ri a banjen; xa jaman gaboyen saabuda, i maxa katu kiñene a yi. ²⁰ I ti Isa dan: “An ma do an gidaanun faayi sikki sellan ŋa, i ya a mulla i do an na me wari.” ²¹ Isa ti i dan: “Soro beenu ga Alla digaamen terinkana na a batu, kun ŋa ni n ma do n gidaanun ya.”

Isa fankaxoorasiginde jin xanma

(Mat 8.23-27; Mar 4.35-41)

²² Koota yi, Isa do i xarallenmun ro fuuren noxon di, a ti i dan: “O n kare nan daga Fanjen kaara baanen ŋa.” I daga. ²³ Ni i toxu jin xanma telle, xenqon da Isa wutu. Fanka xooŋe xosi giri fanje xanma; jin joppe roono fuuren noxon di ma a ga ñaana xoyi a ga fakka nan yanqa ti i ya jin wure. ²⁴ Xarallenmun tinto Isa yi ken ŋa yi na a wundi, i ga xaarun ŋa ti: “Xaranmoxo, xaranmoxo, o faayi toqa de!” A giri nan ñaamariyen kini fanken do maaron xooron ŋa, i su sigi nan tenku. ²⁵ Ken falle a ti xarallenmu ku dan: “Axa danqanaaxun na minna yi keeta?” I kanu siri, nan kaawe a yi; i ti me dan: “Mani seren xabiila xa ni ke yugo yi, a ga kandeene hari fanken do jin ŋa, i ga a mukku!”

Isa da yugo yogo jaara jinna burun towoyen ga a yi

(Mat 8.28-34; Mar 5.1-20)

²⁶⁻²⁹ Ken falle i kiñe Gerasankon mareyen ŋa, geejin kara baanen ŋa. Non do Galileya mareyen jonkoyinten ŋa me yi. Isa ga yanqa bakki fuuren di, yugo yogo ri katta a yi, jinna burun ga a yi, yugo ke ni ken debe seren ŋa yi. A dalla yugo ke fataduuron ga terene, a daaxanten na xaburan ŋa di nan bara kaanun ŋa. Soron ñi joloxon ŋa roono a kittun do a taanun ŋa, kuudo a nan sabati noqu baane yi. Xa a ñi i su kutu ya, jinna ke ga a kandana katta gun laaten ŋa. Keeta, a ga da Isa wari, a tusi nan du maxayanqandi a dan, nan du wara a taanun ŋa nan ferenfenti ti: “N do an nta kille ya, Alla Kallanken renme! N da an xanjo, maxa n tooro!” Yugon da ken ko boyinaxa Isa ñi jinna bure ke ñaamarini ya a nan bogu a yi. Jinna ke ñi a ga ro a yi ti gabe.

³⁰ Keeta, Isa da a tirindi, nan ti a dan: “An toxo?” A ti: “N toxon ni Jam.” A da ken kon boyinaxa jinna buren jaman ŋa na a yi. ³¹ Jinna buru ku da Isa yaaga, ti a nan maxa i deni Jahannaba kun jupen ŋa. ³² Ken da ñi, kunbaarunun gooren ŋa yigene konkon xanma non kaaran ŋa. Jinna buru ku da Isa yaaga, ti a ni i wara i nan daga ro kunbaarunu ku di. A duje i dan. ³³ Jinna burun bogu yugon ŋa ken ŋa yi, nan daga ro kunbaarunu ku di. Kunbaarunu ku xosi wuru katta yanqana, nan yere fanjen di, nan yoole a noxon di.

³⁴ Soro beenu ga ñi kunbaarunu ku nagaanini, i ga da ken wari, i wuru dagana na xibaare ke kiñandi deben do tegendan ŋa. ³⁵ Soron bogu nan daga xibaare ke fiiduxulle kitta. I ga kiñe Isa yi, i da a ñi jinnan ga bogu yugo ke be yi, a ya taaxunu

Isa kaaran ɲa, yiraamun ɲa a faten ɲa a do i haqilen ɲa doome. Soro ku kanu.³⁶ Ku beenu ga seede fi ke su yi, i da yugu jinna buru gume ke saha moxon laxami soro ku dan.³⁷ Gerasa mareyen soron su ri i do Isa nan me wari a nan bogu i maxa di, an saage i banɲe ya, boyinaxa xibaare ke di i su kanundi. Isa ro fuuren noxon ɲa nan saage do i falle yi.

³⁸ Jinna burun ga bogu yugo ke be yi, a da Isa yaaga ti a ni i wara i nan toxi do a batten ɲa. Xa Isa ma duɲe a ga riini do i batten ɲa, a ti a dan: ³⁹ “Saage katta an soron ɲa. Alla ga da fo be ɲa ɲa an dan, an nan daga a su laxami i dan!” Ken ɲa ni, yugon daga. Isa ga da fo wo fo ɲa ɲa a dan, a da a laxami deben soron su dan.

Jarosi renyaxaren furen wundiye

(Mat 9.18-26; Mar 5.22-43)

⁴⁰ Isa ga saage riini nan giri fanɲen kaara baanen ɲa, jaman da a gemundi boyinaxa a su ɲi a ya dukku. ⁴¹ Yugo yogo ri katta Isa yi ken noqu yi, a toxon ni Jarosi. A yan ɲi Allaxarankonpen* yinmanken ɲa. A da du wara Isa taanun ɲa na a yaaga, ti a nan li i kan di. ⁴² Boyinaxa renyaxarin baane be ga a maxa, a wuyin ga siino tanmi do fillo yi, a do yonkin bakken ɲa me yi. Isa daganten ɲa yugo ke kan di, a ɲi jaman naxan ɲa, i ga a betundini do kaaron su yi.

⁴³ Yaxare yogo ɲi jama ke di, siino tanmi do fillo foren ɲa joxi ni a yi. A di i naaburen su ro jaarandendi, xa jaradaana su ma katu a sahandini. ⁴⁴ Isa fallakoyinten, a tinto a yi nan kati a doroken kanpen ɲa. Ken sigira yi, a foren sigi. ⁴⁵ Isa tirindindi ti: “Kon kati n ɲa?” Be su ti i ke feti, Peduru ti: “Xaranmoxo, an na jaman ɲa naxan i ga an ɲontono.”

⁴⁶ Isa ti: “Tonɲu, xa yogo kati n ɲa boyinaxa n da a tu n du yi ti senbe yogo giri n ɲa.” ⁴⁷ Yaxaren ga da a wari ti i ga da fo be ɲa ti a tui, a sarillenten ri Isa jon di, na du wara a taanun ɲa, na a kon soron su jon di mani sabaabun n sigi i ga kata a yi, do i ga saha sigira baanen yi moxon be. ⁴⁸ Isa ti a dan: “N ma, an danqanaaxun da an sahandi. Daga, xeeri ya do an ɲa.”

⁴⁹ Nan Isa toxu digaamen ɲa, yogo do faaren li nan giri Allaxarankonpen* yinmanken kan di nan ti a dan: “An lenyaxaren faati, maxa xaranmoxon soxola xadi.” ⁵⁰ Isa ga da ken digaamen mugu, a ti Jarosi dan: “Maxa jigidunkuti, saqi n ɲa tun. An renyaxare ke sahana ya.”

⁵¹ Isa ga kiɲe a kan di, a maxa duɲe sere tana ga roono do a yi, a ga ma ɲa Peduru do Yoxanna do Yaaxuba yi, kafini leminen ma do a faaba yi. ⁵² Soron su ɲi lemine ke wuunu, i ga xaarun ɲa. Isa ti i dan: “Xa maxa wu. A ma kara, a xenqene ya.”

⁵³ I da Isa loqi, boyinaxa i saxunten ɲi a yi ti lemine ke kara ⁵⁴ Isa da yaxanne ke raga ti a kitten ɲa, a da i diganxannen wutu kanmun di, a ti a dan: “Yaxanne ke, giri an nan sigi!” ⁵⁵ Ken sigira yi, yonkin saage yaxannen di, a giri nan sigi. Isa ti i nan yigande kini a yi a nan yige. ⁵⁶ A saaraano ku kaawe ken ɲa siri. Isa ti i dan i nan maxa fi ke laxami sere su dan.

Isa xarallenmun tanmi do fillon xayiy

(Mat 10.5-15; Mar 6.7-13)

¹ Isa da i xarallenmun tanmi do fillo kafu me yi, nan daliilen do ñaamariyen kini i ya i na jinna burun xata bakka soron ña, do i nan watunton jaara. ² Ken falle a di i xayiy telle i nan Alla Tunkaaxun* Xibaari Liñen* kiñandi do soron ña, do i nan watunton xa jaara. ³ A ti i danña ni: “Axa ga na ñi telle, axa do fo wo fo nan maxa daga: Hari guman xaama xa a raga axa kitten di na a deni, hari fudin, hari yige fo, hari gode. Hari doroku filli axa do a nan maxa daga axa xannen ña. ⁴ Axa ga na ro deben di, i ga na axa yanqandi kaabe di, axa nan toxi ken ka di xaama kootan be axa ga na ñi bakka ken debe di. ⁵ Debe su soron ga na bara axa bisimillana, axa na axa taanun konko na xoben bogu i ya ken debe di: Ken na ñaŋi i dan taagumase ña.”

⁶ Xarallenmun daga do debun su yi na Xibaari Liñen* kiñandi ya, i da towoyinton xa jaara do noqunun su yi.

Herodi* do Yahaya

(Mat 14.1-12; Mar 6.14-29; Luk 3.19-20)

⁷ Tunka Herodi*, da a su mugu fo wo fo ga ñaana. A lasame, boyinaxa soro yogonu ya tini: Yahaya Wanqindaana* yan giri kallen di. ⁸ Yogonu xa ya tini: Annabi* Eliya yan saage riini xadi. Yogonu xa ya tini: Annabinyin* fanaanu ku yogo yan giri kallendi. ⁹ Herodi* ti: “N yinme yan da ñaamariyen kini, i nan daga Yahaya yinmen kutu bakka a yi. N na ko xa xibaaren mukku kundu i ga a konjo?” A da a xanu mi i na a wari.

Yigande gabondiye jaman da

(Mat 14.13-21; Mar 6.30-44; Yoh 6.1-14)

¹⁰ Isa Faarun* ga saage riini, i ga da fo wo fo ñan, i da a su laxami a dan. A di i daga doome katta dingira xiidinte yogo yi Betesayida tegendan falle. ¹¹ Xa soron ga da ken tun, i da a jokki non. Isa da i bisimilla siri, a da Alla Tunkaaxun* fin konji i dan, ku beenu gan xawa jaarene a da kun jaara.

¹² Kiyen ga ñi telle xenu, a xarallenmun tanmi do fillo daga katta Yi, i ti a dan: “An nta jaman walla i nan daga debu beenu tintonten ga o yi yere, ma i na yige fon do soxura kitta non ña, boyinaxa o na dingira xidinten ña di yere.”

¹³ Xa Isa ti i dan: “Axakun yinmenu nan yige fon kini i ya Ken.” I da a jaabi, i ti a dan: “Fon ta o maxa, ponjo karagi do ñexu filli baane ya na o maxa. Ma o ga na daga yige fon ña xobo ke jama su dan.” ¹⁴ Boyinaxa i ya katta wujunu karagi sere ya. Isa ti i xarallenmun ku dan: “Xa da soron taaxundi sappanun ña, sappu su nan ña tankarage sere yi.”

¹⁵ Xarallenmun da a ña ken moxo yi, i da soron su taaxundi. ¹⁶ Ken falle, Isa da ponju ku karagi do ñexu ku filli wutu, a di i yinmen girindi kanmun di a ti Alla nan nawaari. A di i kutu-kutu na i kini i xarallenmun ña, ti i na a taxandi jaman ña. ¹⁷ I su yige nan fogu. I da kuttun kafu me ya, kun da kando tanmi do fillo faga.

Peduru da a xurandi be ga ni Isa yi

(Mat 16.13-23; Mar 8.27-33; Yoh 6.66-69)

¹⁸ Koota di Isa ñi Alla yaagana, a baane, a xarallenmun ña a kaaran ña. A di i tirindi: “Soron tini n ni kon yi?”

¹⁹ I da a jaabi, i ti a dan: “Soro yogonu ti, an ni Yahaya Wanjindaana* ya yi, yogonu ti, an ni Eliya ya yi, yogonu xa ti Annabinyin* fanaanu ku baananbe yan giri kallendi.”

²⁰ A di i tirindi: “Axakun xa, axa ti n ni kon yi?” Peduru da a jaabi, a ti dan: “An ni Alla Alimasiixu* ya yi.”

²¹ Isa da i gongo na a xotondi i maxa, ti i nan maxa fi ke kon sere su dan. ²² A saage tini: “Seren Renmen* nan xawa fi gabe muñini ya; xirisun do sadaxakiñandaanon yinmankon* do sariyanxaranmoxonun* na ri bara a di; i na a kari, a kallen bita sikkandin ña, a na saage gilli.”

Seren ga Isa batta moxo be yi

(Mat 16.24-28; Mar 8.34-9.1)

²³ Ken falle, a ti soron su dan: “Sere be ga a mulla ni n jokki, a kaman nan xawa balla i du yinme ya di, a ni i kasanken wutu koota su ni n jokki.”^q ²⁴ Sere su ga a mulla i dunarakutunten nan siro, A kaman ña kumene laaxara bireye siren di. Xa sere su dunarakutunten ga na bono do nke ya batten ña, ken kaman laaxara ya sirono. ²⁵ Seren xatajiini nan mani kita duna muuman di, a nan kume i du yinme di? ²⁶ Seren be ga na ya gin ña do n toxon ña, Seren Renmen* ña yaagunu a kaman ña, kootan be a ga na ri i nooron di, do i Faaba nooron, do maleyikanne sennun nooron noxon di. ²⁷ N ña tonjun konjo axa dan: A axa yogo baane ya yere, a nta kalla fonni a ma Alla Tunkaaxun* wari.”

Isa nooron yille

²⁸ A ya katta koye ña a dan ku digaamu konjen falle, a da Peduru do Yoxanna do Yaaxuba wutu, i sege konkon xanma nan Alla yaaga non. ²⁹ Na a toxu Alla ñaageyen noxon di, a yeeson nooron yille, a yiraamun xa xura xalewu ma i ga ñali ñalini. ³⁰ Ken sigira yi, yugu filli xosi ri katta a yi, i da a ga digaamunu, ken ga ni Annabi* Muusa do Annabi Eliya yi, ³¹ i do nooron li, i ya a kallen fin konjo a ga n xawa dagana ñan Yerusalaamu yi, xoyi i ga da a rakutu moxon be. ³² Ken da ñi Peduru do i kappallenmun ña xenqene. Xa biranbe i ga wundi, i da a nooron wari a

^q**9.23** “Nan kasanken wutu” Ken wure ni ya nan dunde ti kallen ña xoyi Isa moxo.

do yugu ku filli be ga ñi non. ³³ Biran be yugu ku ga ñi durubugandini gilli a kaaran ña nan daga, Peduru ti a dan: “Xaranmoxo, a siren ña ni o nan ñi yere yi. O na guppu sikki sigindi: Baanen anken dan, baanen Annabi Muusa dan, baanen Annabi Eliyasi dan.” (Xa Peduru ma ñi a tu i ga fo be konno.)

³⁴ Na a toxu digaamen noxon di, tabulle yogo ri xufi a di i xarallenmun ña; i ga ñi roono tabullen ke noxon di i kanu. ³⁵ Diganxanne yogo xusi bogu tabulle ke noxon di, nan ti: “Ke ni n Renme ña yi n ga da ke be sugandi; xa da a digaamun terinka!” ³⁶ Diganxanne ke dangi falle, i da Isa wari beran ña a baane. I kuuru, kun bito noxon di i ga da fo be wari i ma a laxami sere su dan.

Murunte yogo jaareye jinna buren ga ñi a yi

(Mat 17.14-23; Mar 9.14-32)

³⁷ Yillen ga kare i yanqa konkon xanma; jama xoore ri nan Isa gemundi. ³⁸ Yugo yogo xosi xaarun jama ke noxon di, a ti: “Xaranmoxo, n da an xanjo, n renmen faayi n dan, boyinaxa a baane ya ni n maxadi! ³⁹ Jinna bure yogo ya na a yi, jinna ke ga na ri a yi, a na xaarun, a na a kaawandi, ma xanqanba ga bakka a raqen di. A nta a walla a ga ma a tooro moxo buren ña di. ⁴⁰ N da an xarallenmun yaaga, ti i nan jinna bure ke xata bakka a yi, xa i ma a ni.”

⁴¹ Isa ti i dan: “Axakun ni sere burun ña yi danganaaxu ga nta axa maxa di! Gelli kan bire n da axa ga doome, axa na fo faxaamunu kan bire? An renme ke riiti yere!” ⁴² I ga ñi telle katta Isa yi. I ga tinta a yi, jinna buren ke da a xenondi ñiñen di na a kaawandi. Xa Isa ga doxo jinna ke yi, a xosi bogu leminen ña. A saha, Isa da a saaga faaben ña. ⁴³ Soron su kaawe Alla tunkaaxun ña.

Nan soron su toxu kaawene Isa ñan gollun ña, a ti i xarallenmun dan: ⁴⁴ “Xa da ku digaamu terinka sirin. Seren Renmen* liini ro xonnon kittun ña di.” ⁴⁵ Xa xarallenmu ku ma a digaamen ke faxaamu. Boyinaxa a wure bitanten ña ni i dan, ken ña sabaabuni, i ga ma a faxaamu; i xa ma saako a tallan tirindini digaamen ke wure yi.

Kon ñaana Yinmanken ña?

(Mat 18.1-6; Mar 9.33-37)

⁴⁶ Xarallenmun ñi me kutana ya, i da me tirindi: Kon ñaana Yinmanken ña? ⁴⁷ Isa da a faxaamu i ga ke be hanmini. A da lemine yogo raga na a tintondi i kaaran ña, ⁴⁸ a ti i dan: “Sere be ga na ke lemine raga moxo sirin di, a kaman di nke yinme ya raga moxo sirin di. Sere be ga ni nke raga moxo sirin di, ke be ga di n xayi a kaman da Ken ña raga moxo sirin di. Boyinaxa sere be ga ni axa su wureranken ña, ken kaman ña nan xoora diina axa su yi.”

Seren be ga ma bara o di, o da a kaman ña doome

(Mar 9.38-40)

⁴⁹ Yahaya ti: “Xaranmoxo, o da yugo yogo wari a ga jinna buren xatana bakka

soron ɲa ti an toxon ɲa; o da a kaba a yi, boyinaxa a taqen ta o jaman di.”⁵⁰ Isa ti i dan: “Xa maxa a kaba a yi, boyinaxa sere be ga ma bara axa di, a kaman n ɲa axa di.”

Samarigankon bara Isa bisimillana

⁵¹ Boyinaxa a giri waxatin tinto nan saage kanmun di, a da Yerusalaamu dagayen kanda na a xotondi siri. ⁵² A da soron xayi dagana du kaane. I daga, i ro Samariyankon* debe yogo noxon di, nan yanxaraxe yogo mundu. ⁵³ Xa Samariyankon ma dunge a bisimillana boyinaxa i danginten ɲa ni katta Yerusalaamu yi.^r ⁵⁴ A xarallenmun Yoxanna do Yahaya ga da ken mugu, i ti: “O Yinmanke, an ɲa a mulla o na yinben yanqandi gilli kanmun di ni i halakki, xoyi Annabi Eliya ga da ɲan moxon be?”

⁵⁵ Isa tenji i ya, nan doxo i ya, a ti i dan: “Seren Renmen* ma ri nan soron yonkin bagandi, a ri ya nan soron yonkin kisi.”^s ⁵⁶ I giri ken biren nan daga katta debe tana yi.

Sere be ga a mulla nan Isa jokki

(Mat 8.19-22)

⁵⁷ Da ɲi i ya do killen ɲa telle, yugo yogo ti xaranmoxo: “An telle minna n do an nan daga doome.” ⁵⁸ Isa ti a dan: “Kumem ɲa watan maxa, sonkan ɲa yelinɲun xa maxa, xa Seren Renmen* noqu su nta a maxa a ga tuumana raxenbe.”

⁵⁹ Isa ti yogo tana dan: “Li o n daga.” Xa ken ti a dan: “Xaranmoxo, n dugu, nan dagi n baaba baade fana, ken biren n na ri an jokki.”^t ⁶⁰ Isa ti a dan: “Furun wara i na i furun bulu; xa anken nan daga Alla Tunkaaxun* fin kiɲandi soron ɲa!”^u

⁶¹ Yogo tana xa ti a dan: “Xaranmoxo, nke do an telle ya doome xa n dugu, n nan daga sare n kaadunkon ɲa fana.” ⁶² Isa ti a dan: “Sere be ga soxono ti daranban ɲa, a ga i falle faayini, a kaman lanta ɲaana Alla Tunkaaxun* noxon di, boyinaxa a ma gollen raga ti i sooben ɲa.”

10

Isa da tanɲere xarallenmu xayi

¹ Ken dangi falle, o Yinmanken da tanɲere xarallenmu sugandi^v, na i xayi dagana

^r**9.53** Xonnaaxu ɲa ɲi Samariyankon do Yahuudiyanun naxa, ken ɲa sabaabun ni i ga ma ɲi a mulla Galilenkon ga dangini ti i mareyen ɲa nan daga Yerusalaamu.

^s**9.55** Kitaabu yogonu da a kafu a yi ti: nan ti: “Axa ma a tu butte be ga axa di! Seren Renmen ma ri soron yonkin bonondinden xanne maxa, xa a ri ya ni kisi.”

^t**9.59** Tuwaano yogonu sinmaye maxa, a wure ni ya: “N ɲi faaba sorogo saado a ga kalla.”

^u**9.60** Tuwaano yogonu sinmaye maxa, a wure ni ya: “Furun suturiyen feti an golle yi, daga Alla Tunkaaxun fin kiɲandi soro kuttun dan!”

^v**10.1** Tanjeere do fillo ya safanten na kitaabu yogonu di.

fillo fillo, i nan ware kaane i gan xawa dagana debu beenu di. ² A ti i dan: “Tonɗun, fatande ke gaben ɗa ni, xa golliɗaɗaanon ma gabo, xa da Alla yaaga ya ga ni fatanden kaman ɗa, a nan golliɗaɗaanon xayɗi i fatanden ɗa.”^w ³ Xa daga; N na axa xayini ya xoyi jaxalenmen ga na ɗi turunɗun naxan. ⁴ Axa do gode nan maxa daga, axa do saakun nan maxa daga, axa do tepu nan maxa daga, hari xa maxa Kuuɗindi killen di.

⁵ Axa ga na ro ka be noxon di, axa nan kuuɗindi fana, nan ti: ‘Salamu Aleyikun.’

⁶ Gelli sere ga na ɗi ken kaadi xeeridunke ga ni, axa kuuɗinden duwaawun ɗa xenne a kaman xanma; xa xeeridunke ganta non ɗa, axa kuuɗinden duwaawun ɗa saagene katta axa yinmenu yi. ⁷ Axa ga na yanqa kaabe noxon di, i ga na yigande be kini axa yi, axa na a yiga; i ga na mini fo be kini axa yi, axa na a mini. Boyinaxa golliɗaɗaanan nan xawa i tugaadin kitana ya. Axa nan maxa giri ka di nan daga yanqa ka tana yi.

⁸ Axa ga na ro debe be di, i ga na axa bisimilla, i ga na yigande be kini axa yi, axa na a yiga. ⁹ Axa na ken debe towoyinton jaara, axa nan ti i dan: ‘Alla Tunkaaxun* tinto axa yi.’ ¹⁰ Xa, axa ga na ro debe be di, i ga bara axa bisimillana, axa nan daga i beddinun di, axa nan ti i dan: ¹¹ ‘Hari xobe be ga ro o taanun ɗa axa deben noxon di, o ya a konkon ɗa bakka o taanun ɗa, na a toxu axa maxa yere. Xa a ganta, axa na a tun nan ti Alla Tunkaaxun* tinto axa yi.’” ¹² Isa saage tini: “N ɗa tonɗun konɗo axa dan nan ti: Kiiten kootan ɗa Alla hinnene Sodomankon ɗa yi, diinanta ken debe soron ɗa.”^x

Debu beenu soron ga bara tonɗondini

¹³ Isa ti i dan: “Bonen ɗa axa dan, xurayisidinkon! Bonen ɗa axa dan Betisayidanko! Boyinaxa Alla kaawafi beenu ga ɗa axa maxa yere, kun ga ɗan Tiiru do Sidooni tegenda su di i su nimisi, i da saakun dorokun rondi nan taaxu xobonxullen di, na a koyi ti i da du rasaaga katta Alla yi.”^y ¹⁴ Ken ɗa sabaabuni kiiten koota, Alla ga hinnene Tiiru do Sidooni soron ɗa, diinanta axakun ɗa. ¹⁵ Axakun, Kaperinahumunko, xa lafi axa du segendini kanmun di, xa a na axa yanqandini Jahannaba noxon ɗa di.”

¹⁶ Ken falle a ti i xarallenmun dan: “Sere be ga na axa terinka, a kaman di nke ya terinka; sere be ga na bara axa di, a kaman bara nke ya di; sere be ga na bara nke di, a kaman bara ke be ga di n xayɗi ya di.”

Tanɗeren xarallenman saage riini

¹⁷ Tanɗeren xarallenman saage riini, i ɗaxalinta xoore; i ti a dan: “O Yinmanke, o

^w**10.2** Digaame ti digaame: Soxanten siro, xa fattandanon ma gabo. Ken di kuna, xa da a muuru soxantegumen maxa a na soro tananu kafu fattandanon ɗa.

^x**10.12** Alla da yinben ɗa yanqandi gilli kanmun di nan Sodoma deben xalaki ta yi.

^y**10.13** Na saakundoroken rondi nan taaxu xobonxullen ɗa. Yahuudiyanun ɗi ke ɗaana ya ni i sunoyen do i nimisiyen koyi.

ga na an toxon kon, hari jinna burun dan i ya o mukku.”¹⁸ Isa ti i dan: “N da Ibilisa wari a ga xoyi kanmen meñexetiyen a ga gilli kanmun di nan yere.”¹⁹ N da daliilen kini axa ya, axa nan tere samaqen do ñantonun xanma, do axa na axa xonnon senben su ro axa taanun wure. Fo wo fo xa ra nta yi fo bure ñaana axa yi.”²⁰ A ga nta, xa maxa ñaxali nan ti jinna burun ña axa mukku, xa ñaxali ya nan ti axa toxonun safanten ña kanxotten di.”

²¹ Ken sigira yi, Alla Fanka Sennen* da Isa ñaxalindi siri, a ti: “N Baaba, Nawaari, kanmun do ñiiñen Kaman, an ga da ku fiinu muxundi soro gottun ña i ga faxaami, an di i tuyindi lemunun ña. Tonñun ña ni n Baaba, boyinaxa an lafi a ñaana kundu ya yi.”

²² N Baaba da fo wo fo su kini n ña. Sere su nta Renmen tun Faaben ga fe, sere su xa nta Faaben tun Renmen ga fe, a do Renmen ga lafi a tuyindi sere be yi.”

²³ Ken falle a tenji i xarallenmun ña na a konji i baane dan kaaran ña: “Warijaken ña yaaxon dan, i ga da a wari axa ga da ke be wari!”²⁴ Boyinaxa, n ña a konjo axa dan nan ti: Annabinyin* gabu do tunkanyugun da a xanu axa ga da ke be wari i na a wari, xa i ma a wari; a do xadi i na a mugu axa ga da ke be mugu, xa i ma a mugu.”

Samariyankon yugu siren

²⁵ Sariyanxaranmoxo* yogo da a xanu i nan Isa wure baga; a giri, a da tirindi: “Xaranmoxo, n nan xawa mani ñaana minna bireye kita bireye be ga nta ñemene?”

²⁶ Isa da a tirindi: “A safanten na Sariyan* noxon di kan moxo? An ga da a xaran, an da faxaamu kan moxo yi?”²⁷ A da jaabi, a ti a dan: “Alla xanu an Kaman ti an sondomen su yi, do an yonkin su yi; an nan kappallenman xanu xoyi an du yinme.”

²⁸ Isa ti a dan: “An jaabinden siro. A ñan ken moxo di, an na bireye siren kitana.”

²⁹ Xa sariyanxaranmoxo ke ga a mulla na jalagin bogu du yi, a da Isa tirindi: “Ko xa ni n kappallenman ña?”

³⁰ Isa da i jaabi, nan ti: “Yugo yogo ñi gilli Yerusalaamu a ga dagana Jeriko, a do fayaanon gemu. Kun da raga na a boora, na a katu ma ga lafi kalla, i daga na a toxu non ña.”³¹ Ken da ñi sadaxakiñandaana* yogo ya do kille ke yi riini. A ga da a ware yugo ke ya saqa, a da a goori nan dangi do killen kaaran ña.”³² Yugo yogo xa ri do kille ke yi Leewi xabiilan ña ni^z. Axa ga da a wari yugo ke ya saqa, a da a goori nan dangi do killen kaaran ña.”³³ Xa Samariganka* yugo yogo yan ñi telle wayasin ña, a ga tinta a kaaran ña, a da a wari a ya saqa. A hinne a yi,³⁴ a da a wutu nan ten do dolon ro a barameyen ña na a yetu.^a A saage a setundini i faren xanma, na a deni mukkuyanqara yogo yi na a sorogo non ña.”³⁵ Yillen ga kare, a da gode xullu filli bagandi na kini mukkuyanqara ke kaman ña, a ti a dan: “Ke yugo

^z**10.32** Leewigankon ña siginten ñi Allanbatikaxooren* gollun ña.

^a**10.34** A waxatin ña, i ñi ten roono a barameyen ña ma a na mulondi; i ñi dolon xa roono a barameyen ña do a nan maxa ñan tugon ña.

sorogo, a ga na fo wo fo haqe yiga, n ga na saage riini, n na tuga.”³⁶ Isa saage tini yugo ke dan: “An sinmeye maxa, fayaanon ga xenu yugo ke be yi, ku soro sikki kooni yugo ke kappallenman?”

³⁷ A da jaabi, a ti a dan: “Ke be ga hinne a yi nan siro a dan.” Isa ti a dan: “Daga, an na a ñan xoyi a ga da a ñan moxon be.”

Maarata do Mariyaamu da Isa bisimilla i banjen

³⁸ Isa do i xarallenmun ga ñi terekillen xanma telle, i ro debe yogo di. Yaxare yogo da a bisimilla i kan di non ña, a toxon ga ni Maarata.³⁹ A xoxona yaxare yogo ya non toxon ni Mariyaamu. Mariyaamu daga taaxu Isa taanun xanma na a digaamen terinka.⁴⁰ Maarata lasamanten ña ti kaadungollen gaboyen ña, a daga katta Isa yi, a ti a dan: “N Yinmanke, an ma a wari n xoxona yaxaren ga da ke golle su toxu n baane maxa, a ko ña a dan, a nan li n deema.”

⁴¹ Isa da a jaabi, a ti a dan: “Maarata, anken suuxu ya, an lasamanten ña fi gabe xanma.⁴² Xa an nan xawa fi baane ya dabarini. Mariyaamu da ken fi siri ya sagara, sere su xa nta a wutu a maxa di.”

11

Isa da i xarallenmun xaranjundi Alla yaageyen ña

(Mat 6.9-15)

¹ Koota yi, Isa ñi Alla yaagana noqu yogo yi. A ga duguta Alla yaageyen ña, a xarallenma yogo ti a dan: “O Yinmanke, o xaranjundi Alla yaageyen ña xoyi Yahaya ga da i xarallenmun xaranjundi a yi moxon be.”

² Isa ti i dan: “Axa ga na ñi Alla yaagana, axa nan ti:

‘O Faaba Alla, an toxo sennen nan dera soron su maxa.

An Tunkaaxun* nan li.

³ O ku biraadun di koota su.

⁴ Yanpa o maxa o junubun di, boyinaxa o xa ya yanpana yogonu maxa ku beenu ga da fi buren ñaño o yi.

O kisi jarabin ña.”

⁵ Isa saage tini i dan: “Axa du baananbe ga na giri gengen kaananandi nan daga i menjanjen follaqen konko nan ti a dan: ‘N menjanje, n sumundi ponju sikki di,⁶ boyinaxa n menjanje yogo ya fa ga ri yanqin ña saasa, yige fo su n ti n maxa n ga a kinni a yi.’⁷ Menjanje ke ga na du toxu konpen noxon di nan ti a dan: ‘Maxi n tooro! N duguta follaqen soxono; n di n renmun xa saxu; saasa n lantaxa gilli nan ti n ña ponjun kinni an ña.’⁸ N ña a konjo axa dan nan ti: Hari a ga ma giri nan ponjun kini a yi, xa menjanje ke tifintaaxun saabudan, a ya gilli na a lafintafoonun su kini a yi.

⁹ N ña a konjo axa dan ke moxo di: Xa yaagandi, a na kini axa yi; xa da a mundu, axa na a kita; xa da follaqen konkon, a na wuñi axa dan.¹⁰ Sere su ga na

yaagandi, an kuyi na; seren be ga na mundundi, an na a kitta; sere be ga na follagen konkon, a wuñini a danja. ¹¹ Kan faabe na axa di a kaman renmen ga na a yaaga ponñen di, a ga giden kinni a yi, ma a ga na yaaga ñexen di, a ga samaqen kinni a yi, ¹² maxa, a ga na a yaaga selinxabaanen di, a ga ñanton ña kinni a yi? ¹³ Keeta, axakun beenu buren ga ni, axa ra wa yi fo siren kinni axa renmun ña, sakkadunta Alla be ga ni o kaman ña, a nan xawanta i Fanka Sennen* ña kinni i yaagandaanon ña.”

Isa ti Alla yan da daliilen kini i ke yi

(Mat 12.22-32; Mar 3.20-30)

¹⁴ Isa da jinna burun xata bakka yugo yogo yi, jinna ke ñi a ga da yugo ke muumundi. Jinna bure ke ga bogu yugon ña a saage digaamu. Soro beenu ga ñi non ña i kaawe ken ña. ¹⁵ Xa soro ku yogonu ti, a na jinna burun xatana bakka soron ña ti Beelesebulu^b ya toxon ña, ken ga ni jinna burun yinmanken ña.

¹⁶ Yogonu xa ñi a mulla na a wure бага, i da a yaaga a nan taagumanse yogo koyi i ya kanxotten di. ¹⁷ Xa a ken da a tun i ga hanmini ke be ya, a ti i dan: “Taxandiyen ga na ro tunkanyugo su jamaanen di, ken tunkaaxu bonna. Soron na me ñama, konpon na xenu me xanma. Gelli maarenmun xa duurun ga na taxandi, ken maarenmaaxu sanqini ya. ¹⁸ Gelli Ibilisa ga na ti i ni i du gajanña ya, a tunkaaxun ra wa yi sabatini kan moxo? Axa xa ti n na jinna burun xatana bakka soron ña ti Ibilisa ya toxon ña. ¹⁹ Gelli a ga na ñi nke ga jinna burun xatana ti Ibilisa ya toxon ña, axa renmun ni i xatana ti ko xa toxon ña? Ken saabudan, i yinmenu yan ñaana axa kiitindaanon ña. ²⁰ Xa, gelli n ga jinna burun xatana ti Alla bariken ña yi, ken di axa na a tun nan ti Alla Tunkaaxun* kiñe axa yi.

²¹ Yugu senbenten ga na i gajanfoonun wutu ni i kan tanga, fo nta a naaburun kitana. ²² Xa yogo ga na ri ke be gan fuña yi senben di, a ga xenu a yi na a gajanfoonun wutu a maxa, a na a naaburun fayi na a taxandi.”

²³ Isa saage tini: “Sere su gan ti n mulla, n xonnen ña ni a kaman ña; sere su gan ti n deemana n gollen ña, a kaman na a bonondini ya.”

Jinna buren saage katta a ga bogu sere be yi

(Mat 12.43-45)

²⁴ Isa ti: “Jinna buren ga na bogu seren ña, a telle gun laaten ña di nan non su wura, a ga noqu mundunu i ga toxini noqu be yi. A ga na konto noqu kitana keeta, a na ti i du dan: “N ga bogu noqu be yi, n ña saagene katta non ña.” ²⁵ Jinna ke ga na saage riini katta sere ke be a ga bogu a yi, a na ñan xoyi an ga da ka be sella na a moxon gemundi. ²⁶ A ga na sere ke moxon wari kundun ña, a na daga jinna buru ñeeri tana mundu, ku beenu ga n buronta aken ña, a di i na ri, nan lo sere ke di. Katta kaane, sere ke moxon na ri buro diinanta a ga ñi moxon be yi fanan di.

^b**11.15** Beelesebulu ni Ibilisa toxo tana ya yi.

Xeerin ga soro beenu da

²⁷ Biran be a ga ñi ku fiinu konjo, yaxare yogo di i xannen wutu kanmun di jaman ke noxon di, a ti a dan: “Yaxare be ga da an saara, na an sugundi, Sewoyen ña a dan!” ²⁸ Isa da a jaabi, a ti a dan: “Tonjo, xa soro beenu ga Alla digaamen terinkana na a batu, Sewoyen na kun ña dan!”

Annabi Yunusa taagumansen

(Mat 12.38-42)

²⁹ Soron gaben da me kafu me ya Isa kaaran ña, a ti i danja ni: “Lenki soron ni soro burun ña yi; i na taagumansen baane ya yaagana. Xa, hari taagumanse baane tana nta koyini axa yi, a ga feti Annabi* Yunusa xallen ña yi. ³⁰ Xoyi Yunusa ga ña taagumansen ña Niniwenkon dan moxon be, Seren Renmen* xa ñaana taagumansen ña lenki soron dan kundu ña yi. ³¹ Saaba jamaanen tunkanyaxaren gilli ya kiiten kootan ña, a na lenki soron jalagi, boyinaxa, a giri ma noqu laaten ña di, a yinme jamaanen di, nan ri tunka Sulemaani xaqilantan digaamun terinka, xa nke faayi ken di yere, n na xoto Sulemaani yi, xa axa ma lafi dɔɓene n digaamun ña. Sere yogo faayi ken di yere, a ya na n xoto Sulemaani yi. ³² Niniwenkon gilli ya kiiten kootan ña, i na lenki soron jalagi, boyinaxa, ikun nimisi ya ti Yunusa digaamun ña. Xa nke faayi ken di yere, n na xoto Yunusa yi, xa axa ma lafi dɔɓene n digaamun ña.

Lanpan misaalin*

(Mat 5.15; 6.22-23)

³³ Sere su nta lanpa kunmu na a muxundi, maxa, na xolle bifindi a yi. Xa, a na a taaxundini fo ya xanma kanmun di, kuudo soron beenu ga roono konpen noxon di, i na xuran wari. ³⁴ Hadamarenmen sondomen na xoyi lanpan ña yi a faten di: An sondomen xullen ga na ñi, an faten su ya xuran kitana; xa an sondomen xulle ga feti, an faten su ya ñaana biten moxon ña. ³⁵ Ken di, an haqilen toxu xura be ga an faten ña a nan maxa ña biten ña. ³⁶ An faten su ga na xuran kita, hari noqu baane ma bita; a su ya xurana xoyi lanpan xuran moxon.”

Isa da Farisigankon* do sariyanxaranmoxonun* jalagi

(Mat 23.1-36; Mar 12.38-40; Luk 20.45-47)

³⁷ Isa ga duguta digaamunu biran be, Farisiganke* yogo da a xiri yigeyen ña i banje. I ga ro a kan di, i taaxu nan yige. ³⁸ Farisiganke ke kaawe ken ña, boyinaxa a ma Isa wari a ga da yigeyen laadan dabari, saado a ga yigene. ³⁹ Yinmanken ti a dan: “Axakun Farisiganko*, axa ya axa faten sellan senondini a do axa yige xollon, na axa sondonmun fakkan toxu ti besenxonnaaxun do buroyen ña. ⁴⁰ Kontonto ku! Ke be ga da fallen taga, a ya ma noxon xa taga? ⁴¹ Xa ña fonnansirun ña, ken ña ni senoyen killen na ñi axa dan.

⁴² Axa hinnanten, axakun Farisiganko*! Boyinaxa axa ya jakkan bagandini axa sangallun soxofoonun di, ken ga ni naanan do fi tananu yi. Xa axa xaajun nta Alla xanuyen maxa, ken ga ni telenontaaxu ɗa, axa nan xawa joɗana ken fana yi. Ken falle axa na ri kутten dabari.

⁴³ Axa hinnanten, axakun Farisiganko*! Boyinaxa axa na taaxura kaanankon ɗa mulla Allaxarankonpen* noxon di, axa ya a mulla xa soron na axa deronta kuuɗi jaman noqunun di.

⁴⁴ Axa hinnanten! Boyinaxa axa na xoyi xaburan muxunten ɗa yi, soron ga terene a xanma, a na ɗi i ma a tun.”^c

⁴⁵ Sariyanxaranmoxonu* ku baananbe da a jaabi: “Xaranmoxo, an da ke digan moxo an ɗa o roxoono.”

⁴⁶ Isa jaabindi: “Axa hinnanten, axakun sariyanxaranmoxonu! Boyinaxa axa ya soron ɗondini likki xoten ɗa. Axa yinmenu ga nta ke be ɗondini. ⁴⁷ Axa hinnanten! Boyinaxa axa baabanu ga da Annabinyinmun* beenu kari, axa xa da xaburanun dabari i dan! ⁴⁸ Axa da a koyi nan ti axa duɗe ti axa faabanun ɗan gollen ɗa, ⁴⁹ Ken ɗa ni, Alla be ga ni tuwaanana ɗa, a ti: ‘N ɗa Annabinyinmun do xeyifaarun xayini katta i ya; i ni i yogonu kari, i ni i yogonu yanganqata.’ ⁵⁰ Alla ya lenki soron yaagana ke moxo di Annabinyinmun beenu su ga kara foren ɗa gelli duna joɗaadin ɗa. ⁵¹ Na a wutu Haabila karinden ɗa nan li a wara Jakkariyaawu karinden ɗa, Jakkariyaawu be, i ga da a kari Allabatikan* sadaxindi noqun do a noqu sennen naxan. Tonɗun, n ɗa konɗo axa dan, nan ti, lenki soron ɗa yanganqatan kitta do ku soro kallen batten ɗa!

⁵² Axa hinnanten, axakun sariyanxaranmoxonu! Boyinaxa axa da kisiyen tuwiyen xarillenmen wutu, axa yinmenu ma ro, ku beenu ga royen mulla, axa ya kun xa kabana roono.”

⁵³ Isa ga giri ken dingira yi nan daga, sariyanxaranmoxonun do Farisigankon*, i joppe a jalagini siri, i da a tirindi, tirindinden moxon ma su yi. ⁵⁴ I ya feere mundunu, ma i na a raga ti i digaamun ɗa.

12

Dukoyiton gongonde

¹ Ken waxati, wujunan kontin jaman da me ɗi, ma i ga sikki me taanun xanma. Isa joɗa digaamunu i xarallenmun fana dan, a ti i dan: “Xa da axa haqilen toxu Farisigankon* ferementin di, ken ga ni dukoyitaaxun ɗa, ² Fo muxunten su nta a ganta bangene, gundon su ya tuyini. ³ Boyinaxa axa ga na fo wo fo kon biten di, a ya riini mugi beranxullen ɗa; axa ga na ke be su gundo konpen noxon di, a ya riini konɗini kanmun di bera xooren ɗa soron su na a mugu.

^c**11.44** Yahuudiya xaranmoxonun sinmeye maxa, sere ga na tere xabura xanma, xaburan ke na kaman mexendini ya.

O nan xawa kanna koyi

(Mat 10.28-31)

⁴ N menjanɗun, n ɗa a konɗo axa dan: Ku beenu ga yonkin bagandini faten di, ken falle i ga la nta xa fo wo fo tana ñaana, xa maxa kanu kun ɗa. ⁵ N ɗa riini a ko ɗa axa dan axa ga n xawa kanna ke be yi, xa kanu Alla ya yi, aken be ga na an kari a ga ra wa yi an sedde Jaxannaba noxon di. Xa, n ɗa a konɗo axa dan, axa n xawa kanna a ya yi. ⁶ Yellin miso karagi nta gaagene godo filli ya ba, boyinaxa i nafan loxen ni? Xa ganta, Alla ma mungu i baananbe ya. ⁷ Hari yintin konti be ga axa yinmendi a tuwaaxun ɗa Alla maxa. Kendi xa maxa kanu: Axa ya n fasu yellin miso gabu ya!

Xa da axa naaburen kafu me ya kanmun di

(Mat 10.32-33; 12.32)

⁸ N ɗa a konɗo axa dan, nan ti: Sere su ga na a kon soron yaaxon ɗa nan ti i tonɗondi ti n ɗa, nke be ga ni Seren Renmen* ɗa, n xa ya a konɗo Alla Maleyikannun jondi nan ti, a kaman tonɗondi ti n ɗa ya. ⁹ Xa, sere be ga na bari tonɗondini ti n ɗa soron yaaxon ɗa, Seren Renmen* xa ya a konɗo Alla Maleyikannun jondi nan ti: I nta a kaman tun.

¹⁰ Sere su ga na digan buren kon Seren Renmen* dan, Alla yanpana a kaman maxa ya; xa sere be ga na digan buren kon Alla Fanka Sennen* dan, yanpaye nta ñaana ken kaman maxa.

¹¹ I ga na axa raga na axa deni xarankonɗondi, ma yinmankon dan, maxa fankamanun dan, xa maxa hanmi axa ga riini du kisi i ya moxon be, ma axa ga n xawa ke be konɗo, ¹² boyinaxa, axa ga n xawa ke be konɗo, Alla Fanka Sennen* ɗa axa xaranɗundini ken ɗa ken sigira yi.”

Banna xaqilaloxen misaali*

¹³ Yogo digaamu jama ke noxon di nan ti: “Xaranmoxo, a konɗi n gida dan nan ti o baaba ga da naabure be toxo o maxa, a ni n xalli xeyen kini n ɗa.” ¹⁴ Isa ti a dan: “Yogo, kon di n ñan kiitikutaana ɗa axa naxan, maxa taxandindaanan ɗa?” ¹⁵ Ken falle a ti jaman su dan: “Xa da axa haqilen toxu, xa da du taga bakka besenxonnaaxun moxon ma su yi, boyinaxa hadamarenmen naaburen ga na gabo moxo wo moxo, a naabure ke la nta a yonkin kisini.”

¹⁶ A saage ke xiisan xa konɗi i dan, a ti: “Ke ña banna yogo ya yi, a soxanten ga siro a dan moxo siri. ¹⁷ A sinme na du tirindi ti: ‘Yaala n nan xawa mani dabari saasa? N ga da soxofo beenu kita, i mareraxen n ti n maxa.’ ¹⁸ Ken falle a ti: ‘N da a tun n ga fo be ñaana saasa, n faayi n marandiranun ɗa karana nan saage fo xoore tagana, n nan saage n soxanfoonun su ro a noxon di.’ ¹⁹ N na a konɗi n du dan xadi ti: ‘Keeta n da a tun nan ti, naaburen gaben ɗi n maxa, a ga siine gabe dangindini n dan; n nan ñi a yigana, n nan mini, n nan sanga, n nan tuuma.’ ²⁰ Xa

Alla ti a dan: ‘Kontonte ke, an ɲa kalla wuro ke di. Kendi, an naaburu marante ke su ɲaana ko xa xalle yi?’” ²¹ Isa ti xadi: “Sere be ga naaburu gaben kappa me ya i du dan, a kaman alihaalan na kundun ɲa yi, xa Alla maxa, a kaman feti banna yi.”

Danqanaaxu

(Mat 6.25-34)

²² Ken falle Isa ti i xarallenmun dan: “Ken sabaabuda, n ɲa a konɲo axa dan ti, xa maxa hanmi axa bireyen ɲa, axa ga ke be yigana; do axa ga yiraamu beenu rondini axa faten ɲa. ²³ Boyinaxa bireyen nan xoto biraadon ɲa, faten nan xoto yiraamun ɲa. ²⁴ Xa da xaaxun faayi, i nta tifidini, i nta fatadini, marandiraxen xa nta i maxadi, hari tumusin, xa Alla ya i birandini. Axa ya nan fasunta yelinɲun ɲa buru! ²⁵ Ko na axa di, hanmi saabuda, a ga ra wa yi hari fonne kappa i wuyin giiloyen ɲa? ²⁶ Gelli axa ga ra nta fo buccinen ɲaana, mani xa sabaabuda axa ga hanmini do fi xoore xayi? ²⁷ Xa da gunnen sokkun faayi i ga bakka nan fuugu moxon be, i nta gollini, i nta geese xa mirini. N ɲa a konɲo axa dan nan ti, hari tunka Sulemaani di i dukoyintaxu su, a ma demu yiran faranfare rondi, fo be ga sokku ku baananbe fuugen faranfaroyen bakka. ²⁸ Sokkun beenu ga di lenki, Alla ga da yiraamun rondi ya, xunbane yinben ɲa riini kunmun di ti i ya. Sakkadunta, axakun beenu danqanaaxun loxen ga ni!

²⁹ Kendi, xa maxa hanmi nan tirindindi: ‘O riini mani yiga?’ Ma xa, ‘O riini mani mini?’ ³⁰ Boyinaxa duna dan ku soro ya ku fiinu mundunden ɲa waxati su. Axa Faaba ya a tun nan ti, Axa haajun ɲa yi. ³¹ Xa da Alla tunkaaxun mundu fana, a na su kini axa ya.^d

Naaburu kafumante kanxotten di

(Mat 6.19-21)

³² Xa maxa kanu, axakun beenu ga di n jokki. Boyinaxa axa Faaba lafi i neeman kini axa yi, kun beenu ga duɲe ti a tunkaaxun ɲa.^e ³³ Xa da axa naaburun gaaga na i gode sadaxi misikiinon ɲa. Xa da sinjoolin mundu ke be ga nta xasoono, xa da naaburen kafu me ya kanxotten ɲa yi Alla banɲen ɲa. Axa naabure nta sankunu abada: Fayaanon kitten la nta a kitana, xaase xa la nta a bonondini. ³⁴ Boyinaxa axa naaburen ga noqu be yi, axa haqilen na non ɲa yi.

Kome be ga tangandini

(Mat 24.42-51)

³⁵ Xa da axa du gemundi, axa na axa naxaanen siiti, axa lanpanun kuminten nan

^d**12.31** Digaame ti digaame: Xa da xata Alla na ɲa axa dan tunka yi fina: “Xa da xata do Alla Tunkaaxun batten ɲa fina.”

^e**12.32** Digaame ti digaame: Na i neema kini axakun beenu ga duɲe ti a Tunkaaxun ɲa: “A axa faaba saage ni i Tunkaaxun kini axa yi.”

ñi axa maxa. ³⁶ Xa ñan xoyi sere be ga i kamanyugon dukku a ga gilli ñaxandi, kuudo a ga na ri nan follagen konkon tan i ga a wuñi a dan. ³⁷ Xeerin ña komo dan, ku beenu, i kamanyugon ga na saage riini, a gi i ñiini i yaaxon ña. N ña tongjun konjo axa dan, a ya i naxaanen siitini ni i moxon sirondi yigeyen xanne maxa, nan yiganden kini i ya. ³⁸ A ga na saage riini wuron taxandi fillandi ña ma a taxandi sikkandi noxon ña, ni i ñi i yaaxon ña, xeerin ñi i dan. ³⁹ Axa na a faxaamu siri nan ti kaagumen ga na fayaanan ri waxatin tun, a nta xenqene na a toxu fayaanan ga riini ro a kan noxon di nan faayi. ⁴⁰ Axa xa na axa moxon sirondi, boyinaxa nke be ga ni Seren Renmen* ña, n ña saagene riini waxati ya, axa ga ma waxati be sinma.”

⁴¹ Ken falle Peduru da a tirindi: “O Yinmanke, an da ke misaali konjo oku baane ya dan ba, ma xa, an da a kon soron su ya dan?” ⁴² Yinmanken ti a dan: “Ko xa ni komoyugo siren ña haqilen ga a yi, a gotten ga ni? A kamanyugon ga na i kan xaliifa a yi, a na a koroosi, do a na yiganden kini i komo kuttun ña i waxatin ña. ⁴³ Xeeri ya ken komoyugo dan, a kamanyugon ga na saage riini, a ga da a siginten ñiini do ken golle ya! ⁴⁴ N ña tongjun konjo axa dan, kamanyugon ña i naaburen su fi xaliifana ke komoyugo yi. ⁴⁵ Xa, komoyugo ke ga na ti i du dan n kamanyugon fama riini, a na xenu komoyugu kuttun do komoyaxarun ña ni i katu, nan yige, nan mini ma a ga siire. ⁴⁶ Koota di a kamanyugon na ri ware a xanma, a ga ma koota be sinma, a na i komoyugo ke yanganxata xoyi, Alla xonnon ga n xawa yanganxetene moxon be.

⁴⁷ Kome be ga i kamanyugon lijun tun, a ga bara a dabarini, ken katijaanen ña gabono. ⁴⁸ Xa kome be ga nta i kamanyugon lijun tun, a ga na a golle dabari, a katijaanen nta gabono. Fo ga be ga kini sere be yi, fo gabe tirindini a kaman ña yi. Fo gabe ga na xalife sere be ya, fo gabe tirindini a ya yi xadi.

Isa da taxandiyen riiti

(Mat 10.34-36)

⁴⁹ N da yinbe yogo ri ti ñiñen yaaxen xanma, n lafi yinbe ke nan kumi keeta! ⁵⁰ Toora xoore nan xawa n kitana.^f N na hanmi xoore xa ya noxon di saado toora ke ga n kitana! ⁵¹ Axa da a sinma nan ti: N da xeeri ya riite duna di? Xani, n ma ri ti xeeri ya, n ri ya, na soron wara me yi. ⁵² Boyinaxa saasa, soro karagi ga na ñi ka baane di, soron sikki na ñi fi di, soron filli xa na ñi fi di. ⁵³ Faaben di i renyugon ña taxandini, renyugon di i faaba ya taxandini, saaxen di i lenyaxaren ña taxandini, renyaxaren di i ma ya taxandini, saaxen di i renyugon yaqen ña taxandini, yaxaren di i kiina ma taxandini.”

⁵⁴ Isa saage tini jaman dan: “Axa ga na tabullen wari a ga segene ti kinxennan ña, axa nan ti ken di: ‘Kanmen ña riini,’ kenbiren kanmen naari ri. ⁵⁵ Axa ga na fanken wari gilli ti banboxon ña, axa na ti: ‘Tewoyen ña ri,’ a na ri. ⁵⁶ Saagoninto ku!

^f**12.50** Digaame ti digaame: “N nan xawa wanqiye dabarini.”

Axa ya kanmun do ñiiñen alihaalan tun; keeta mani xa sabaabuni waxati ke be o ga a di saasa, fiinu beenu ga a xanma nan ñaaja, axa ga ma i faxaamu?

⁵⁷ Mani xa sabaabuni axa yinmenu ga nta konti ñaana nan fi teleronton dabari ti du yi? ⁵⁸ Keeta, fi ga na ware an do sere naxa, ma axa ga me denne fankamanun banje, duruxoto an do sere ke na me faxaamu nan gemu fi baane di, saado axa ga kiñene kiitikutiran ña, ken ga fe, a nan maxa an kini kiitikutaanan ña, kiitikutaanan ga an kinni (poliisinun ña), kun xa ga an soxono kason ña. ⁵⁹ N ña a konjo axa dan, an ga na ro kason ña, an nta bakka nan hari tanbo baane toxu an xannen ña.”

13

Isa ti soron ni i jikkunun faraaxu xa ma i nan kara

¹ Ken waxati ya, soro yogonu ri katta Isa yi na guberneeri Pilaati ñangollen laxami a dan, ken ga ni Pilaati ga da soron wara i nan Galilenko yogonu kari ni kafu sadaxanun ña. ⁹ ² Isa da i jaabi, nan ti: “Axa da sinma nan ti junuubun na kun soro ya yi diinanta Galilenkon su yi. ³ Xani, ken fe; xa, axa ga ma axa jikkunun faraaxu nan saage katta Alla yi, axa su ya kalla xoyi i moxo. ⁴ Ku soro tanmi do segu beenu xa, konpo gillen ga xenu i xanma ni i kari Siloyekundan noxon di, axa da a sinma ti kun soro ya mañanton ni diinanta Yerusalaamunkon kuttun su yi ba? ⁵ Xani ken fe, xa n ña konjo axa dan: Xa ga ma axa jikkunun faraaxu xa ya kalla xoyi i moxon.”

⁶ Ken falle Isa da ke misaalin* ko, a ti: “Turutiñe yogo lolinten i yugo yogo ten noxon ña. Yugon ri ti i ya turo ke fatana, xa a ma renme ña yi. ⁷ A ti i ten golliñaanan dan: ‘Keeta, a siina sikkandi ña ni ke yi n ga riini ti n ña ke turo fatana n ga nta renme ñiini a yi. A kutu bakka non ña! A sikki manni ya beran ña xafu?’ ⁸ Golliñaana ke ti a dan: ‘N yinmanke, a wara a na ke siine bira, n na a kaaron soxo na jabanden lo a yi. ⁹ A me ya di, waaga a na renmu; a ga ma renmu xa, a na kuti bakka non ña.’”

Isa da yaxare yogo sahandi Tuumakootan* ña

¹⁰ Tuumakoota* yogo yi, Isa ñi xaranjundini allaxarankonpe yogo noxon di. ¹¹ Yaxare yogo ñi non ña a ma saha, jinna buren towoyen ga a yi, a ga da a xoodon gungumundi, siino tanmi do segu a ra nta sikki nan telerjo. ¹² Isa ga da yaxare ke wari, a da a xiri nan ti a dan: “Yaxare ke, an do an watten fate.” ¹³ Isa da i kittun saxu yaxaren xanma, ken sigira yi, yaxaren sigi nan telerjo, na a ña Alla Tiigeyen ña.

¹⁴ Allanbatikaxooren yinmanken butu boyinaxa Isa jaarandi Tuumakootan ña. A ti jaman dan: “Bito tunmi ya axa dan nan golli, axa na ri jaare kun koota yi, xa a ganta Tuumakootan ña.”

⁹**13.1** Digaame ke wure ni ya: “Pilaati da i foren do i sadaxandaabanun foren ñaxami me yi.”

¹⁵ O Yinmanken da a jaabi ti: “Ku munafixinu ku! Ketu axa baananbe nta axa gunbo wasana maxa an faren nan daga a minidi Tuumakootan ɗa ba?” ¹⁶ Ke yaxare ken xa, Iburahiima xabiilan ga ni, siino tanmi do segu Ibilisa kaccun siitinten ga a yi, yaala a ma xawa kaccu ku nan bogu a yi Tuumayikootan ɗa ya ba?” ¹⁷ Isa dan ke jaabinde da a xonnon su kari yaagun maxa, xa jaman su yan ɗi ɗaxalini Isa ɗangollu sirun ɗa.

Alla Tunkaaxun* ni mani ya?

(Mat 13.31-33; Mar 4.30-34)

¹⁸ Isa ti: “Alla Tunkaaxun* do mani nan baana? N ra wa a do mani katta me yi?” ¹⁹ Alla Tunkaaxun* na xo yi yittirenmun xotten su fo roxen ɗa yi, (i ga tini a dan mustarda) yugo yogo ga da a funsen tifi i gallen noxon di: A bogu nan ɗa yitten ɗa, yelinɗun xa da i sonkan dabari a bettun ɗa.”

²⁰ Isa saage tini xadi: “N la wa Alla Tunkaaxun* do mani katta me yi?” ²¹ A na xo ferementin ɗa, yaxaren ga na a fonne wutu na a ro tanpille do kilonu karagi foriɗa juran di, na a xooti ma a su ga yiti.”

Ko roono Alla Tunkaaxun* noxon di?

(Mat 7.13-14,)

²² Isa xaranɗundi debi xooron do debi lenmun ɗa a ga ɗi katta Yerusalaamu. ²³ Yogo da a tirindi ti: “O Yinmanke, soro nu ya kisini ba?”

Isa ti i dan: ²⁴ “Xa duruxoto axa nan ro ti follaɗe roxen ɗa, boyinaxa, n ɗa a konɗo axa dan, sere gabe ya royen muurunu, xa i nta a kitana. ²⁵ Kaagumen ga na giri na follaɗen soxo, axa ya toxini sellan ɗa, axa ya baafen konkon ɗa nan ti: ‘Yinmanke, follaɗen wuɗi o kaane!’ A na ti axa dan: ‘N nta axa tu!’ ²⁶ Ken falle, axa na ti a dan: ‘O do an yige doome, nan mini, an xaranɗundi o deben noxon di!’ ²⁷ A ya saagene tini axa dan xadi: ‘N nta axa tu! Xa laato bakki n ɗa, ku golliburiɗaɗaano ku!’ ²⁸ Non ɗa ni axa ga riini butu nan wu^h, axa ga na Iburahiima do Isiyaaxa do Yaaxuba do Annabinyinmun* su wari Alla Tunkaaxun* noxon di, na a toxu axakun sedinton ɗa sellan ɗa. ²⁹ Soron ɗa riini nan giri duna junxon su yi; kinbakkan do kinxenna, saahelin do banbaxo; nan yige doome Alla Tunkaaxun* noxon di. ³⁰ Ken di kuna, soro beenu ga ni fallankon ɗa, i yogonu ya ɗaana kaanankon ɗa; kaanankon yogonu xa ya ɗaana fallankon ɗa.”

Isa hanmi Yerusalaamukon fin ɗa

(Mat 23.37-39)

³¹ Ken sigira yi, Farisigankon* yogonu tinto Isa yi nan ti a dan: “Giri yere, an nan daga noqu tana yi, boyinaxa Herodi* ya a mulla na an kari.”

³² Isa ti i dan: “Xa daga a ko sere watta ke dan: N ɗa jinna burun xatana bakka

^h**13.28** Digaame ke wure ni ya: Axa ga riini butu nan wu “na kanbon xiɗe.”

soron ŋa, nan watunton sahandi lenki, do xunbane, xunbane falla n gollen na tinme. ³³ Xa nan xawa telle, n killen ŋa lenki, do xunbane, do xunbane falla, boyinaxa a ra nta ñaana i na Annabinyinmen* kari noqu tana a ga ma ña Yerusalaamu yi falle.

³⁴ Axakun Yerusalaamunko, axa ya Annabinyinmun karini, Alla ga da soro beenu xayı katta axa yi, axa ya i karini ti gidingullanun ŋa! Ta manime ni n ga da a xanu na axa tintondi n du yi xo selinjaaxen ga i renmun roono i kanpon wure moxo be, xa axa ma duŋe! ³⁵ Ken di kuna, axa faayi, Yerusalaamu faayi. Yerusalaamu ya karene. N ŋa a konŋo axa dan axa ntaxi n walla ma waxati be ga na ri axa ga tini: 'Ke be ga ri Kamanen Tunkaaxun di a nan xawa jakki ni ya.'"

14

Isa da jangirante yogo sahandi Tuumakootan ŋa

¹ Tuumakootan ŋa* Farisigankon* yinmanke yogo da Isa xiri yigeyen ŋa i banŋe. Soro beenu ga ñi non ŋa, i ya Isa koroosi a ga ke be ñaana. ² Ken noxon di, yugu jangirante yogo ri katta Isa yi, a faten ga fanka. ³ Isa da sariyanxaranmoxonun* do Farisigankon* tirindi, a ti i dan: "Yaala o sariyan duŋe ti a yi ya, nan seren jaara Tuumakootan ŋa ba?"

⁴ I kuuru. Isa da yugon wutu ti kitten ŋa na a jaara, a da wara ti an daga. ⁵ Ken falle a ti i dan: "Axa du baananbe renyugon, maxa an gunbon ga na ware geden noxon di, yaala a nta a bagandini ken sigira yi hari Tuumakootan ga na ñi?" ⁶ I ma duŋe a jaabini ken ŋa.

Sere na maxa du wara sere xooron taaxuran ŋa

⁷ Isa ga da a wari biranbe soron ga me sawaana katta sere xoorun taaxuranun ŋa, i ga da i xiri yigeyen ŋa, a da misaali* yogo konji i dan. ⁸ A ti: "Sere ga na axa xiri ñaxanyiganden ŋa, maxa daga taaxu sere xoorun taaxuran ŋa. Ken ga fe, a ga na ñi sere tana ga xiri, ke be gan fasuntan ŋa, ken kaman ga na ri, ⁹ sere ke be ga da axa soro filli su xiri, a nan maxa ti anken dan: 'Ke taaxura kini.' Ken kaman ŋa, an do yaagun na daga taaxu baatarantaaxuran ŋa. ¹⁰ Ken di, sere ga na an xiri ñaxanyiganden ŋa, daga taaxu baatarantaaxuran ŋa, saado, sere ke be ga da an xiri, a ga riini ti an dan: 'N yugo, ri taaxu sere xooron taaxuran ŋa!' Ken ŋa ni, derontaaxun ŋa an dan yigallenmon su naxan. ¹¹ Boyinaxa sere su ga na du wutu kanmun di, Alla ya a kaman yanqandini; sere su xa ga na du yanqandi, Alla ya a kaman wuttu kanmun di."

¹² Ken falle, Isa ti i xirindaanan dan: "An ga na ñi soron xilli ni i yaraxatandi, ma ni i ñaaxamandi, maxa an menjanŋun xiri, maxa an faabanbaanun xiri, maxa an maarenmun xiri, maxa an taaxallen bannaanun xiri; boyinaxa i xa la wa riini an siroyen tuga. Ken ŋa ni, an na a tugaadin kita. ¹³ Xa, an ga na baase soro, misikiinon do safinton do muruxunton do finkinton ŋa xiri yigeyen ŋa. ¹⁴ Ken ŋa ni,

an na sewo, boyinaxa ikun ra nta a me ñaana an dan. Alla na an tuga ti a yi laaxaraⁱ wundiyeen kootan ña a ga na ñi i sere telenonton tuga ti i siroyen ña.”

Baasen misaali*

(Mat 22.1-14)

¹⁵ Ku digaamu konji falle, a yigallemu ku be ga ñi tabalin ña i baananbe ti a dan: “Sewoyen ña seren dan, sere be ga ri yige Alla Tunkaaxun* noxon di!”

¹⁶ Isa da jaabi, nan ti: “Ke ña yugo yogo ya yi, a da baase xoore soro, nan sere gabo xiri. ¹⁷ Yigeyen waxatin ga kiñe, a di komoyugon xayi ti a nan daga a kon soron dan ti: ‘I nan li, yiganden moyi.’ ¹⁸ Xa i baananbe su joppe i loojuru konjo. Fanan ti komoyugo ke dan: ‘N da soxante xobo, n nan xawa dagana te ke faayi, xa yanpi nke maxa.’ ¹⁹ Yogo tana ti: ‘N da soxo gunbunu tanmi xobo, n ña dagana i tan faayi, xa yanpi nke maxa.’ ²⁰ Yogo tana xa ti: ‘N fayi n ga giri yaxi ya, ken ña da a ña nke ra nta dagana.’^j

²¹ Komoyugo ke saage katta i kamanyugon ña, a da ku digaamu kiñandi a yi. Kamanyugo ke buttu, a ti i komoyugon dan: ‘Daga jowoodi bera xooren do beddinun di, an na misikiinon do finkinton do safinton do muruxunton xiri riini.’

²² Wucce dangi falle, komoyugon ri a kon i kamanyugon dan: ‘N kamanyugo, an ga da n ñaamari fo be ya, n da a dabari, xa harisaabi taaxuran su ma ñeme.’

²³ Kamanyugon saage tini i komoyugon dan: ‘Bogu an nan daga do gundukillun ña, do deben noxon killun ña an nan soron xiri, moxo su ya, i nan li ma n kan na fogu.

²⁴ N ña a konjo axa dan soro ku beenu i ga di i xiri yigeyen ña, hari sere baane nta n yiganden yigana.”

Seren ga ñaana Isa xarallenman ña moxon be

(Mat 10.37-38)

²⁵ Koota yi, jama xoore ñi terene do Isa batten ña. A di i falle faayi i ya, a ti i dan:

²⁶ “Seren be ga ni n jokki, a kaman ga ma n fasu i ma do i baaba ya, maxa i yaqen do i renmun do i gidaanun ya, maxa i gidanyaxarun ña, maxa hari i du yinme ya, ken kaman ra nta ñaana n xarallenman ña. ²⁷ Sere be ga ma i kasanken wutu ni n jokki dagana, a kaman ra nta ñaana n xarallenman ña.

²⁸ Xa, sere be ga a mulla nan senkanso gille sigindini, a kaman taaxunu ya nan kontin ña, na a faayi gelli gode gabe ga i maxa nan golle ke dabari. ²⁹ Ken ga fe, a ga na senkanso ke dabariden joppa nan li konto a tinmandini, soron ga na ken wari, i ya soyini a yi, ³⁰ nan ti a dan: ‘Ke yugo da dabariden joppa, xa a konto a tinmandini.’

ⁱ**14.14** Digaame ke wure ni ya: Laaxara: “Biran be fo siri ñanñaanon ga na saage wundini.”

^j**14.20** Annabi Muusa sariyan* ña: Yugon ga na yaxi, fo wo fo kanda nta a kaman ña siine noxon ña, kuudo a na yaqun liqun ñan a dan.

³¹ Kundun ɲa ni xadi, tunkanyugo be ga a mulla nan tunkanyugo tana gajan, a taaxunu ya fana nan kontin ña gelli i di i wujunun tanmi yugun gan la wa xenne tunkanyugo baane ke di i tanpillen wujunen yugun ɲa. ³² Gelli a ga ra nta a yi, saado i naxan ga tintono, a na soro xayɪ tunkanyugo baanen ɲa, nan genmen mundu a maxa. ³³ Ken di, sere be ga na lafi, ñaana n xarallenman ɲa fo wo fo ga a maxa a na su tenkundi, a ga ra nta a tenkundini a ra nta ñaana n xarallenman ɲa. Sappe be ga ma xaxaso.”

³⁴ Isa saage tini xadi: “Sappen ni fo siri ya yi. Xa, a xaxasoyen ga na bogu a yi, a la wa saagene a yi kan moxo? A ra nta saagene a yi. ³⁵ Ken di, a ra nta ñiñen sirono, a ra nta ñaana jabande xa yi. A ñaana fo sedinten ɲa yi. Keeta, sere be ga a mulla na fo faxaamu, a kaman nan terinke siri.”^k

15

Jaxa sankunten misaali*

(Mat 18.12-14)

¹ Koota yogo, sagalliragaanon do junubungolliñanɲaanon tinto Isa yi na a digaamun terinka. ² Farisigankon* do sariyanxaranmoxonun* butu, i ti me danɲa ni: “Ke yugo da junubungolliñanɲaanon bisimilla ma a di i ga yigene doome!” ³ Ken biren, Isa xa da ke misaali konji i dan, nan ti:

⁴ “Kame jaxe ga na ñi axa du baananbe maxa, jaxa baane ga na sanku, yaala a nta tankaben do jaxon kabi walla gunnen noxon di nan daga jaxa sankunte ke mundu ma a ga da a wari? ⁵ A ga na a wari, a na ñaxali, a na a wutu na a ro i kunken ɲa nan daga. ⁶ A do jaxe ke ga na kiñe i kan di, a na i menjanɲun do i taaxallenmon xiri nan ti i dan: ‘Xa ñaxali di n ɲa, boyinaxa n jaxe be ga sanki n ɲa, n da a wari!’” ⁷ Isa ti: “N ga ña a konɲo axa dan, ken moxo ya ni, junubungolliñanɲaana baane ga na nimisi i junubungollun di, ken ñaxaliyen nan xooro Alla banɲen ɲa diinanta tankabe do soro telenɲonto kabi ñaxaliyen me yi, ku beenu ga ma lafi nimisiyen ɲa.”

Xaalisi sankunten misaali*

⁸ Isa saage tini xadi: “Yaxare be futtan godoxullu tanmi ga na ñi a maxa, yaala godoxulle^l baane ga na sanku a yi, a nta lanpan ragandini nan konpen sella nan gode ke mundu ma a ga da a wari ba? ⁹ A ga na godoxulle ke wari, a na i menjanɲun do i taaxallenmon xiri nan ti i dan: ‘Xa ñaxali di n ɲa, boyinaxa godoxulle be ga sanki n ɲa, n da a wari!’” ¹⁰ N ga ña a konɲo axa dan: Ken moxo ya ni, junubungolliñanɲaana baane ga na nimisi i junubungollun di, Alla Maleyikannun ɲa ñaxalini.”

^k**14.35** Digaame ke wure ni ya: Seren be ga terinke siri: Toron ga seren be, a kaman nan terinke.

^l**15.8** “Godoxulle” maxanbaanen kiyen gollen ñi tugene godoxulle baane ya yi.

Ren sankunten misaali*

¹¹ Isa ti xadi: “Yugo yogo ya ni, renyugu filli ña maxa. ¹² Fo tugunnen ti i faaba dan: ‘N faaba, n xalli xeyen kini ña an naaburen di.’ Faaben da i naaburen taxandi i renmun filli naxa.

¹³ Bito nu ga dangi, fo tugunne ke da i taqē naaburen su xooro nan daga jamaani laate yogo yi, na i naaburen su sanqi baatarankillun di non ña. ¹⁴ A ga da i naaburen su sanqi nan duguta keeta, dullu xoo-re li jamaanen noxon di. Tanpiyen joppe a ragana. ¹⁵ A da gollen muuru yugo yogo maxa ken jamaane yi, ken yugo da a xayi katta i gundun deben ña a nan daga kunbaarunun nagaani. ¹⁶ Dulle saabuda, kunbaarunun ga yigefo be yigana, a da a xanu na ken ña yiga, xa a ma ken yinme kita.

¹⁷ A joppe hanmini; a sinme; a ti: ‘Yiganden gaben ñi n faaba golliñanjanon maxa, i ra nta hari a ñamana, nke xa faayi yere, dullen ña xoyi a gi n karini! ¹⁸ N faayi saagene katta n faaba yi, n nan ti a dan: N faaba, n da Alla kuta, n da an xa kuta, ¹⁹ an ma xawa n xilli xoyi an renmen xadi. N raga xoyi an golliñanjanon ga an maxa moxo be!’ ²⁰ A da killen raga nan daga katta i faaba yi. Faaben ga da a hayina noqu laaten di riini, a hinneyen da faaben raga moxo siri. Faaben wuru katta a yi nan sappa a yi, na a kuuñi. ²¹ Renme ke ti i faaba dan: ‘N faaba, n da Alla kuta, n da an xa kuta, an ma xawa n xilli xoyi an renmen xadi.’ ²² Xa faaben ti i komon dan: ‘Xa da dorokun su fo faranfaren riiti jowoodi axa na a ro a xannen ña; xa da doroma yogo ro a kitten ña, nan teppunun la tan di. ²³ Xa da gunbulen kate ke riiti na a kari, o na baase soro a dan, ²⁴ Boyinaxa n renme ke kara ya non, a saage bireene; a sanku ya non, a wari. I ñaxali a saageyen ña riini.

²⁵ Ken da a ñi, soomayugon ña gunnen di. A ga gilli gunnen di, a ga tinto kan ña, a toron ña manqanjen ña, suugen do rege. ²⁶ A da komo ku baananbe xiri na a tirindi: ‘Mani na yere?’ ²⁷ Kome ke ti a dan: ‘An xoxonen ña saage riini, an faaba ga da gunbulen kate ke kari, boyinaxa a yonkin sahanen li.’ ²⁸ Soomayugo ke xosi butu, nan bara roono kan noxon di. Faaben bogu katta a yi na a xanjo ti a nan ro kan noxon di. ²⁹ A ti i faaba dan: ‘Keeta, nke da siine gabe ña n ga gollini an dan, an ma ti n na fo dabari abada n ga ma a dabari. Xa ga nta, an ga ma demu na hari sugullenme kini n ña, n na a kari, n do n menjanjun na a yiga. ³⁰ Xa, an dan ke renme ga ri, aken be ga da an naaburen su bonondi yaxarinsangaanon di, an da gunbulen katen kari aken dan!’

³¹ Faaben ti a dan: ‘N renme, n da ña doome waxatin su yi, fo wo fo gi n maxa, an ña xallen ni. ³² Xa o nan xawa na ñaxali xoo-re dabari, nan sewo, boyinaxa an dan ke xoxone kara ya non, a saage wundini; a sanku ya non, n da a wari!’”

16

Naaburingolliñanjanana nanbaranten misaalin*

¹ Isa ti i xarallenmun dan: “Yugo yogo ya ni a ga gollini banna yogo naaburen

yinmen ɲa. Soron da a kiɲandi banna ke yi, ti a golliɲaɲaanan ɲa a naaburen bonondini. ² A di i golliɲaɲaana ke xiri nan ti a dan: ‘Soron da a kiɲandi n ɲa, ti an ɲi n naaburen bonondini. Keeta, an ga da n naaburen golli moxo be, o na a kontin koyi me yi, boyinaxa n nta an toqo n naaburen yinmen ɲa, n na an walla ya.’

³ Golliɲaɲaana ke ti du dan: ‘N kamanyugon ti i ni n walla. Nke na mani xa ɲaana? Soxoyen senben nti n ɲa, i yaagunu ya sadaxa yaageyen xa yi. ⁴ N ga fo be ɲaana, n da a tu. N ga na ken ɲa, n ga na xate bakka n gollen ɲa, soro yogonu yi n bisimillana i banɲen ɲa!’ ⁵ A kamanyugon tanbon ga soro beenu yi, a da kun xiri baane baane. A ti fanan dan: ‘N kamanyugon manime na an ɲa?’ ⁶ Ken ti: ‘A kame ten bidon xoore ya tanbon ni n ɲa.’ Golliɲaɲaana ke ti a dan: ‘An tanbonkayitin faayi ken di: Taaxu an na tankarage safa a noxon di jowoodi.’ ⁷ Ken falle a ti fo tana xa dan: ‘Anken xa, a manime tanbon na an ɲa?’ A ti: ‘A kamo karagi maarunbooto ya tanbon ni n ɲa.’ Golliɲaɲaana ke ti a dan: ‘An tanbonkayitin faayi ken di: Kamo naxati safa a noxon di.’

⁸ Ke golliɲaɲaana nanbaranten kamanyugon da a tiiga a gotontaaxun ɲa. Boyinaxa duna renmun ku ya me ragemoxon tun ti gotoyen ɲa, diinanta soro beenu ga Alla killen di. ⁹ Ken ɲa finni, nke ga a konɲo axa dan, axa nan duna dan ke naabure wutu nan soron deema, ken ɲa ni a ga na ri ɲeme axa maxa, axa ga a muson kitana Alla ka duumanten noxon di. ¹⁰ Sere be ga ni duntɲen ɲa fi roxon ɲa, a kaman ni duntɲen ɲa yi fi xooron xa yi; Sere be ga ni xalabanten ɲa fi roxon ɲa, a kaman ni xalabanten ɲa yi fi xooron xa yi. ¹¹ Keeta, duna dan ke naabure be ga ni neenendifon ɲa, axa ga ma duntɲaaxu a noxon di, kon xa na naabure sooben xaliifana axa yi? ¹² Axa ga ma duntɲaaxu wandi naaburen ɲa, kon na axa yinme xallen kinni axa yi?

¹³ Kome su ra nta sikki kamanyugu filli dan waxati baanen noxon di; a na baanen ɲa xonno a nan baanen xanu; a na i haajun roono baanen ɲa maxa a nta i haajun roono baanen maxa. Axa ra nta ɲaana Alla dan kome yi nan ɲa gode xa dan kome yi.”

¹⁴ Farisigankon* yogonu ga da ku digaamu mugu, i soyi Isa yi na a ɲaxantabo, boyinaxa i ya gode mulla. ¹⁵ Isa ti i dan: “Axa ya du ragana soro teleɲonton ɲa soron yaaxon ɲa, xa Alla ya a tu axa sondonmun ga moxon be. Boyinaxa soron ga kaawene fo be yi, ken ni fi xoninten ɲa yi Alla maxa.

¹⁶ Annabi Muusa Sariyan* do Annabinyinmun kitaabun* senbe ɲi i ya non ɲa, ma Yahaya Wanqindaana* waxatin ga riini. Gelli Yahaya Wanqindaana* waxatin ɲa keeta, Alla Tunkaaxun* Xibaari Liɲen* ɲa a xanma nan konɲi, be su xa ya duruxotono Alla na i kanda. ¹⁷ Xa ganta, kanxotten do ɲiiɲanxotten sankuyen nan newu diinanta Alla sariyan* tonbe baanen sankuyen ɲa.

¹⁸ Yugo wo yugo ga na i yaqen wara na yaxare tana yaxi, a kaman jeeni. Yugo be xa ga na yaxarin waranten yaxi, a kaman jeeni.”

Yugu bannan do Lasare misaalin*

¹⁹ Isa ti: “Ke ña yugu banna yogo ya yi, yugo ke na yiran faranfare jonko xoton ña rondini, na yigandi lijen yiga koota su, nan sewo. ²⁰ Misikiine yugo yogo saxu a gallaen ña, a faten su ni tugon ña yi, yugo ke toxon ni Lasare. ²¹ A ñi a mulla na banna yugo ke yigande kutten ña kita na a yiga. Wullun xa ñi riini a tugon tara.

²² “Misikiine yugo ke ga faati, Maleyikannun daga a wara Annabi* Iburahiima kaaran ña. Ken falle banna yugo ke faati, i da a baade. ²³ Banna yugon ñi toora xoore noxon di Laaxara; a da i yinmen wutu kanmun di, a da Iburahiima wari laatoyen di, Lasare ya a kaaran ña. ²⁴ A xaarun nan ti: ‘N faaba Iburahiima, hinne n ña, an na Lasare wara a nan daga i doron soomen xawondi jin di a nan li n neenen safindi ti a yi, boyinaxa n toore ke yinbe noxon di.’

²⁵ Iburahiima ti a dan: ‘N renme, sinme ke, an da xeerin gabe kita an birantaaxun noxon di, Lasare xa da tooran gabe wari. Saasa, buttimurayen faayi aken dan yere, an xa xawa tooran noxon di. ²⁶ Ken dangi falle, kun xoore ya o do axa naxa a jippen, hari ku beenu ga a mulla nan giri yere nan daga katta axa yi, i na konto; ku beenu xa ga a mulla nan giri axa yi nan li katta o yi, i xa na kori a yi.’ ²⁷ A ti a dan: “Boyinaxa a ñan ke moxo di, n faaba, n da an yaaga an nan Lasare xayin faaba kan di. ²⁸ Boyinaxa gidaanun karagi yi n maxa non ña. A nan daga i gongo i xa nan maxa ri ke tooran noqu yi.’

²⁹ Iburahiima ti a dan: ‘Annabi Muusa Sariyan* do Annabinyinmun kitaabun* ña i maxa, i na kun batu!’ ³⁰ Banna yugon ti: ‘Xani, n faaba Iburahiima. Seren ña ga na giri laaxara nan daga i ñi, ken ña ni i ga du rasaagana.’ ³¹ Iburahiima ti a dan: ‘I ga ma dune na Annabi Muusa Sariyan* do Annabinyinmun kitaabun batu, hari furen ña ga na giri nan digaami i dan, i nta du rasaagana.’”

17

Isa ya a muurunu soron maxa i nan yanpa me maxa

¹ Isa ti i xarallenmun dan: “Sabaabun ña di abada fo be ga sikki soron ga junubungollun ñaana. Xa bonen ña seren dan, sere be ga na junubungollen sabaabu! ² Hari gidi dinka ga nan siiti a kaman xannen ña na a sedi geejin di, ken ña nan fasu a dan diinanta a ga ñaana sabaabu yi na sere wara junubungollen noxon ña, sere be danganaaxun ga ma sabati siri.

³ Xa da du koroosi! Gelli an gida ga na junubungollen ña, a xiri an nan digaamu a dan. A ga na nimisi, an xa nan yanpa a maxa. ⁴ A ga na fo buren ña an ña ta ñeeru kiye baane noxon di, a ga na ri katta an ña ta ñeeru nan ti an dan: N ña tuubini an dan, an na a tuubun raga.”

⁵ Faarun* ti i Yinmanken danja ni ti: “A na fo kafu i danganaaxun ña.” ⁶ O Yinmanken ti: “Jaajifunse hage danganaaxu me ga axa maxa, axa ga na ti ke yitti tinne dan: ‘Dooqite an nan daga lola geeji noxon di,’ a ya dooqitene nan daga lola geeji noxon di.”

Komen sigira

⁷ Isa ti: “Ko na axa di a kaman komoyugon ga na giri soxo gunnen di nan ri, maxa, a ga na giri nagaaniran ŋa, a ga tini a dan: ‘Li taaxu jowoodi an nan yige?’
⁸ Xani, a kaman nta ken konjo, xa a tini ya: ‘N yiganden soro an na an naxaanen siiti nan n yiganden taaxundi, n nan yige; ken falle an xa na yige.’⁹ Yaala a nan xawa fo duran ŋaana i komoyugo ke dan ba, boyinaxa a da gollen dabari a dan? Xani!¹⁰ Axa xa na kundun ŋa yi: Axa ga n xawa fo be dabarini axa ga na a ŋa nan duguta, axa nan ti: ‘Oku ni komoyugu ŋa yi tan, o da o ŋan gollen ŋa dabari, o ma jaare jakinde yi.’”

Isa da yugu tanmi jaara, fiite buren ga i ya

¹¹ Isa daganten ŋa Yerusalaamu, a bogu ti Samariya mareyen do Galileya mareyen naxan ŋa.¹² A ga roono debe yogo noxon di, soro tanmi daga katta a yi, fiite buren ga i ya. I da du toxo laatoyen ŋa nan ferenfenti ti:¹³ “Isa, xaranmoxo, hinne o yi!”

¹⁴ Isa ga da i wari, a ti i dan: “Xa daga katta sadaxakiŋandaanon* ŋa, i na axa wari.”

I ga do killen ŋa telle, i saha.¹⁵ I du baananbe xosi saage do i taabattun ŋa, a ga Alla tiigana, a xannen xoore.¹⁶ A da du wara Isa taanun ŋa, na i tenjen ro ŋiiŋen ŋa, na a tiiga. Yugo ke ni Samariganken ŋa yi.

¹⁷ Ken bire, Isa tirindindi: “Ma soro ku tanmi su ma saha ya ba? Soro kabi kuttun na minna yi?”¹⁸ Sere su ma saage riini i di, na Alla tiiga ma ke mukke baane?”

¹⁹ Ken falle Isa ti yugo ke dan: “Giri an nan daga, an danganaaxun da an kisi.”

Alla Tunkaaxun* riyen

²⁰ Farisigankon* yogonu da Isa tirindi Alla Tunkaaxun* riyen waxatin ŋa, a ti i dan: “Alla Tunkaaxun* nta riini xoyi fo be an ga a walla.”²¹ A nta konjini ti: ‘Xa da a faayi, a ya yere!’ Maxa, ‘A ya dooke!’ Kendi, xa da a tun nan ti Alla Tunkaaxun* ŋa axa naxan.”²² Ken falle a ti i xarallenmun dan: “Waxati ya riini, nke be ga ni Seren Renmen* ŋa, a ya liŋono axa dan axa na in kiyen wari, hari a ga na ŋa koota baane ya yi, xa, axa nta a walla.”²³ I ya a konjo axa dan: ‘A faayi yere!’ Maxa ‘A faayi dooke!’ Xa, xa maxa daga di i ya, xa maxa wuru di i ya.²⁴ Kanmen meñexetiyen ga xurayen wuttu yinmen ŋa nan daga a wara yi baanen ŋa moxo be kanxotten di, Seren Renmen riyen xa ŋaana kundun ŋa yi.²⁵ Xa, a nan xawa toorene ya fana moxo siri, lenki soron xa na bara a di.²⁶ Fiinu beenu ga ŋa Nuuha kiyen di, kun meenun ŋa ŋaana Seren Renmen kiyen di:²⁷ Soron ŋi yigene, i ŋi minni; yugun ŋi yaxarun yaxini, yaxarun ŋi yaxini yugun ŋa, ma koota be Nuuha ga roono jiidunfuure dinkan noxon di, waabili xooren ga riini na i juwu, na i su halakki.²⁸ A ya ŋaana xoyi Luuti xa kiyen moxo ŋa: Soron ŋi yigene, i ŋi minni; soron ŋi yokkun xobono, i ŋi yokkun gaagana; soron ŋi teenun soxono, i ŋi kaanun tagana.²⁹ Xa Luuti ga bogu Sodoma deben noxon di koota be, Alla da yinbin koccen

yanqandi deben xanma xoyi kanmen moxo, na i juwu, na soron su halakki.^m

³⁰ Seren Renmen* riyen xa na soron juwunu ken moxo ya di.

³¹ Ken koota ga na sere be ñi sellan ña, a kaman nan maxa ti i ya roono konpen noxon di na i yokkun wutu; a ga na sere be xa ñi gunnen di, a kaman nan maxa ti i ya saagene katta kaanun ña. ³² Xa sinme, fo be ga da Luuti xojedunken kita.

³³ “Sere be ga na i yonkin kisiyen muuru, a kaman kumene ya; xa sere be ga na kume i yonkin liqundi, a kaman yonkin ña kisini.”ⁿ ³⁴ N ña a konjo axa dan, ken koota ga na ri na soro filli ñi saqa bili baane di wuron di, i ya baane denne nan baanen toxu. ³⁵ Yaxaru filli ga na ñi yillen gollo doome, i ya baane denne na baanen toxu.” ³⁶ [Yugu filli ga na ñi doome gunnendi, i ya baanen denne nan baanen toxu.]

³⁷ Isa xarallenmun ti a danja ni: “O Yinmanke, a ñaana minna yi?” A ti i danja ni: “Fo karinten ga noqu be yi, janbaxoorun na me ñiini non ña yi.”

18

Yaxare be kiina ga faati misaalin*

¹ Isa da ke misaali konji i xarallenmun dan, na a koyi i ya ti i nan xawa Alla yaagana waxati su, i nan maxa saalaxa Alla yaagayen ña. ² A ti: “Kiitikutaana yogo ñi debe yogo yi, a nta kanna Alla yi, a nta sere derono. ³ Yaxare yogo xa ñi ken debe baannan yi a kiina ga faati, yaxare ke ñi dagana kiitikutaana ke banje waxati gabe yi, nan ti a dan: ‘Kiiti n di n gajallenman naxa, an nan tonjun kon!’ ⁴ Kiitikutaanan dalla a ma duje, ken falle a ti du dan: ‘Tonjun ña ni, n nta kanna Alla yi, n nta sere xa derono; ⁵ xa, ke yaxare di n tanpindi, n na xawa kiitini a dan, ken ga fe, a riini bitandi ya xadi.’”

⁶ O Yinmanken saage tini: “Axa da ke kiitikutaana bure digaamen mugu! ⁷ Alla kalkanke, a ga da soro beenu sugandi, i ga yaagadini katta a yi wuron do kiye, xoyi a nta kun kiitini ba? Xoyi a dugundindini i deemanden ña yi? ⁸ N ña a konjo axa dan: Alla ya kiitini i dan jowo di. Xa, Seren Renmen* ga na saage riini, a ya danqanaaxu ñiini soron maxa ñiñen xanma ya ba?”

Farisiganke yogo do sagalliragaanan* misaali*

⁹ Isa da ke misaali xa kon soro dan, ku beenu ga du ragana sere telerjonton ña, i ga sere kuttun bexunu. ¹⁰ A ti: “Yugu filli daga ro Allanbatikaxooren* noxon di na Alla yaaga: Baane ni Farisiganken* ña yi, baanen xani sagalliragaanan* ña yi.

¹¹ Farisiganke ke duran sigi na Alla yaaga ti: ‘Ee Alla, n ña an tiigana n ga ma ña xoyi sere kuttun moxon: Kun ga ni nanbaranton, do golliburiñaananon, do

^m**17.29** Luuti kiyendi yinbe ke be ga yanqa xoyi kanmen, a ga da soron juwu moxon be Isa riyen xa na soron juwunu kundun ña yi ta fillandin ña.

ⁿ**17.33** Kitaabu yogonu da ke kafa yi: Yugu filli ga na ñi tem noxon ña, i do baane ña dagana na baanen toxu non.

jeenaanon ɲa. N ɲa an tiigana n ga nta xoyi ke sagalliragaana moxon. ¹² N ɲa bito filli suumini koye su, do n ga fo wo fo kitana, n ɲa a taxandi tanmundin sadaxini an dan.'

¹³ Sagalliragaana ke ken ɲi sikki noqu laaten ɲa yi, a ɲi saxamono hari na i yaaxon wutu katta kanmun ɲa, xa a ɲi i gijinmen ɲa katta na a koyi ti i nimisi, nan ti: 'Ee Alla, hinne nke junubuñaana yi!'

¹⁴ Isa ti: "N ɲa a konɲo axa dan: Ke yugo ga saagene katta i kan ɲa, a do Alla naxan liɲen ɲa ni; xa Farisiganke yugo ke ken, xani. Boyinaxa, sere wo sere ga na du wutu kanmun di, Alla ya a kaman yanxandini; sere be xa ga na du yanqandi, Alla ya a kaman wuttu kanmun di."

Isa duwa lemunun da

(Mat 19.13-15; Mar 10.13-16)

¹⁵ Soron do hari lemunun ɲi dagana katta Isa yi ma a na i kitten soxu i xanma. A xarallenmun ga da ken wari, i sonxo soron ɲa. ¹⁶ Xa Isa da lemunun tintondi du yi nan ti i xarallenmun dan: "Xa da lemunun wara i nan li katti n ɲa! Xa maxa i kaba a yi, boyinaxa soro beenu sondomen ga xoyi lemunun sondomen moxon, i yan ɲaana Alla Tunkaaxun* noxon di. ¹⁷ N ɲa tonɲun konɲo axa dan: Sere be sondomen ga nta xoyi leminen sondomen moxon, nan duɲe Alla Tunkaaxun* ɲa, a kaman ra nta ɲaana Alla Tunkaaxun* noxon di abada."

Bannan Misaali

(Mat 19.16-30; Mar 10.17-31)

¹⁸ Yahuudiyen xirise yogo da Isa tirindi ti: "Xaranmoxo siri, n nan xawa mani ɲaana mi n na Arijana kita?" ¹⁹ Isa ti a dan: "Mani saabuda an ga tini n danɲa ni 'xaranmoxo siri'? Sere su siri feti, Alla baane ya siren ni. ²⁰ An ɲa Alla sariyanun* tu, kun ga ni: Maxa jeeni, maxa sere kari, maxa faayi, maxa gaare siiti sere yi, an ma da an faaba dero."

²¹ Yugo ke ti a dan: "N da ku sariyanu su batu gelli n tugunnaaxun di."

²² Isa ga da ken mugu, a ti a dan: "Fi baane da an kuma harisa: Fo wo fo ga an maxa, a su gaaga an na a xalisin taxandi misikiinon ɲa, ken ɲa ni, naabure be ga Alla banɲe, an na ken kita. Ken dangiyen falle, an na ri n jokki." ²³ Yugo ke ga da ku digaamu mugu, a suno, boyinaxa naaburen gaben ɲa a maxa. ²⁴ Isa ga da a sunonten wari, a ti a dan: "Naaburigume be naaburen xanuyen ga a sondomen di, a xoten ni a nan ro Alla Tunkaaxun* noxon di! ²⁵ Ɓogonmen nan bogu ti mesellen boten ɲa, ken ɲa neyen ni diinanta bannan nan ɲi Alla Tunkaaxun* noxon di."

²⁶ A terinkadaanon da tirindi: "Ken di kuna ko xa ra wa kisini?" ²⁷ Isa ti: "Fo be ga da hadamarenmun kaaña, ken nan newu Alla maxa."

²⁸ Peduru ti Isa danɲa ni: "Keeta, oku da fo wo fo wara nan jokki do an batten ɲa."

²⁹ Isa ti i dan: "N ɲa tonɲun konɲo axa dan: Sere ga na giri i kan di, ma i yaqen ɲa, i faaba baanun ɲa, i saaranon, ma i renmun ɲa, do Alla Tunkaaxun* batten ɲa, ³⁰ a

kaman ɗa ku meenun fo gaben kitana duna yi yere, nan yille bireye duumanten xa kitana laaxara.”

Isa saage i faatiyen do i wundiye fin konjo xadi

(Mat 20.17-19; Mar 10.32-34)

³¹ Isa da i Faarun tanmi do fillo duran xiri nan ti i dan: “Keeta, o ya dagana katta Yerusalaamu, Annabinyinmun* ga da fo wo fo safa Seren Renmen* fin xanma, ken su ya ñaana non ɗa. ³² A ragene ya nan kini soro beenu ga jooro Yahuuda, kun na a ñaxantabo, i na a ka, i na laxanjin tuufa a yi. ³³ I ga na ñeme a kata, i na a kari. A kallen bita sikkandi ɗa, a na saage wudini.”

³⁴ Xa, xarallenmu ku ma fo wo fo faxaamu kendi. I ma yinme do ta kita digaamu ku ya, boyinaxa a wure bita i dan, i ma a tun a ga la fi ke be konjo i dan.

Isa da finkinte yaaxon wuñiye

³⁵ Isa do i xarallenmun ga telle killen di katta Yerusalaamu yi, i ga tinto Jeriko deben ɗa, finkinte yogo ñi taaxunu killen xannen ɗa a ga sadaxa yaagene.

³⁶ Finkinte ke ga da jaman mugu dangini, a tirindindi ke ni mani ya. ³⁷ I ti a danja ni, Isa Nasaaranke, a ya faayi dangini. ³⁸ A xosi ferenfenti nan ti: “Isa, Dawuda Renmen^o, hinne n ɗa!”

³⁹ Ku beenu ga ñi kaane sonxayi ta nan kuuru, xa aken ɗa xaarun ɗa tan: “Dawuda renmen, hinnin ɗa!” ⁴⁰ Isa sigi, a ti i na a riiti katti i ya. Finkinte ke ga tinto a yi, a da a tirindi ti: ⁴¹ “An na a mulla n na mani ña ɗa an dan?” A ti a dan: “Yinmanke, n na a mulla ya yaaxon ɗa nan wuñi.” ⁴² Isa ti a dan: “Keeta an yaaxon wuñi! An danqanaaxun da an kisi bakka watten noxon di.”

⁴³ Ken sigira yi, a yaaxon wuñi, a daga do Isa yi a ga a xanma na Alla tiiga telle. Soron ga da ken wari, i su da a ña Alla Tiigeyen ɗa.

19

Isa yanqaye Sakayo kan di

¹ Isa yanqa Sakayo kan di ² Yugo yogo ñi ken debe di a toxon ga ni Sakayo. Sakayo ni sagalliraaganon* xirisen ɗa yi, bannan xa ya ni. ³ A ñi a mulla i na Isa wari, i na a tu a ga ni sere be yi. Xa a defoyen saabuda, a ma ni na a wari, jaman gaboyen maxa. ⁴ Ken ɗa ni, a wuru dagana kaane nan sege yitte yogo yi, ken ga xoyi turutujen moxon, ma Isa ga na ñi dangini ti non ɗa, i na a wari. ⁵ Isa ga kiñe Sakayo ga noqu be yi, a da kanmun faayi a ti Sakayo dan: “Sakayo, yanqa jowoodi boyinaxa lenki n dagana yanqa an kan ɗa di.”

⁶ Sakayo yanqa jowondi na a bisimilla siri. ⁷ Soro beenu ga da ken wari, i joppe a maxansefana i ti: “Ke yugo daga yanqa junubungolliñaɗaanan ɗa banje!” ⁸ Sakayo giri nan sigi, a ti o Yinmanken dan: “Keeta, n ɗi n naaburen taxanden kinni

misikiinon ɲa, gelli a ga na ɲi n ga da sere be xaaɓisin raga a yi nanbaran xanma, n na xaaɓisi ke me naxaton saaga a kaman ɲa.”

⁹ Isa ti a dan: “Ke ka soron da i kisindaanan bisimilla lenki, boyinaxa an ni lburahiima renmen yinme ya yi. ¹⁰ Boyinaxa Seren Renmen* ri soro sankunton ɲa muuru ni i kisi.”

Goden misaali*

(Mat 25.14-30)

¹¹ I ga tinto Yerusalaamu yi, soron ga Isa terinkanden noxon di, a da misaali yogo konji i dan xadi, boyinaxa soron su da a sinma ti Alla Tunkaaxun* ɲa xosini bangene i dan. ¹² Ken biren Isa ti: “Tunkallenme yogo daga jamaane laate yogo yi, ma i na tunkanyugaaxun kini ya non i na saage katta i jamaanen ɲa. ¹³ Saado a ga telle, a da i komoyugun tanmi xiri na kaɲe gode baane haɲe kini i baananbe su yi, nan ti i dan: ‘Xa da julaaxun dabari ti ku godo yi saado n ga saagene riini.’

¹⁴ Xa, xonnaaxun ɲi a kaarankon maxa katta a yi; i da soron xayɪ a daga a falle, ti i nan daga a kon tunkanyuguxooren dan ti i nta a mulla a nan toori i yinmen ɲa.

¹⁵ Xa ken di i moxo su, a yani tunkanyugon ɲa nan saage katta i jamaanen ɲa. A ga ri, a ga di i gode kini i komoyugu beenu yi, a ti i na i xiri katta i ya, godun ga da fo be rondi, i na ken konji i dan. ¹⁶ Komoyugu fanan ri sigi nan ti: ‘Kaman yugo, an ga da haɲe be kini n ɲa, n da a me tanmu kita a xanma.’ ¹⁷ Tunkanyugon ti a dan: ‘Ken siro, komoyugo siri ke: An ɲa xalasinten ɲa fi roxen ɲa, kendi, n da an ɲa debu tanmi yinmanken ɲa.’

¹⁸ Fillandin ri sigi nan ti: ‘Kaman yugo, an ga da haɲe be kini n ɲa, n da a me karago kita a xanma.’ ¹⁹ Tunkanyugon ti a dan: ‘N da an xa ɲa debu karagi yinmanken ɲa.’

²⁰ Sikkandin ri sigi nan ti: ‘Kaman yugo, an goden faayi kendi: N ɲi n ga da a fanafana yiraame yogo noxon di na a mara. ²¹ N ɲa kanna an ɲa, boyinaxa yugo be ga ni an ɲa, an fin xoten ni. An na fo ya wuttu fo be ga feti an xalle ɲa, an na fo ya fatana an ga ma ke be tifi.’ ²² Tunkanyugon ti a dan: ‘Ke komoyugo bure ke, n ɲa an kiitini ti an yinme diganxannun ɲa. An ɲi a tu ti in fin xoten ni, ti n na fo ya wuttu fo be ga feti n xalle ɲa, do n na fo ya fatana n ga ma ke be tifi. ²³ Keeta, manni xa n sigi an ga ma daga n goden wara godinjulanun banɲen ya, saado n ga riini a na fo saxu du xanma?’

²⁴ Ken falle, a ti soro beenu ga ɲi non ɲa danɲa ni: ‘Xa da a godun ku raga a yi, na i kini tanmugumen ɲa.’ ²⁵ I ti a dan: ‘Kaman yugo, gode ke me tanmu ya a maxa!’ ²⁶ A ti i dan: ‘N ɲa a konɲo axa dan: Fo ga sere be maxa, fo tana ya kafini a kaman maxa; fo ga nta sere be xa maxa, hari fo buccine be ga a kaman maxa, ken ɲa boosini a yi. ²⁷ Keeta n xonno ku beenu ga ma a xanu n nan ɲa i dan tunkanyugo yi, xa da i raga na i riiti yere, axa ni i kari n yaaxon ɲa.’”

^o**18.38** “Dawuda Renmen”, Alimasiixu toxo tana ya ni.

Isa roye Yerusalaamu

(Mat 21.1-11; Mar 11.1-11; Yoh 12.12-19)

²⁸ Isa ga da ku digaamu kon nan duguta, a ware jaman kaane nan daga Yerusalaamu yi. ²⁹ Biran be, i ga tinto Betefage do Betaniya yi, Oliwera konkon kaaran ŋa, a da soro filli xayi i xarallenmu ku di ³⁰ a ti i dan: “Xa daga debe ke be ga o kaane yi. Axa ga na kiŋe non ŋa, axa na farillenme yogo walla a ga yetini, sere ga ma demu taaxunu a xanma abada. Axa na a wasa, axa na a riiti. ³¹ Gelli sere ga na axa tirindi ti: ‘Mani saabuda axa ga a wasana?’ Axa nan ti a kaman dan: ‘O Yinmanken ŋa haajun na a yi.’”

³² Xarallenmu ku filli daga na fiinun ŋi xoyi a ga da a konji i dan moxon be. ³³ I ga farillenme ke wasanden noxon di, farigumen ti i dan: “Mani saabuda axa ga farillenme ke wasana?” ³⁴ Xarallenmu ku ti i dan: “O Yinmanken ŋa haajun na a yi.” ³⁵ I da farilenmen ke deni katta Isa yi. I di i dorokun xooron boyi fare ke xanma nan Isa setundi a yi. ³⁶ I ga killen xanma telle, soron ŋi i doroke xooron boyini Isa kaane do killen ŋa.

³⁷ I ga tinto Yerusalaamu yi, i ga kiŋe Oliwiye konkon yanqandan ŋa, a xarallenmun jaman ŋaxalinta xooren i da ŋa Alla Tiigeyen ŋa i xannen wurewutunte, na a sabaabun ŋa Isa ga da kaawafiinu beenu ŋa i da a wari-ti-i-yaaxen ŋa. ³⁸ I ti:

“Derotaxun ŋa tunkanyugon dan, Alla ga da ke be xayi riini! Na xeeru ŋa kanxotten ŋa.

Tiigeyen ŋa Alla dan kallanke ga ni!”

³⁹ Farisigankon* dantanto ŋi jaman noxon di, i ti Isa dan: “Xaranmoxo, a kon an xarallenmun dan ti i nan kuuru.” ⁴⁰ Isa da i jaabi, a ti: “N ŋa a konŋo axa dan, i ga na kuuru su, gidun ŋa digaamunu na i xannun wurewutu.”

Isa wuye do Yerusalaamu yi

⁴¹ I ga tinto Yerusalaamu yi, Isa ga da deben wari, a wu, a ti: ⁴² “Yaala a gan na a tu lenki koota ke yi, fo be ga xeerin kinni an ŋa! Xa keeta, an yaaxon ra ntaxa ken walla! ⁴³ Boyinaxa kootanu ya riini, an xonnon ŋa an raqen ragana, na an yoori ti tageye dinkan ŋa, do i ga an nini moxon be na an lixi kaara wo kaara yi. ⁴⁴ I ya an karana na an soron su halakki, i ya an gurujana na an sanqi gide nta togo gide xanma, boyinaxa Alla ga da a xanu na an deema waxati be yi, an ma a konti.”

Isa roye Allanbatikaxooren* noxon di

(Mat 21.12-17; Mar 11.15-18; Yoh 2.13-16)

⁴⁵ Isa ro Allanbatikaxooren* noxon di, a joppe gaaganon xata bakka sellan ŋa, ⁴⁶ a ti i dan: “A ya Safandi Sennun* noxon di nan ti: ‘Alla ti i kan ni Alla yaage kan ŋa yi,’ xa, axakun da a ŋa ka yi fayaanon dan.”

⁴⁷ Koota su a ŋi soron xaranjundini Allanbatikaxooren* noxon di.

Sadaxakiñandaanon yinmankon* do sariyanxaranmoxonun* do jamaanen yinmankon da feere muuru i ga a karini moxon be. ⁴⁸ Xa, i ma katu feere kitta nan fo ña ña a yi, boyinaxa a digaamun ñi roono soron su sondomen di.

20

Fanka be ga Isa maxa a giri ko yi?

(Mat 21.23-27; Mar 11.27-33)

¹ Koota di, Isa ga soron xaranjunden ña Allanbatikaxooren* noxon di, do a ga Xibaari Linjen* kiñandini, sadaxakiñandaanon yinmankon* do sariyanxaranmoxonun* do jamaanen yinmankon ri katta a yi, ² i ti a dan: “O ya an tirindini, an ga ku fiinu beenu dabarini, an saxunte ni mani ya? Ko n da ñaamariyen kini an ña an na i dabari?” ³ Isa ti i dan: “Nke xa, n ña axa tirindini. ⁴ Kon da Yahaya xayı a na soron wanqi*, Alla ya ni ba ma soron ña ni?”

⁵ I yinmenu duurun da me tirindi, a falle i ti: “O ga na a jaabi su nan ti Alla yan da a xayı, a ya tini o dan mani saabuda axa ga ma toɗondi ti Yahaya yi? ⁶ O ga na ti xa soron ña da a xayı, soron su ya koccun sedde o yi na o kari, boyinaxa i saxunten ña a yi ti Yahaya ni Annabinyinmen* ña yi.” ⁷ Kendi, i ti Isa danña ni: “O nta a tu.”

⁸ Isa ti i dan: “Keeta, nke xa, ke be ga da ñaamariyen kini n ña na ku fiinu dabari, n nta a kaman konjo axa dan.”

Soxaana burun misaali*

(Mat 21.33-46; Mar 12.1-12)

⁹ Ken falle, Isa da ke misaali kon soron dan, a ti: “Yugo yogo da soxante yogo bagandi nan [uva] lolin a noxon di, a da a roxo golliñañaanon yogonu yi. A yinme daga terendi dallanten ña. ¹⁰ Soxante ke ga moyi, a da i komoyugo baane xayı katta golliñañaano ku yi, ti i na i xalle taɗen kini i ya. Golliñañaanon da faare ke raga na a katu, na a kitti duuron wara telle. ¹¹ Yugo ke saage i komoyugo tana xayini. Golliñañaanon da a xa raga na a katu, na a roxo, na a kitti duuron wara telle. ¹² A da sere sikkandi xa xayı, i da a xa katu, mi ga da barama, na a sedi soxanten falle.

¹³ Teegumen ti: ‘N na mani ñaana keeta? N ña n renyugo xanunta xayini katta i ya; a me ya a di i na xaka toxo a ken dan.’ ¹⁴ Xa golliñañaanon ga da teegumen renyugon wari, i da a kon me dan, nan ti: ‘Keeta, ke yan riini soxanten xeye. O na a kari ma soxante ke na ñan o xalle ña.’ ¹⁵ I da renme ke deni soxante ke sangallen falle na a kari. Keeta teegumen na mani ñaana golliñañaano ku yi? ¹⁶ A riini ya nan golliñañaano ku kari na soxante ke roxu soro tananu yi.”

Soron ga da ken digaamu mugu, i ti: “Alla nta ken ñan.” ¹⁷ Isa da i yaaxon sigindi jaman ña, a ti:

“Ke misaalin* ya Safandi Sennun* noxon di, a wure ni mani?”

‘Tagandaanon ga bara tuufa be di, Ken ɗa ni tuufanun su fo fasawunten ɗa.’

¹⁸ Sere wo sere ga na xenu tuufa ke xanma, a kaman xottun su ya xosene; tuufa ke xa ga na yere sere wo sere xanma, a ya a kaman yinsini.”

¹⁹ Sariyanxaranmoxonun* do sadaxakiñandaanon yinmankon* ñi a mulla Isa nan rage ken sigira yi, boyinaxa i da a tu nan ti: A da misaali ke kon di i ya fin ɗa. Xa i kanu soron ɗa.

Sagallen tugayen Kayisari ya

(Mat 22.15-22; Mar 12.13-17)

²⁰ Ken ɗa ni, i da a ña Isa koroosinden ɗa keeta. I da soro yogonu xayɪ katta a yi, kun ga ni soro burun ɗa, i ga du ñaana sere soobon ɗa, na a tirindi ma digaame ya bakka a raqen di, fo be ga ma gemu i ya; ken na ña sabaabu yi i na a ro masakunda do sariyagumun kittun di. ²¹ Soro ku da a tirindi ti: “Xaranmoxo, o ya a tu an ga fo be konɗo, do an ga fo be xaranɗundini soron ga tini tonɗun ɗa ni: An nta sere funɗondini sere ya, soron su ya nan baana an maxa, an ɗa Alla killen xa xaranɗundini soron ɗa ti tonɗu ɗa. ²² O ya an tirindini, yaala a daganten ni o na sagallen tuga tunkanyuguxoore Kayisari ya ba?”

²³ Xa, Isa da i gotontaaxun faxaamu, a ti i dan: ²⁴ “Xa da gode baane koyi n ɗa.” I ga da goden koyi a yi, a ti i dan: “Ko toxo do ko yeeso na a xanma?” I ti a dan: “Tunkanyuguxoore Kayisari toxon do a ya yeeson na a xanma.” ²⁵ Isa ti i dan: “Ken di, fo be ga ni kayisari xallen ɗa xa da saaga a yi, fo be ga ni Alla xa xallen ɗa, xa da ken kini Alla yi.”

²⁶ A ga da fo wo fo ko jaman yaaxon ɗa i ma jalagindira kita a yi digaamun noxon di. I du kaawe a digaamu ɗa nan kuuru.

Saduukagankon da Isa tirindi wudiyen fin ɗa

(Mat 22.23-33; Mar 12.18-27)

²⁷ Sadukaganko,* (ikun beenu sinmeyɛn ga ni ti kallen falle wundiye nta a di), i dantanto ri katta Isa yi na a tirindi ti: ²⁸ “Xaranmoxo, a safanten ɗa Annabi* Muusa kitaaben noxon di ti, Yugo be faaba baanun yugun ga a maxa di, a ga na faati na i yaqen toxo, a ga ma renme kita, a xoxonen fanan ke na a yaqen saagandi, kuudo a na renme kita i yigida be ga faati dan.^p ²⁹ Keeta, saaxanbanu ñeeri ya ñi no. Fanan da yaxi nan faati, a ma renme kita. ³⁰ Fillandin da yaxi. ³¹ Axa ga faati, sikkandin da yaxare ke saagandi; kundu, kundu ma ñerundi, axa faati, a ma renme kita. ³² Saaxanbanu ku su faati falle, yaxare ke xa ri faati. ³³ Keeta, wudiyen ga na ña, yaxare ke ñaana ko xa yaqen ɗa, saaxanbanu ku ñeeri di? Boyinaxa a yaxi i su ya.”

³⁴ Isa ti i dan: “Duna di yere ya ni, yugun ga yaxarun yaxini, yaxarun ga yaxini yugun ɗa. ³⁵ Xa laaxara, wudiyen kootan ɗa, soro beenu ga ni wulalinjinton ɗa, i

^p**20.28** Kuudo, a toxo nan maxa sanku, a na fure ke xeye.

toqo yaxinbalin ŋa yi. ³⁶ I ra nta xa kalla xadi, boyinaxa i ñaana xoyi Alla Maleyikannun moxon ŋa yi. I ñaana Alla renmun ŋa yi, boyinaxa a saagene i wundini ya. ³⁷ Kuudo, na a koyi ti wudiyen ŋa di, Annabi* Muusa da wudiyen kon a ga ñi yitten nooronten kaaran ŋa, a da Kamanen xiri nan ti Iburahiima Kaman, Isiyaaxa Kaman, do Yaaxuba Kaman. ³⁸ Alla feti kallanon Kaman ŋa, a ni biranon ŋa Kaman ŋa. Aken dan i su nan bire.”

³⁹ Sariyanxaranmoxonu* yogonu jaabindi, i ti: “Xaranmoxo, an digaamun siro.” ⁴⁰ I maxa saako a du tirindini xadi.

Isa Alimasiixu* do Annabi Dawuda

(Mat 22.41-46; Mar 12.35-37)

⁴¹ Isa ti i dan: “Soron la wa tini kan moxo ti Alimasiixu* ni Annabi Dawuda xabiilan baane ya yi? ⁴² Boyinaxa Annabi Dawuda yinme da a kon Jaburun* noxon di ti:

‘Alla Kallanke* da a kon n Yinmanke* Alimasiixu* dan ti:

<Taaxu n teyen di, taaxura sugandinte,

⁴³ ma n ga da an xonnon lo an tan wure xoyi an ga ke be danpunu.>’

⁴⁴ Keeta, Annabi Dawuda ga tini Alimasiixu* dan Yinmanke; ken di, Alimasiixu* ñaana Annabi Dawuda xabiilan do a yinmanke ŋa kan moxo?”

Dutangaye sariyanxaranmoxonun ŋa

(Mat 23; Mar 12.38-40; Luk 11.37-54)

⁴⁵ Soron su ga Isa terinkanden noxon ŋa, a ti i xarallenmun dan: ⁴⁶ “Xa maxa du yaaxa sariyanxaranmoxonun ŋa de! Ikun na doroke xoore ronden ŋa mulla, nan yaalan, na du xoorondi, do i na a mulla ya soron na i derontan kuuñi jaman noqunun ŋa. I ga na ñi Allanxarankonpon* noxon di, i taaxunu taaxura kaanankon ŋa yi; i ga na i xiri yigeyen ŋa noqu be, i dagana taaxu serexooran taaxuranun ŋa yi. ⁴⁷ Yaxaru beenu kiinanu ga faati, i ya kun yaxaru kittun duuraaxundini, i na saage Alla yaagaye dallanten dabarini, na du raga sere siru yi. Yanganqataye xote ya na i kaane laaxara.”

21

Misikiina yaxaren sadaxan xibaare

(Mar 12.41-44)

¹ Allanbatikaxooren* noxon di, Isa ñi soron faayini ni i koroosi. A da bannaanun wari i ga i sadaxan roono sadaxanxollen noxon di. ² Misikiine yaxare yogo, a kiina ga faati, a da ken xa wari a ga godo miso filli roono sadaxanxollen noxon di. ³ A ti: “N ŋa tongun konŋo axa dan: Ke misikiine yaxare be kiinen ga faati, a ya sadaxan nan funŋo kuttun su xallen ŋa, ⁴ boyinaxa kuttun haajun ga nta gode be yi, i da ken ŋa sadaxi. Xa yaxare ke, a do i misikiinaaxu su, a da i birefon jonkon su ya wutu na a sadaxi.”

Allanbatikaxooren* kareyen xibaare

(Mat 24.1-14; Mar 13.1-13)

⁵ Soro yogonu ñi digaamunu Allabatikaxooren* fin xanma, i ga tini a tage ti gide faranfaren ña yi, fo sadaxinton xa da a faranfarondi. Isa ti: ⁶ “Axa yaaxen ga ke ka be yi kundu, koota ya riini, a su ya karene na a gidun sanqi, gide nta togo gide xanma.”

Kasaaranu be ga ñaana saado duna gille

(Mat 24.3-14; Mar 13.3-13)

⁷ Soron da Isa tirindi ti: “Xaranmoxo, ken ñaana kan bire? Kan taagumanse na a koyini o yi ti ku fiinu ñaŋe waxatin tinto?”

⁸ Isa ti: “Xa da axa haqilen toxu i nan maxa axa neene, boyinaxa sere gabe ya du riitini ti n toxon ña i ga tini: ‘Nke ni Alimasiixu ya, waxatin tinto.’ Xa maxa i jokki.”

⁹ Axa ga na a mugu ti soron ña me karini, ti soron ña murutini, ken nan maxa axa butun kutu. Waajibin ña ni ken ga ñaana fina, xa ken nta xosini ñaana duna gillen ña dubaane.” ¹⁰ A saage tini xadi: “Xabiila yogo na xabiila tana gaja, jamaane yogo na jamaane tana gaja, ¹¹ ñiiñen na saralle burun ña, dullu xooren na ri noqunu yogonu yi, wattu burun na ri noqunu yogonu yi, fi maxa kanunto do taagumansi xooron na ñan kanxotten ña.

¹² Xa ke su kaane, i ya axa ragana, i na axa yanganqata, i na axa deni Allaxarankonpen* noxon di na axa kiiti non ña, na axa soxo kason ña. I ya axa ragana na axa deni tunkanyugun do guberneerin banŋe, di nke batten ña. ¹³ Ken ña ñaana sabaabu yi, axa ga seedannaaxunu ti n ña. ¹⁴ Ken di kuna, axa ga n xawa digaamu beenu konŋo na axa du bogu kittu di, xa da ken hanmi i nan maxa axa raga, ¹⁵ boyinaxa nke yinme ya digaamu roono axa raqun di, na haqile xa kini axa yi, fo be ga ñaana sabaabu yi axa xonnon ga kontono na fo ñaŋa axa yi, maxa na axa kuta. ¹⁶ Hari axa maanu do axa faabanu, do axa gidaan, do axa maarenmun do axa menjanŋun ña riini janbayen siiti axa yi, i ya axa yogonu karini. ¹⁷ Soron su ya riini axa xoni di nke batten ña. ¹⁸ Xa baasu nta di fo wo fo nta axa kitana,^q ¹⁹ xa muñi, ken ña ni axa yonkin na kisi.”

Isa digaamu Yerusalaamu kareyen fin xanma

(Mat 24.15-28; Mar 13.14-23)

²⁰ Isa ti: “Axa ga na a wari gajaŋaanon ga da Yerusalaamu yoori na a raqen raga, axa na a tu ti a kareyen waxatin tinto. ²¹ Ken bire ga na soro beenu ñi Yahuuda mare ñiiñen di, i nan wuru dagana konkonun xanma. A ga na soro beenu ñi Yerusalaamu noxon di, kun xa bogu. A ga na soro beenu xa ñi gunnen di, i nan maxa ri kaanun di. ²² Boyinaxa Alla ya soron yanganqatana kun kootanu yi, kuudo

^q**21.18** Digaame ke wure ni ya: Hari axa yinkollan yintibaane nta sankunu.

fo wo fo ga safe Safandi Sennun* noxon di, ken na ña. ²³ Hinneyen ña yaxarin nuxunton do yaxaru beenu ga sugundindini dan kun kootanu yi. Boyinaxa toora xoore ña ñaana jamaanen noxon di, Alla ya buttu soron xanma. ²⁴ Kinpan ña ñaana na soron kari, soro yogonu ya ragene nan daga i ña komon ña xabiila tananu naxan. Mukkunun ña riini na i sagon ña Yerusalaamunkon ña, ma biran be i waxatin gan tinme.

Seren Renmen* riyen xibaare

(Mat 24.29-31; Mar 13.24-27)

²⁵ Taagumansun ña ñaana kiyen do xason do saanun ña. Ñiiñen xanma yi, geeji direxannen do maronñen manqanñen ña soron lasamana na i kanundi. ²⁶ Fo be ga riini ñiiñen kita, soron ña sinmene ken ña nan kanu ma i ga xiti, boyinaxa Tunkaaxu su ga kanxotten di a sarallene ya. ²⁷ Ken waxati ya, i na Seren Renmen* walla minaaxen yogo xanma. A do senbe xoore, do nooro gabe ña riini. ²⁸ Axa ga na a wari ku fiinu ga joppe ñaana, axa na axa yinmen wurewutu nan kanmun faayi, boyinaxa axa kisiyen waxatin tinto.”

Alla Tunkaaxun* riyen tinto

(Mat 24.32-35; Mar 13.28-31)

²⁹ Ken falle Isa da ke misaali konji i dan, a ti: “Xa da turon faayi a ga moxo be, do yittun kuttun su: ³⁰ Axa ga na i wari i ga joppe nirini, axa na a tun nan ti kandaaran tinto. ³¹ Keeta axa ga na a wari ku fiinu xa ga joppe ñaana, axa na a tun nan ti Alla Tunkaaxun* waxatin xa tinto.

³² N ña tongun konjo axa dan, lenki soron su nta kalla na a ñi ku fiinu ma ña. ³³ Kanxotten do ñiinanxotten ña sankunu, xa n digaamun nta sankunu abada.

³⁴ Xa da du koroosi! Xa maxa duje sangen do dolo minnen do duna hanminun ga roono axa haqilen di, ken ga fe Seren Renmen* riyen ña juwuntan warene axa xanma. ³⁵ Boyinaxa sere wo sere ga ñiiñen yaaxen xanma, a riyen ña juwuntan warene i xanma xo ñexen ga juwuntan roono jalan noxon di moxo be. ³⁶ Ken di, xa maxa xenqe, xa da Alla yaaga waxati su yi, ma ke be ga riini, axa ga senben kitana nan kisi a yi moxo be, do axa ga senben kitana moxo be nan sigi Seren Renmen* jon di.”

³⁷ Kiyen di, Isa na soron xaranjundini Allanbatikaxooren* noxon di. Wuron di, a na daga wuyi Oliwiye konkon xanma. ³⁸ Soxoba fanan ña, soron su ñi riini Allanbatikaxooren* di na a digaamun terinka.

22

Judasi janbaye

(Mat 26.1-5,14-16; Mar 14.1-2,10-11; Yoh 11.45-53)

¹ Salle be ponje ga yigene, ferementin ga nta a yi, a tinto, a ya xirini Paskua

sallen ɲa. ² Sadaxakiñandaanon yinmankon* do sariyanxaranmoxonun* ñi feere muurunu i ga Isa karini moxon be, xa i kanna soron ɲa. ³ Ibilisa da Yudasi wutu, i ga tini a dan “Isikariyoti”. Isa ga da faaru tanmi do fillo beenu sugandi, i du baananbe ya ni Yudasi ke ya. ⁴ Yudasi daga katta sadaxakiñandaanon yinmankon* do Allanbatikaxooren* koroosindaanon yinmankon ɲa, a do i digaamun feere xanma i ga Isa roono i kittun di moxon be. ⁵ Ken liji i dan moxo siri. I da laahidun wutu Yudasi da ti a ga na ken dabari su, i na gode kinni a yi. ⁶ Yudasi duɲe. A da a ña feere muuruyen ɲa i ga la wa Isa roono i kittun di moxon be, na a toxo jaman ma bogu a seeda.

Pasikuwansalle ñaaxame*

⁷ Koota kiñe ponɲen ga yigene ferementi ga nta a yi, koota be Yahuudiyanun ga jaxan digillenme karini na Pasikuwan* yiganden soro. ⁸ Isa da Peduru do Yoxanna xayɪ, a ti i dan: “Xa daga Pasikuwansallen ñaaxamen soro o dan o na a yiga.” ⁹ I da a tirindi: “An na a mulla o nan daga a soro minna?” ¹⁰ A ti i dan: “Xa terinke, biran be axa ga na ñi roono deben noxon di, axa do yugo yogo genme ya, lallen ɲa a yinmen di. Axa nan jokki do a batten ɲa ma a ga roono ka be noxon di. ¹¹ Axa na a kon kaagume ke dan ti: ‘O xaranmoxo ti an na konpen koyi o yi, konpe be, i di i xarallenmun ga Pasikuwan yiganden yigana a noxon di.’ ¹² A na konpe xoore yogo di i jooganon su koyini axa yi, a ga senkanson ɲa. Axa na yiganden soro non ɲa.” ¹³ I daga, Isa ga da a konji dan moxo be, a su ña i dan kundun ɲa yi. I da Pasikuwan yiganden soro.

Isa ñaaxama lagare

(Mat 26.21-29; Mar 14.18-25; 1 Korintinko 11.23-25)

¹⁴ Yige waxatin ga kiñe, Isa do i Faarun* taaxu nan yige. ¹⁵ A ti i dan: “N da a xanu moxo siri n do axa na Pasikuwan yiganden yiga doome saado n ga toorene. ¹⁶ Boyinaxa, n ɲa a konɲo axa dan nan ti: Ntaxa ke yigande me yigana xadi ma waxati be, Pasikuwan maanan yinme ga ñaana Alla Tunkaaxun* noxon di, ti n faatiyen ɲa.”

¹⁷ A da minixolle yogo wutu, na Alla tiiga, a ti: “Xa da ke raga axa na taxandi me naxa, ¹⁸ boyinaxa n ɲa a konɲo axa dan, n ntaxa dolo minni xadi keeta saado Alla Tunkaaxun* ga riini.”

¹⁹ Ken falle a da ponɲen wutu, a da Alla tiiga, a da ponɲe ke kutu na a kini i ya, a ti i dan: “Ke ni n faten do n tiyen* ɲa yi, n ga da a kini axa yi. Axa da wutu axa nan sinme di ɲa n faatiyen falle.” ²⁰ Yigeyen falle, a da minixollen kini i ya xadi, a ti i dan: “Dolo be ga minixollen noxon di, ke ni laahidu kurunban taagumase ɲa yi, Alla ga da laahidu be sabatindi axa dan ti n foren joqen ɲa. ²¹ Xa ga nta, sere be ga n janbana, n do a kaman su kitten na yigandinxolle baane ya noxon di yere.

²² Keeta, Seren Renmen* ɲa faatina xoyi Alla ga da a rakutu moxo be, xa yugo be ga a janbana bonen ɲa a kaman dan.”

²³ I xosi a ña me tirindinden ña ti ko na ken ñaana.

Ko ni xirisen ña?

(Mat 20.25-28)

²⁴ Xarallenmun da me kutandi xooren ña ti: Ko baane ñaana o xirisen ña? ²⁵ Isa ti i dan: “Ku beenu ga i kandan wurundini soron xanma, i ga ti soron nan ti i dan fo siri ñanñaano xadi. ²⁶ Xa, axakun xallen feti ken moxo yi. Sere be ga ni axa su xirisen ña, ken kaman ña n xawa ñaana axa su fo tugunnen ña, ke be ga triini, ken kaman nan xawa ñaana xoyi golliñanñanan ña, kuttun dan. ²⁷ Ken di, xirisen ni yigandinxollen ga ken be maxa ya ba, maxa ke be ga yiganden taaxundini soron wure ya ni xirisen ña? Sere be yigandinxollen ga maxa, ken ña ni xirisen ña, ma kan moxo? Keeta, nke na axa naxa xoyi sere be ga yiganden taaxundini soron wure moxon ña.”^r

²⁸ Axakun, xa toxi di n batten ña n yaaxandunben noxon di. ²⁹ Nke xa, n ña tunkaaxun kinni axa yi xoyi n Faaba ga da a ñanji n dan moxo be, ³⁰ ma axa di n nan yige doome, nan mini doome n tunkaaxun noxon di, do axa nan taaxu tunkanyugun taaxuranun ña na kiiten kutu Isirayila* xabiilanun tanmi do fillo naxan.”

Isa gongonden Peduru yi

(Mat 26.31-35; Mar 14.27-31; Yoh 13.36-38)

³¹ Isa ti Peduru dan: “Simoono, Simoono! Ibilisa da a muuru Alla maxa i na axa feesi xoyi yillen moxo.”^s ³² Xa nke, n da Alla yaaga an dan, ma an danqanaaxun nan maxa duguta an ña. An xa, an ga na saage katta n ña, an na an gidaanun butten xaayandi.”

³³ Peduru ti a dan: “N Yinmanke, n moxon sironten ña ni nan daga kason ña do an batten ña, do nan kara do an batten ña.” ³⁴ Isa ti a dan: “N ña a konjo an dan Peduru, an ña konjo ta sikko nan ti an ti n tun saado selinganman ga kokorini lenki.”

Isa xarallenmun moxosirondiye

³⁵ A ti i dan: “Biran be n ga da axa xayı, n ga ti axa do xalisirofo, do saaku, do teppunun nan maxa daga, yaala fo konto axa yi ba?” I ti a dan: “Fo wo fo ma konto o yi.” ³⁶ A ti i dan: “Keeta, saasa xalisirofo ga sere be maxa, a kaman na a wutu. Saaku ga sere be maxa, a kaman na a wutu. Kinpa ga nta sere be maxa, a kaman na i dorokexooren gaaga nan kinpa xobo. ³⁷ Boyinaxa, n ña a konjo axa dan, fo be safanten ga Safandi Sennun* noxon di nan ti:

‘Aken kontini kafini golliburiñanñanon ña yi,’

^r**22:27** Sere be ga a mulla nan ñan xirisen ña, a kaman nan ñan xoyi n moxon ña.

^s**22.31** Digaame ke wure ni ya: Ibilisa da a muuru i na an feesi xoyi yillen moxo.

xa ken ni n kitana ya, boyinaxa ke be safanten ji i fin di ken ñaana ya.”

³⁸ Xarallenmun ti: “O Yinmanke, kinpanu filli faayi.” Isa ti: “A wase ke yi.”

Isa daga Alla yaaga Oliwiye konkon xanma

(Mat 26.36-46; Mar 14.32-42; Yoh 18.1)

³⁹ Isa bogu nan daga Oliwiye konkon xanma, xoyi a ga demu a yi moxo be. A xarallenmun daga do a batten ña. ⁴⁰ I ga kiñe non ña, a ti i dan: “Xa da Alla yaaga ma axa na kisi jaarabiyen ña.” ⁴¹ Ken falle a laato bakka i ya fonne, nan tusi non ña na Alla yaaga, ⁴² a ti: “N baaba, gelli a ga genme an ña, ke toora laatondi n ña a nan maxa n kita.^t Xa nke lijun nan maxa ña de, ma an yinme lijun.” ⁴³ Maleyikannen yogo xosi giri kanxotten di nan ri a butten xotondi. ⁴⁴ Hanmin da Isa raga, a da Alla tallan yaaga. Futtan bogu a yi nan yille foren ña nan tolli ñiiñen ña.

⁴⁵ A ga duguta Allanyaageyen ña, a giri nan saage katta xarallenmun ña. A da a ñi xarallenmun suno ma i ga xenqene. ⁴⁶ A ti i dan: “Mani saabuda axa ga xenqene? Xa giri axa na Alla yaaga ma axa na kisi jaarabiyen ña.”

Isa rageye

(Mat 26.47-56; Mar 14.43-50; Yoh 18.2-12)

⁴⁷ Isa ga ñi digaamen noxon di, jama yogo ri katta a yi. Yudasi, a ken ga ni xarallenmun tanmi do fillo yogo yi, a yan ñi jama ke kaane. A tinto Isa yi na a derontan kuuñi. ⁴⁸ Isa ti a dan: “Derontan kuuñinden noxon di ya ni an ga in roono n xonnon kittun di, nke be ga ni Seren Renmen* ña!”

⁴⁹ A xarallenmun ga do a batten ña, i ga da a wari fo be ga riini ña, i ti a dan: “O Yinmanke, o ni katu ti o kinpanun ña ba?” ⁵⁰ I yogo baane xosi i kinpa wutu nan sadaxakiñandaanon yinmanken* komoyugon tooro teyen kutu. ⁵¹ Xa Isa ti: “Xa sabari!” A kati yugo ke toron ña, a saha. ⁵² Ken falle Isa ti sadaxakiñandaanon yinmankon* do Allanbatikaxooren* koroosindaanon yinmankon do Yahuudiyanun xirisun dan, ikun beenu ga ri a xanne maxa, ti: “Axa do kinpanun do gumaanun ña li katta n ña, xoyi killimaxasaqaanan ña ga ni n ña! ⁵³ N da axa ñi doome Allanbatikaxooren* noxon di waxati su, axa mi n raga. Xa ke ni axa waxatin ña yi, do Ibilisa waxati.”

Peduru ti i nta Isa tu

(Mat 26.69-75; Mar 14.66-72; Yoh 18.15-18,25-27)

⁵⁴ I da Isa raga na a deni sadaxakiñandaanon yinmanken* kan di. Peduru ñi do i batten ña telle, laatoyen di. ⁵⁵ Yinben kumunten ñi dingiran naxaanen di. Peduru taaxu kafini soro beenu ga ñi yinben kaaran ña. ⁵⁶ Komoyaxare yogo da Peduru wari taaxunu yinben kaaran ña, a da i yaaxen sigindi a yi nan ti: “Ke yugo xa ñi do

^t**22.42** Digaame ke wuri ni ya: Ke jiranxolle laatondi bakki n ña.

a batten ɲa!”⁵⁷ Xa Peduru kute, a ti: “Yaxare ke, n nta a tu.”

⁵⁸Wuccinne falle, yugo yogo xa da a wari a ti: “An xa ni soro ku yogo ya yi.” Peduru ti yugo ke dan: “Xani, n feti i yogo yi.”

⁵⁹Wucce laate falle xadi, yogo tana da a kon na a xotondi, ti: “Tonɲun ɲa ni, ke yugo xa ɲi do a batten ɲa, boyinaxa Galilenken ɲa ni.”⁶⁰ Peduru ti: “Anken, n nta a tu an ga a mulla na fo be kon.” Ken sigira yi, a ga digaamen noxon di, selinganman kokori.⁶¹ O Yinmanken tirinbe na i yaaxon sigindi Peduru di. Peduru xosa sinme do o Yinmanken ga da digaame be konji i dan, nan ti: “Saado selinganman ga kokorini lenki, an ɲa a konɲo ta sikko ti an nti n tu.”⁶² Peduru bogu sellan ɲa nan wu moxo siri.

Militerinun da Isa ɲaxantabo

(Mat 26.67-68; Mar 14.65)

⁶³Soro beenu ga ɲi Isa tangana, i ɲi a ɲaxantaboona ya, i ya katta.⁶⁴ I da a yaaxon siiti nan ti a dan: “Ko n da an katu? A kaman kon de!”⁶⁵ I ya diganburu tananu konɲo a fin di.

⁶⁶Yillen ga kare, Yahuudiyan xirisun do sadaxakiɲandaanon yinmankon* do sariyanxaranmoxonun* da me kafu ti i nan kiiten kutu. I da Isa xiri,⁶⁷ na a tirindi, i ti a dan: “A ko ɲo o dan gelli an ɲa ga ni Alimasiixu* ya.” Isa ti i dan: “N ga na a kon axa dan, axa nta saqi n ɲa; ⁶⁸n ga na axa tirindi fo yogo xa yi, axa nta n jaabi. ⁶⁹Xa keeta, nke be ga ni Seren Renmen* ɲa, n dagana taaxu Alla Kallanken teyen di.”

⁷⁰I su xosa ti: “Ken di, Alla Renmen* ɲa ni an ɲa?” A ti i dan: “Axa ga da fo be kon, n ni ken ɲa yi.”

⁷¹I ti: “Keeta, o haaju ntaxa seedanun ɲa! O yinmenu da a mugu a ragen di.”

23

Isa jalaginde Pilaati do Herodi* jon di

(Mat 27.1-2,11-14; Mar 15.1-5; Yoh 18.28-38)

¹I su giri nan Isa deni Pilaati da, aken be ga ni Yahuuda mare ɲiɲen guberineerin ɲa. ²I xenu a jalaginden ɲa Pilaati jon di, nan ti: “O da ke yugo ɲi a ga a xaama na soron murutindi: A ya soron kabana sagallen tugana tunkanyuguxoore Kayisari ya; a ya du xilli Alimasiixu* ya, tunkanyugo.” ³Pilaati da a tirindi, ti: “An ɲa ni Yahuudiyanun tunkanyugon ɲa ba?” Isa ti a dan: “N da a mugu an ɲa yi.”

⁴Pilaati ti sadaxakiɲandaanon yinmankon* do jaman kuttun su dan ti: “Keeta, n ma jalagindi maana su kita ke yogo yi.” ⁵Xa a jalagindaanon wa tallan tini: “A ya soron murutindini i xaranɲunden noxon ɲa. A joɲa xaranɲundindini Galileya fina ya yi, nan bogu ti Yahuuda mare ɲiɲen su yi, ma a ga kiɲeene yere xa yi.”

⁶Pilaati ga da ku digaamun mugu, a tirindindi gelli yugo ke ga ni Galilenken ɲa yi. ⁷A ga da a tun ti Isa ga giri noqun be non na Herodi* ya mareyen noxon di, a da a deni katta Herodi yi. Herodi xa ɲi Yerusalaamu kun kootanu yi. ⁸Herodi* ga da Isa

wari, a ñaxali ken ña siri, boyinaxa a dalla a ga da a xanu nan Isa wari na a sabaabu da fin mugu soron ña. A ñi a mulla na a wari a ga kaawafi dabarini. ⁹Herodi* da tirindindi gabe ña Isa yi, xa Isa ma a jaabi fo wo fo yi. ¹⁰Sadaxakiñandaanon yinmankon* do sariyanxaranmoxonun* ñi non ña, i ya a jalagini siri. ¹¹Herodi* do i militerinun ñi Isa ñaxatabono, i nexayi. I da dakkabanan yiraame yogo ro a xannen ña, na a deni katta Pilaati ya. ¹²Herodi* do Pilaati xonnaaxun ña ñi i naxan di non, xa saasa i saage ñaana menjanñun ña.

I da Isa kiitindi ti kallen ña

(Mat 27.15-26; Mar 15.6-15; Yoh 18.39-19.16)

¹³Pilaati da sadaxakiñandaanon yinmankon* do Yahuudiya xirisun do Yahuudiyannun kuttun kafu me yi, ¹⁴a ti i dan: “Axa da ke yugo riiti katti n ña ti a ya soron murutindini. Keeta, n da a tirindi axa yaaxon ña. Axa ga ti a da fi buru beenu ña? N ma jalagi su kita a yi!” ¹⁵Herodi* xa ma jalagi kita a yi, boyinaxa a da a wara katta o yi. Ken di kuna, ke yugo ma fo wo fo ña, fo be ga sigi ti a ga xawa kalla. ¹⁶Keeta n ña tini i na a katu ti jaanen ña, ken falle n na a wara.”

¹⁷[Pilaati demu ya Paskuan salle su a na kasoranke yogo wara Yahuudiyannun dan.] ¹⁸I su ferenfenti doome, i ti: “Ke yugo kari! Barabaasi wara o dan!” ¹⁹Barabaasi da soron murutindi deben noxon di, a do xadi a da sere yogo kari; Ken ña sabaabuda ña i da ro kason ña.

²⁰Pilaati lijun ñi ya na Isa wara, ken saabuda a saage digaamunun jaman dan xadi. ²¹Xa soron ñi haarun ña yi ti: “A penpe penpendiyiten ña! A penpe penpendiyiten ña!” ²²Pilaati saage digaamunu i dan ta sikkandin ña xadi, ti: “A da mani golli bure ña? N ma jalagi su kita a yi, fo be ga sikki a ga n xawa kalla. N ña tini i na a katu ti jaanen ña, ken falle n na a wara.”

²³Xa i ñi haarun ña i ga a tallan konjo ti Isa nan penpe penpendiyiten ña. I da i sagon kita na a sabaabun ña i manqanñen ña. ²⁴Ken ña ni, Pilaati duje i dan i lijun ña. ²⁵Yugo be ga ro kason ña na a sabaabun ña soron murutinden do sere kallen ña, Pilaati da yugo ke bagandi kason ña; a da Isa kini i batulanun ña, i na a ñan jaman sagon ña.

Isa penpeye yitten ña

(Mat 27.32-44; Mar 15.21-32; Yoh 19.17-27)

²⁶I ga Isa dejene penpediran ña, i do yugo yogo gemu a ga gilli gunnen di, a toxon ni Simoona, Sireninken ña ni. I da Simoona raga na a ñundi penpediyiten ña, do Isa batten ña. ²⁷Jama xoore daga do Isa batten ña, yaxarun ñi jama ke di i ga wuunu nan hanmi do a yi.^u ²⁸Isa tirinbe katta i ya nan danja ni: “Yerusalaamu yaxarun, xa maxa wu di nke yi; Xa wu do axa yinmenu do axa renmun ña yi!” ²⁹Boyinaxa kootanu ya riini soron ga tini: ‘Sewoyen ña yaxarun dan, ku beenu ga

^u**23.27** Digaame ke wure ni ya: Ni i gijimun katu.

ra nta renme saarana, do ku beenu ba da ga ma renme saara abada, do i ga ma renme sugundi abada!’ ³⁰ Kun kootanu ya ni soron ga riini ti konko xooron nan xenu i xanma, konkon lenmun na i bulu! ³¹ Ken di, i ga na ken ñaŋi nke yi, nke be ga ma fo bure ña; axakun beenu ga da fo buren ña, i na axakun ñaana kan moxo?”
v

³² I da golliburiñaŋaano filli xa deni, yugu, i do Isa nan kara doome. ³³ I ga kiñe dingira be i ga tini a dan Yinkollaxotte, i da Isa penpe penpendiyiten ña ken noqu yi. I da golliburiñaŋaano ku filli xa penpen penpendiyiten ña, i da baane penpen Isa teyen di, i da baanen xa penpen a noogen di. ³⁴ Isa ti: “N Faaba, yanpa i maxa boyinaxa i nta a tu i ga fo be ñaana.” I da jukan yogo ña be ga na gañe a kaman nan Isa yiraamun wuttu. ³⁵ Soron ñi sikki non ña i ga faayindini. Yahuudiyan xirisun ñi Isa ya ñaxantaboono nan ti: “A da soro tananu kisi, gelli Alimasiixu* ya ga ni, Alla ga da ke be sugandi! A ni i du kisi”

³⁶ Militerinun xa da a ñaxantabo; i tinta a yi, i da binagrin kini a yi, ³⁷ i ti a dan: “Gelli Yahuudiyanun tunkanyugon ña ga ni an ña, du kisi!” ³⁸ Ku digaamun safanten ñi a yinma, ti: “Ke yugo ni Yahuudiyanun tunkanyugon ña yi.”

³⁹ Golliburiñaŋaano ku baananbe joppe a roxono, a ti: An feti “Alimasiixu* ya yi? Du kisi, an na o xa kisi!” ⁴⁰ Xa baanen sonxo a yi nan ti a dan: “An nta kanna Alla yi ba? Toora be ga saxu a xanma, ken me yan saxu an xa xanma. ⁴¹ Oku xooni nan xawa toorene ya, boyinaxa o da o golliburun muson ña kita; xa a ken ma fo bure su ña.” ⁴² Ken biren a ti Isa dan: “Isa, an na sinme in ña, biranbe an ga na ro an tunkaaxun di.” ⁴³ Isa ti a dan: “N ña tonɗun konɗo an danɗa ni: An di n ña ñiini doome Arijanna noxon di lenki.”

Isa faatiye

(*Mat 27.47-56; Mar 15.33-41; Yoh 19.28-30*)

⁴⁴⁻⁴⁵ Faayi da kiyen ga katta mexen tanmun do fillon ña waxatin be, minaaxen da biten lo di jamaanen noqun su ya, a toxi ken moxo di ma mexen sikko ga kiñene. Yiraame be ga ñi banbanɗa Allanbatikaxooren* noxon di, a booxi naxaanen di.^w

⁴⁶ Isa ferenfenti nan ti: “N Faaba, n ñi n yonkin saagana an kitten di.” Isa ga da ken kon nan duguta, a kutundi.

⁴⁷ Militerinun xirisen ga da a wari fo be ga ña, a da Alla kuufa nan ti: “Tonɗun ña, ke yugo ñi sere teleɗonte ña yi!” ⁴⁸ Soro ku beenu ga ri faayindi, i ga da a wari fo be ga ña, i saage katta i banɗen ya, i ga a xanma na i gijinmun katu telle, na i sunoyen koyi. ⁴⁹ Isa tuwallenmon do yaxaru beenu ga ri do a batten ña nan giri ma Galileya yi, i sigi noqu laaten di nan faayindi.

^v**23.31** Digaame ke wure ni ya: Ken di kuna, i ga na ken ñan yitti xayen ña, yitti kaawanten ken ñaana kan moxo?

^w**23.44-45** Yiraame ke banbanten ñi Allanbatikaxooren noqu senonten* do a noqu senonta xooren naxa.

Isa baade

(Mat 27.57-61; Mar 15.42-47; Yoh 19.38-42)

⁵⁰⁻⁵¹ Yugo yogo xa ñi non ña, a toxon ni Yuusufu, Arimateeyaganke, ken ga ni Yahuuda debe yogo yi. Yuusufu ke ni sere siren ya yi, a telenonte. A ñi a ga da i jikken ro Alla Tunkaaxun* riyen xanma. Aken ñi kiitikutaanon sapan noxon ña, Xa sapan sere kuttun ga da ñanniye be wutu, ken do i ga da golle be dabari, a ma dunde ti a yi. ⁵² A daga Pilaati banje na a muuru a maxa a na Isa furen kini i ya. ⁵³ Yuusufu da Isa furen yanqandi bakka penpendiyiten ña na a kasanke. A da a saxundi xaburan soxonte yogo noxon di, giden noxon di. Sere su ma demu warene xaburan ke noxon di. ⁵⁴ Ken ña koota gemunte ña yi, a yille na kare Tuumakootan* ña.

⁵⁵ Yaxaru beenu do Isa ga ri nan giri Galileya, i daga do Yuusufu batten ña xaburan di na Isa saxumoxon faayi. ⁵⁶ Ken falle i saage katta kaanun di, te timiliñun do an girunu beenu ga roono furen ña, i da kun dabari. I tuma Tuumakootan ña xoyi sariyan ga da a kon moxon be.

24

Isa furen wudiyen xibaare

(Mat 28.1-10; Mar 16.1-8; Yoh 20.1-18)

¹ Lahadin soxuban ña yaxaru ku ga da te timiliñu beenu dabari i di furute dagana xaburan di. ² Gide be ga ñi xaburan laqen ña, i da gide ke birinbirinten ñi a bogu a raqen ña. ³ I ro xaburan noxon di, xa i ma Yinmanke Isa furen ñi non di. ⁴ Ni i toxu ken lasameye di, ken noxon di, yugu filli xosi du koyi ya yiran xullu ñaali ñaalinton ñi ya. ⁵ I kanu siri, i da i yaaxon jimindi katta ñiñen ña. Yugu ku ti i dan: “Mani saabuda axa ga sere biranten muurunu furun naxa?” ⁶ A nta yere, a saage wudini. Biran be a ga ñi Galileya, a ga da fo be ko ña axa dan, xa sinme do ken ña. ⁷ A ti ya non: Seren Renmen* nan xawa kiniini junuubunton ña ya, a na penpen penpendiyiten ña na a kari, a kallen bita sikkandin ña a na saage wudini.”

⁸ Ken bire yaxaru ku haqilen xosi sinme Isa digaamun ña. ⁹ I giri xaburan di nan daga ke su laxami xarallenmun tanmi do baanen dan, kafini soron kuttun su yi. ¹⁰ Yaxaru ku ni Mariyaamu Madalena, do Juwana, e do Yaaxuba ma Mariyaamu ya yi. Kafini yaxarintanani yi i da xibaare ke laxami Isa Faarun* dan. ¹¹ Xa i da sinma nan ti yaxaru ku faayi ra wantan digaamun ña konjo, i ma saxu yaxaru ku yi. ¹² Peduru giri nan wuru dagana xaburan di. A ga kiñe, a jimi na a faayi, a ma fo wo fo wari ma kasanke. Ken falle a saage katta i banjen ya, a kaawenta xoore fi ñanjinte ke yi.

Isa dukoyiye i xarallenmu filli yi Emayusu killen xanma

(Mar 16.12-13)

¹³ Ken koota baane yi, xarallenmu filli giri nan daga debe yogo yi, debe ke toxon ni Emayusu, non do Yerusalaamu naxan na kilonu tanmi do baane haqe ya ni.

¹⁴ Fo wo fo ga ña, i ñi masaalana ken ña xanma. ¹⁵ I ga telle i ya masaalana i ya me kutana, Isa yinme ri tinti i ya, a di i da killen ña baane yi telle. ¹⁶ I yaaxen ñi Isa yi, xa fo yogo da i kaba a tuunu. ¹⁷ Isa ti i dan: "Axa masaalana mani xanma, axa terente ke?" Xarallenmu ku xosi sigi, i sinonte.

¹⁸ Baanen toxon ga ni Kilewopa, ken ti Isa dan: "Fiinu beenu ga ña ku bito yi, an baane ya na Yerusalaamu an ga nta i xala yi!"

¹⁹ Isa ti i dan: "Kun ni kan fiinu yi?"

I ti a dan: "Kun ni fiinu beenu ga da Isa Nasaara kita. Aken Isa be ga ni Annabinyin* deronten ña Alla maxa do soron su maxa, a ñangollun do a digaamun noxon di. ²⁰ Sadaxakiñandaanon yinmankon* do xirisun da a raga na a ro fankamanun kittun di, i na a kari, i da a penpen penpendiyiten ña. ²¹ Oku xooni, o ñi o ga da a sima ti Alla da a ya xayı riini a na Isirayilankon* kisi i xonnon ña. Xa fiinu ku ña bita sikkandin ña ni lenki ya keeta. ²² O jaman ke yaxaru yogonu da a ña o lasame. I ga furute dagana xaburan di, ²³ i ma Isa furen ñi non ña, i saage riini na a konjo o dan ti Maleyikannun da du koyi i ya, na a konji i dan ti Isa biranten ña ni. ²⁴ Yogonu giri o ya nan daga xaburan di, yaxarun ga da a kon moxo be, i da a ñi kundun ña yi, xa i ma a ken yinme wari."

²⁵ Ken falle, Isa ti i dan: "Ku Xaqilaloxon ku, Annabinyinmun* ga da fo wo fo kon, axa nta tonjondini ti a yi jowoodi yi. ²⁶ Yaala Alimasiixu* ma xawa toorene kundu ya yi, a na ri ro i Arijannan kan di?" ²⁷ Ken falle, fo wo fo ga kooni a fin di Safandi Sennun* noxon di, a da a su fatanfansi i dan, na a wutu Annabi Muusa kitaabun ña na a wara Annabinyin* kuttun kitaabun ña.

²⁸ I ga tinto deben ña, debe ke be xarallenmu ku filli ga dagana, Isa da du ña xoyi i ya dangini nan daga noqu laate yi. ²⁹ Xa i da a yaaga, i ti a dan: "Toxi o maxa yere; wuron faayi roono." Isa ro kan noxon di nan toxi di ya. ³⁰ Biran be, Isa do i ga taaxu tabalin ña a da ponjen wutu, a da Alla tiiga; ken falle a da a kutu-kutu na a kini i ya. ³¹ Ken sigira yi i yaaxon xosi wiñi, i da Isa du tun; xa, a sanki i naxa. ³² I Baanunbe su ti i kappallenmon dan: "O ga ñi killen xanma, biranbe a ga ñi Safandi Sennun* fatanfasini o dan, ñaxaliyen lo o sonдонmun di moxo siri, ma kan moxo?"

³³ Ken sigira yi, i giri nan saage katta Yerusalaamu yi. I da a faaru ku tanmi do baane ñi non ña, do xarallenmu tananu, ³⁴ i su ti soro ku filli dan: "O Yinmanken saage wudini ya tonjon ña! Simoona da a wari ya!" ³⁵ I xa soro filli da a kon, fo be ga ñanji i maxa do killen ña, do i ga da Isa du tun moxon be, biran be a ga ñi ponjen kutu-kutu na a taxandi.

Isa dukoye i xarallenmun ña

(Mat 28.16-20; Mar 16.14-18; Yoh 20.19-23; Ñan 1.6-8)

³⁶ Xarallenmu ku ga ñi ken digaame noxon di, Isa yinme ri sigi i naxa nan ti i dan: "Xa salamaleeku!" ³⁷ I dire, i kanu, boyinaxa i ña xoyi i yaaxen na jinna yogo ya yi.

³⁸ Isa ti i dan: “Mani saabuda axa ga kanu kundu? Mani saabuda sikkana ga axa sondonmun di?” ³⁹ Xa di n kittun do in taanun faayi, axa ya a tuunu ti nke yinme ya ni. Xa kati n ɗa axa na a faayi! Tiye nta jinna ɗa hari xotten nta yi, xoyi nke moxon.”

⁴⁰ A ga da ken kon, a di i kittun do i taanun koyi i ya. ⁴¹ Ñaxali maxa i ma katu saqa yi, boyinaxa i lasamanten. Isa ti i dan: “Yigande yogo ya axa maxa yere ba?”

⁴² I da ñexe dunje yogo buyinte kini a yi. ⁴³ A da a wutu na a yiga i yaaxon ɗa.

⁴⁴ Ken falle a ti i dan: “Biran be n do axa ga ñi doome, n da a ko ɗa axa danja non, nan ti fo wo fo ga safe Annabi* Muusa Sariyan* noxon di, do Annabinyinmun kitaabun* do Jaburu* noxon di n fin xanma, ken ñaana ya.”

⁴⁵ A xosi i haqilen wuɗi i na Safandi Sennun* faxaamu. ⁴⁶ A ti i dan: “Keeta, a safanten ni ti, Alimasixu* ya riini toora kita, a faatiyen bita sikkandin ɗa a na giri kallen di, ⁴⁷ a do xadi axa na daga kawandi ti n toxon ɗa do duna su yi, ti soron nan nimisi i junubunundi i nan du rasaaga, i na junuubu xafariye kita, na a wutu Yerusalaamu yi. ⁴⁸ Axa ya ni seedanun ɗa ku fiinu yi. ⁴⁹ Nke, n Faaba ga da kuye be laahidun wutu axa dan, n ɗa a xayini katta axa yi. Xa, axa nan toxi deben noxon di, xa ma Alla Tunkaaxun* ga na yanqa axa xanma biranbe.”

Isa segeye kanxotten di

(Mar 16.19-20; Ñan 1.9-11)

⁵⁰ Ken falle Isa do i xarallenmun bogu Yerusalaamu deben noxon di nan daga ma katta Betaniya yi, a da i kittun girindi kanmun di nan duwanji i dan. ⁵¹ A ga ñi duwanɗen noxon di, a wuti kanmun di bakka i naxan nan daga kanxotten di. ⁵² I xa bati a dan, ken falle i saage katta Yerusalaamu yi i ñaxalinta xooren. ⁵³ I ñi Allanbatikaxooren* noxon di waxati su yi i ga Alla tiigana.